

**válečné
deníky**

F/Lt Stanislav Fejfar

F/Lt Stanislav Fejfar

Válečné deníky

1939-1942

e-Edition 2004
by Robov & Matak

*Elektronická edice Válečných deníků F/Lt S. Fejfara
je věnována všem statečným mužům a ženám,
kteří se postavili se zbraní v ruce dvěma
nejodpornějším kolektivistickým ideologiím
v dějinách lidstva – nacismu a komunismu –
a kteří za to došli ve své vlasti pramalého uznání.
Právě jim děkujeme, že můžeme žít jako svobodní
lidé, volně rozhodovat o svém životě, hovořit, psát,
tisknout a vydávat, co uznáme sami za vhodné,
stěhovat se, vlastnit majetek, vyznávat nebo nevyznávat
určitou víru či filosofický názor, provádět zábavné pošetilosti,
žít bez obav a v pokoji, zkrátka být lidmi a nikoli otroky.*

1939

4. červen

Ve 12.00 opouštím domov. Snad ho ještě někdy uvidím. Nechci vypisovat své dojmy. Tu citlivost již musím jednou odstranit. Na nádraží čekal Otta, „spoluzrádce“. V Praze jsme se ohlásili u „šéfa“ a naposled jsme si byli zatančit odpoledne na Střeleckém ostrově.

Ve 23.00 nasedáme do rychlíku Praha — Moravská Ostrava. (Škpt. Duda, já a Otta.) Npor. Hudec nastoupil až v Pardubicích.

5. červen

5.00 příjezd do Moravské Ostravy, legrace začíná! Sháníme informace, „šéf“ má plné ruce práce a my — jenom čekáme v hotelu Blaník. Výsledek dnešního dne: čekat... Ubytoval jsem se s Ottou u Schindlera, kde jsem se setkal s Rudou Stránským (spolubojovníkem ze Spišské Nové Vsi).

6. červen

Klid, čekání, nejistota. Zaháníme dlouhou chvíli hraním karet. Zůstaneme-li zde delší čas, budou z nás mistři mariáše.

7. červen

Nejistota, zase klid — „šéf“ nám zmizel, nevíme o něm. V 17.00 přišel šéf, s rozradostněně oznamuje: „Zítřejí jdeme“. Nastávají přípravy: nákup batohů, proviantu atd. Večer se jdeme přestrojit a pak spát do „Atlantiku“. Kufry zůstaly jako památka majiteli „Blaníku“.

8. červen

4.00 budíček. 5.00 coby trampové odcházíme na nádraží Vítkovice. Odjezd do Frýdku. Snídáme na nádraží ve Frýdku a čekáme na hodinu „H“. V 6.30 jsme na smluveném místě. „Šéf“ má v ruce modrý kapesníček. Poznávací znamení! Konečně — milostivá paní (jméno jsme nezjistili) s kapitánem Pavlíčkem přichází, přejímá nás do ochrany a hajdy na tramp.

„Šéf“ s milostivou paní „X“ napřed, a my tři za nimi ve vzdálenosti asi tři sta metrů procházíme vesnicí Dobrou (sídlo gestapa) a přes Pazdernu. Nevím ani, že se blížíme ke hranici, jdeme okolo hostince, kde je čtrnáct německých celníků, a najednou naše cesta končí v potoku. „Šéf“ nám s průvodkyní zmizel, nevíme, kam dál, netušíme, že stojíme deset kroků od hraničního kamene. Najednou „šéf“ hupky, hupky přes potok, a my za ním. 9.55 h. V Polsku!

Ihned za hranicemi jsme zapadli do Pazderny, kde jsme čekali na muže oné odvážné paní, který nás vedl k autobusu.

Vyrážíme v 10.30 pašeráckou stezkou, v 11.35 sedáme do autobusu, ve 12.00 přijíždíme do Českého Těšína, kde zůstáváme na oběd a čekáme na vlak do Krakova. Dostáváme podrobné informace o cestě. V 15.55 odjíždíme

přes Osvětim do Krakova, kde v 19.30 stojíme před československým konzulátem, Potockého 8. Velitelem skupiny V je npor. letectva Král, který nás přijal, zajistil ubytování ve společné turistické noclehárně na Glownem Rynku. Konzul dr. Znojemský řídí celou akci, teprve zde se nám dostává informací, že skutečně budeme přijati do francouzské armády k letectvu. Do této chvíle jsme totiž nevěděli, co vlastně budeme za hranicemi dělat, je-li vůbec možná nová československá legie, či nějaká akce za osvobození republiky.

9. červen

Dopoledne jsme na konzulátě. Výslech, zápisy, hlášení vicekonzula dr. Henzla.

V 15.00 přísaha celé skupiny před generálem Prchalou, který utekl i s rodinou přes Slovensko do Polska. Stav: 29 důstojníků, 80 mužů.

Ve skupině jsem se shledal se známými kluky od letectva i od jiných zbraní. Myšlenka odboje pronikla všude. I Slováci přebíhají přímo od armády k nám. Ta „sloboděnka“ se jim asi nedaří.

Stravování je dost slušné, ale drahé — a zlotých málo. Odpoledne jsme si koupili kufry a přestěhovali se do Štrelecké ulice č. 15. Soukromý byt, kde spíme dva na jedné posteli a není zde čisto, štěnice atd.

12. červen

Ve vojenské skupině propuká nespokojenost, neboť se proslýchá, že budeme zařazeni do cizinecké legie. A tam se nikomu nechce. Pan konzul měl přednášku a vysvětlil nám celkový postup a naše umístění ve Francii. Zůstáváme u letectva, ostatní věci vzal hrom.

Jdeme za ideálem létání, splnění povinnosti vůči vlasti, pomstít ty, kteří trpí doma, odplatit Germánům jejich brutalitu.

Denním rozkazem vyloučen důstojník pěchoty a čtyři muži pro nekamarádké jednání a politizování.

13. červen

Dopoledne prohlídka Krakova. Odpoledne podepisování reversu o vstup do cizinecké legie, jestliže z jakýchkoliv důvodů nebude možno mne zařadit do jiné části vojska. Současně беру на vědomí, že „jestliže tento závazek nedodržím, budu odeslán přes německou hranici domů.“

15. červen

Pomalou se připravujeme na odjezd z Polska. 7.20 bohoslužby pro 150 mužů — transport. Neumím popsat okamžiky, jaké jsem prožíval, když před chrámovou klenbou v cizí zemi zazněla naše hymna Kde domov můj... Plakal jsem jako malý kluk.

19.30 přísahá zbytek dobrovolníků před konzulem.

16. červen (pátek)

Snad nešťastný den, ale pro nás tak toužebně očekávaný! Poslední den v Krakově. Nastávají přípravy: koupání, holení, atd. V 18.00 předáno hlášení veliteli transportu škpt. Dudovi. Stav 32 důstojníků, 106 mužstva, z toho 42 letců.

Po rozkazu se s námi rozloučil konzul a pplk. Svoboda těmito slovy: „Ať se děje, co děje — nezklamte!“

V 19.35 za zvuků naší hymny opouštíme Krakov. Kolik domněnek, tužeb, očekávání věcí příštích honilo se hlavou. Ve vlaku k nám přisedl bratr presidenta dr. Beneše, Vojta Beneš se svojí paní. Staříčkový pán utekl přes hranice zrovna tak jako my, v noci nákladním vlakem. Stejná idea nás vede pryč z domu, snad splníme úkol vložený na naše bedra.

17. červen

Příjezd do Gdyně v 9.15 h.

Přístavní město — poprvé jsem viděl moře! Stojím na molu, pozoruji tu rovinu přerušovanou bílými plachtami bárek. Co nás čeká za touto vodou?

14.30 celní prohlídka a v 15.10 vstupujeme na největší polskou loď „Sobieski“. Pluje až do Jižní Ameriky, do Argentiny. Vše nám připadá nové, neznámé — nevyznáme se tady. Jsme zde nováčkové. Čekáme netrpělivě na odjezd. Konečně poslední zahoukání a v 17.15 h. se loď dává do pohybu za zvuků polské hymny.

Přístav pomalu mizí. Ztichlo volání, poslední pozdravy zanikají, míváme majáky a podél břehů se pouštíme do Baltického moře. Nyní nás zajímá loď, prolézáme všechny oddíly, pokud nezavřou první třídu, orientujeme se.

Spíme čtyři v kajutě druhé třídy: špkt. Duda, Hudec, já a poručík Nezbeda. Patnáct důstojníků spí ve druhé třídě, ostatní s mužstvem v podpalubí. Není to zrovna pro ně příjemné, ale nemůžeme nic dělat.

Konečně nás gong volá k večeři. Byla skvělá. A zase nastává prohlídka lodě. Pomalu se stmívá, slunce jako ohnivý kotouč mizí v moři, na východě bouře, blesk honí blesk, a studený vítr mi konečně připomenul, že je 21.05 h. (Plášť do deště mi ukradli v Krakově). Čas ke spánku. A tak končím ve 22.00 h. poslední zápis tohoto dne. Poprvé na moři, za cílem, který se nám jeví doposud jako veliký otazník. Podaří se? — Musí!

18. - 19. červen

Plujeme podél pobřeží Německa. Počasí krásné, moře klidné, v nížině mezi Dánskem a Švédskem plno lodí, a tak o zábavu máme postaráno. Neměl jsem se ale z toho dlouho těšit. Začala mne bolet hlava, horečka. A výsledek? Snad úplavice. Byl jsem tedy donucen strávit zbytek cesty v kabině. Plujeme mezi severním Dánskem a Norskem,

proplováme Kattegat a Skagerrak a nyní se šineme Severním mořem k břehům Anglie.

Občas se dostanu k malému lodnímu okénku, odkud pozoruji tu čirou vodní pláň — nikde nic — žádná země, jen občas zahlédnu kouř či nějakou nákladní loď.

Navštívily nás dva bombardovací letouny. Snad to od nich bylo gesto, chtěli nám tak naznačit, že vědí, že jedeme do Francie. Zítra budeme již u cíle.

20. červen

Můj zdravotní stav je stále stejný, mám z toho strach, neboť nyní není čas na nějaké „marodění“. V 10.00 h. vidíme křídové skály Anglie. V 10.45 h. přistáváme, kotvíme před přístavem Doverem. Vystupují jenom židé a ihned jsou velkými pány. Ve 12.05 vyplouváme, zdviháme kotvy a přes Lamanšský průliv do Francie. Ve 14.15 zakotvíme před Boulogne. Čekáme, až nás převezou do přístavu, neboť je právě odliv a nemůžeme až k molu.

V 19.35 vstupujeme na pevninu naší nové domoviny — Francie. Boulogne, staré přístavní město, první dojem — úplné zklamání. Na molu nás uvítal československý atašé špkt. Pernikář a velitel posádky Boulogne kpt. B., který přišel úplně namazaný.

Dnes ještě nemůžeme odjet, a tak nás ubytují nouzově. V 21.30 h. přecházíme do starého kláštera, kde nás spí v sále čtyřicet pět na holé zemi, bez dek. Jsou to místnosti, v nichž byli internováni španělští uprchlíci. Zašli jsme ještě do restaurantu, bylo nás jedenáct, ale nikdo neumí francouzsky, legrace veliká. Po večeři uléháme na holou podlahu, namačkání k sobě, aby nám nebylo tak zima. První noc coby emigrant! Mužstvo jede do Lille, důstojníci a piloti do Paříže.

21. červen

5.00 h. budíček. Nespali jsme celou noc zimou. V 7.00 h. odjezd rychlíkem do Paříže. V 10.35 nás zdaleka vítá

Eiffelovka. Paříž! V 10.45 vystupujeme na Severním nádraží, kde jsme předáni seržantovi francouzského letectva. Uvítal nás československý velvyslanec Osuský a auty nás odvezli na ministerstvo letectví, kde jsme ubytováni a očekáváme věci příští.

11.30 ministerstvo letectví. Několik poznámek zasluhuje zdejší jídelna. Stravujeme se s mužstvem. Nikde jsem neviděl takový nadbytek stravy a takový hrozný nepořádek. Příšerné! Ani nám moc nechutná. Kdyby bylo alespoň trochu čisto a nějaká úprava, budeme si žít jako nikdy. Banány, sýr, jiné ovoce, každý den a neomezené množství. Kluci si celkem libují, víno k obědu, co kdo vypije. Odpoledne vyspáváme, doháníme zanedbanou noc. Večer jsem byl na procházce a ve 23.30 h. uléhám. První noc v Paříži.

22. červen

Dopoledne studujeme francouzštinu. 14.00 h. fotografování pro ministerstvo. Odpoledne vyřizujeme žádosti o přijetí do francouzské cizinecké legie.

Snad by stálo za zmínku poznamenat denní jídelní lístek francouzského vojáka, se kterým se my stravujeme. Snídaně: černá káva, sýr, čokoláda. Oběd: předkrm: ryby v rosolu nebo játrová paštika, maso vepřové nebo biftek, příkrm: brambor, zelenina, hrášek, ovoce, jahody, banány, ředkvičky. Pití: víno, pivo. Večeře: polévka, brambory s masem, paštika, sýr, banány, pivo.

Myslím si, že o podobných věcech se nezdálo nikomu z nás. Nikdo zde stravu nešetří, a tak pohled do jídelny po večeři je hrozný. Večer jsem šel na procházku, a tak jsme se dostali o 24.00 až na Montmartre. Byli jsme se podívat, jak je postaráno o zábavu Pařížanů a také o přilákání cizinců. Morálka hrozná!

23. červen

Dopoledne jsme byli na prohlídkách. Odpoledne nám škt. Pernikář vyřizoval žádosti. Jde to nějak zdlouhavě, myslím, že zde budeme ještě dlouho takto trčet.

Večer jsme se byli podívat ve městě u Eiffelovky na oslavy padesáti let od jejího postavení. Asi o 22.00 h. spadl vojenský atašé CSR pplk. Beneš s Eiffelovky, prý sebevražda. Nechtělo se nám to ani věřit.

29. červen

Za celý týden nejsou žádné důležité zprávy. Stále jenom očekáváme věci příští. Ta nejistota není zrovna příjemná. Tak rádi bychom už létali, a zatím se vyřizují jenom papíry, papíry! A my? Čekáme! 26. června jsme se byli představit veliteli báze kasáren d'Aerienne, pohostil nás. V družné zábavě jsme strávili asi Přitom pil a mlčel.

Přestěhovali jsme se z jídelny mužstva do jídelny důstojníků. Je tam čisto a dobře se jí. Jinak studuji francouzštinu a zdržujeme se v baru kasáren. Volné chvílky věnujeme hře na kulečníku. Budeme-li tu ještě dlouho, myslím, že budeme moci hrát mistrovství.

Odjížděli poddůstojníci do Marseille do cizinecké legie. Loučíme se s nimi. Já jsem měl skupinu: Kysela Vladimír, Lang Karel, Hrubý, Novák Jaroslav, Buliš František, Valášek, Doležal František, Musálek Adolf. Kdo ví, kdy a za jakých okolností se s nimi ještě setkám. Na nádraží mi nebylo zrovna dobře. Každý má plnou hlavu ideálů — a zatím — cizinecká legie!

Nešťastný den. Čeká nás přestěhování do továrny. Proč? Prý potřebují místo pro záložníky. Spíme v ohromném sále. Zima, ale nálada veselá. Asi tak jako v akademii: čím to bylo horší, tím větší veselost a „ftip na ftip"! Jinak bychom nadávali až hrůza.

Psal jsem také do rodného kraje. Nevím, co se jim děje, co je doma, co máma! Ach, raději o tom ani nepsat. Kdybych věděl, nejsou-li stíháni pro můj útěk. Jak rád bych je

potěšil, mámě zase oči osušil. A zatím? Cizinecká legie. Ale dal jsem se na vojnu, a proto bojuji!

1. července večer jsem byl ve Versailles — krása. Balet na jezírku Neptunově při fontáně.

9. červenec

Chci shrnout těch několik maličkostí, které se udály během několika posledních dnů.

Celý ten čas je ve znamení klidu. Ta hrozná nejistota, stále čekání, klid — klid, už nás to přestává bavit. Kdyby alespoň řekli, že za měsíc nebo i za dva půjdeme třeba do Indočíny, abychom měli nějaký podklad pro další usměrnění života. Ale takto? Kluci jsou už nervózní, pro každou maličkost se hádají, už je nejvyšší čas, abychom někam zapadli. Dnes jsme byli navštívit důstojníky pěchoty, kteří přijeli s naším transportem. Jsou ubytováni u řeky Marny ve vojenských stanech vedle sokolského tábora; jsou stále v přírodě, ale neměnil bych s nimi. Ten styk s civilním obyvatelstvem není zrovna srdečný. Všichni se na ně dívají jako na emigranty, obdivují se jejich ubytování, ani jim do stanu neprší, sbírají centimy a „dávají milodary“. Úplní žebráci!

Večer byla pietní vzpomínka na mistra Jana Husa. Zapálil se veliký oheň, zazpívaly se písně a bratr sokol měl řeč. Symbol Husův. Nač vzpomínat? Zatnout zuby a pěsti — a mlčet!

14. červenec

Výročí dobytí Bastilly — největší svátek Francie. Vstávali jsme ve 4.30, abychom si zajistili nějaké místo na přehlídce armády. Dostali jsme se šťastně na místo a do 10.00 h. jsme čekali, to je slušný výkon. Nejdříve zahájili letci. Dvě anglické skupiny, potom Francouzi. Nebylo mi zrovna dobře, když jsem viděl ty formace, a vzpomněl jsem si na náš slet v Praze. Byl tomu právě rok. Potom následovalo vše jako na barevném filmu. Ani nemohu zaznamenat ten barevný kaleidoskop — čemu se dříve obdivovat? Anglickým

gardám či skotské hudbě, nebo koloniálnímu vojsku, cizinecké legii, vojenským školám, námořníkům, letcům...? Na přehlídce byly zastoupeny všechny kolonie a protektoráty. Indočína, Madagaskar, Sýrie, Levanta, Francouzská střední Afrika, Francouzská západní Afrika, Maroko, Alžír, Tunis atd. Potom následovala pravidelná francouzská armáda a nakonec jedna brigáda útočné vozby, motorizované oddíly. Krásal To je málo!

Stál jsem a úzkost mi svírala hrdlo, slzy se tlačily do očí. Budeme i my jednou takto pochodovat po Václavském náměstí? Zase doma, zase v osvobozené vlasti? Nebylo by to s takovou slávou, s takovou nádherou — jenom prostě, účelně, tak, jaká naše armáda byla — ale bylo by to doma! Celá sláva skončila ve 13.00 h. a potom honem na slavnostní oběd. Dopadlo to však tak, jak si nikdo nepředstavoval. Snad každý z našich kluků chtěl zapudit myšlenky, které se honily hlavou vlivem té přehlídky a trochu hlouběji se potom koukalo do skleniček! Za hodinu již byla velmi srdečně pěstována francouzsko-česká vzájemnost, zpívaly se hymny česká i francouzská, lidové písně, nastalo objímání atd. Šampaňské teklo proudem! O výsledku snad nemusím ani psát. Každý byl jak „Dán“, úplně tvrdý. „Na shledanou pod stolem.“ Domů jsem ještě dovedl kamaráda Karla, usnul jsem a probudil jsem se až druhý den ke snídani. Všechno bylo již v pořádku.

15. červenec

Večer. Paříž jásá — oslavuje 150 let od osvobození. Prapory, hudby, všude usměvavé tváře. Na ulici se lidé líbají, objímají, pro cizince nezvyklá podíváná. Na ulicích se tančí, a proto jsme se také šli podívat na večerní život. Trocadero, Champs Élysées, Invalidovna, kde byl koncert vojenských hudeb, Bursa. Zde jsme zakotvili - a výsledek? Škoda mluvit. Standa Zimprich, Venca Šikl, já, seržant Jean Breton - v družné zábavě při tanci a vínu jsme strávili noc. Trochu jsem přebíral, možná, že více, a tak by byla ostuda

o tom psát. Domů jsem byl přiveden v 8.00 h. ráno. Jediná vzpomínka na onu noc. V 6.45 h., podle udání Venci Šikla, jsem se bavil v bazénu s rybičkami. Ještě že nebyl nablízku „chlupatej“, možná, že by byla pokuta. Ačkoliv ve dny oslav je vše dovoleno. Jinak z té noci snad by byl jen samý (??) Celou neděli jsem byl „nemocen“.

18. červenec

Dnes je pro mne svátek! Dostal jsem z domova dopis! Mamka psala. Odpověď — jenom několik řádků normálního, formálního dopisu. Co se však za těmi řádky skrývá? Kolík slz skanulo po ustarané tváři, než těch několik vět napsala? Do poslední chvíle nevěděli, že jsem v cizině — bez rozloučení, bez stisknutí ruky jsem odešel — a s jakou nadějí na návrat? Na shledání?

A stále jenom klid a čekání! Z ministerstva přišla výzva, abychom si vybrali posádky, kde chceme sloužit u letectva ve francouzské koloniální armádě: Indočína, Madagaskar, Severní Afrika, Západní Afrika, Levanta, Sýrie, Rovníková Afrika. Nikdo z nás nezůstane ve Francii, všichni se rozprchneme a kdoví, kdy se shledáme.

Z našeho transportu je nás zde zatím 14 důstojníků, ubytováni v továrně na papír pana Praunsteina (škpt. Duda, npor. Hudec, npor. Snajdr, por. Mrázek, por. Janouch, por. Zbořil, por. Zimprich, por. Nezbeda, por. Hájek, por. Síkl, por. Vancl, por. Hochmál, por. Čermák a já).

Vím, že je to jenom formalita, stejně nás rozhodí, jak oni budou chtít a jak budou potřebovat. Jsme pro Francii pouze materiál, který mohou momentálně potřebovat.

26. červenec

Před dvaceti pěti lety byla vyhlášena mobilizace bývalého Rakousko-Uherska. Přiložena zápalka na doutnák světové války. Co bude za 25 let?

Snad by stála za zmínku ještě jedna cesta pilota za tím, co ztratil — za létáním. Des. polní pilot letec Vilém Michálek,

let. pl. 5, letka 76 z Vyškova na Moravě, se rozhodl ihned po zabrání naší republiky Germány, že opustí Moravu a přihlásí se do francouzské armády. Neměl žádné zprávy, ale přesto šel. Sám! Dne 23. dubna 1939 opouští Brno s transportem českých dělníků, jedoucích na práci do bývalého Rakouska, do Lince. Ihned za hranicemi utekl z vlaku a šel pracovat k sedlákovi. Domů oznámil, kde je, aby mu poslali již přichystanou trampskou výstroj. Potom se vydal na cestu Mnichov — Ulm, kde chtěl přejít hranice, ale musel se vrátit zpět do Mnichova, neboť byly silně obsazeny. Pokusil se tedy přes Švýcarsko. Z Mnichova do Innsbrucku a přes Lichtensteinsko a Feldkirchen pralesem do Švýcarska. Curych, Bern, La Chaux-de-Fonds. Hranice Francie přešel u Neuchatelského jezera přes řeku Doubs, kde se mohl utopit. Protože neznal vůbec francouzsky, našel si ve Francii práci u sedláka a navázal dopisováním styk s československým konzulátem v Paříži. Potom byl internován v Besansonu, odkud si ho konzulát vyžádal. Do Paříže přijel vlakem dne 21. července 1939. Veškeré osobní potřeby měl s sebou v kapsách a jeho hotovost při přechodu rakouských hranic z Moravy obnášela jen deset marek.

Myslím, že to byl úctyhodný výkon. Z konzulátu jsme již dostali avízo, že v neděli přijedou z Krakova naši kluci, 185 letců, z toho 52 důstojníků. Neumím si to ani představit.

2. srpen

Zase nové zprávy. 1. srpna přijel nový transport letců z Polska. Nevím, kolik důstojníků, ale 121 poddůstojníků spí s námi v továrně Zig-Zag. Dnes přijel druhý transport, poddůstojníků 108 a asi 92 důstojníků. Kluci plní myšlenek a trpkosti, neboť se jim cizinecká legie nechce líbit.

Dostal jsem dopis od O. H. z cizinecké legie. Hrozně si naříká, že se s nimi nakládá hůř než s vrahy. Myslím, že trochu přehání, u nás poddůstojník nebyl zvyklý těžší práci, a proto nyní, když to na něho dolehne, je ihned oheň na

střeše. Nynější doba — a hlavně naše práce — vyžaduje celých lidí, kteří se nebojí trochu toho strádání a útrap. Čekají nás možná ještě horší věci. A proto pryč s těmi slabochy, pryč s maminčinými mazánky. Pro naši věc učiní víc sto skutečných lidí, odhodlaných stoprocentních mužů, než deset tisíc slabochů.

14. srpen

Dnes konečně mohu shrnout dojmy posledních dvanácti dnů, kdy nastal převrat v našem životě a ocitli jsme se v prostředí, o kterém se nám ani nesnilo: jsme příslušníci cizinecké legie. Pokusím se vylíčit vše od počátku. 5. srpna v sobotu odpoledne, v klidu a hlubokém míru, netušíce, že se blíží okamžik odjezdu, jsme byli úplně překvapeni zprávou: „V pondělí 7. srpna odjíždíme!“ Zpráva nás zasáhla jako bomba, přestože jsme se na tento okamžik těšili. Konečně zase změna. Večer jsme se šli rozloučit s Paříží. 7. srpen, pondělí, mezník našeho života. Ve 14.00 h. nás odvezl „kluk paťatá“, jinak seržant Jean Breton, do kanceláře cizinecké legie, kde nás čekali kluci z Bourget. Formality, papíry, v 15.15 první podpis — závazek na pět let do cizinecké legie. 17.45 oficiální přijetí velitelem a jeho definitivní podpis — definitivní konec s civilním životem na pět let. 21.20 odjezd z Gare de Lyon rychlíkem. Loučení s kluky, škpt. Duda a Hudec zůstávají v Paříži. Kdy se zase sejdem? Poslední stisk ruky, poslední „na shledanou“. Snad ještě mohu připomenout dvě průpovědi, které se u nás staly heslem; Stando podepiš — a Standa podepsal (Hácha — všechno podepsal, i ortel cizinecké legie. Když si myslíš, že jdeš do lepšího — tak běž. (Kloboučník v Krakově na posteli, totiž pryčně, bez dek atd.) Pomalu se blížíme k Marseille, jedeme okolo letiště, každému svítí očí, jenom k mašinám — a zatím? 9.40 Marseille. Přístavní město — brána Orientu. První naše stanice. Z nádraží jdeme v semknutém útvaru pod vedením seržanta cizinecké legie. 10.30 z dálky nám kyne naše vila.

Setkáváme se zde s mužstvem — pěchotou. Zase formality, papíry, výsledky, fotografování atd. Odpoledne vystrojování. Vrátil jsem se o sedm let zpět a zase coby nováček se strojím do soukenných teplých šatů — ovšem na rukáve a na čepici prýmek — seržant. A ten je zde velký pán. Poznáváme to na vlastní kůži, nemusíme vykonávat ty nejhorší práce, nosit kamení a věci, o kterých raději nepsat. Kluci sem jdou s trochu jinými ideály a zatím toto! 17.10 h. Poprvé se koupu v moři. Požitek — krása. Večer uléháme mezi štěničky, kterých je tady sta a sta. Ale to nevadí, zvykáme si na vše.

9. srpna

Odesíláme civilní oděv do Paříže. Všechny civilní věci jsou nám odebrány. Každému je přidělena četa 30 mužů. Ve 14.00 nástup, v 16.00 přehlídka velitelem a odchod do přístavu. Lidí plno, české povely řezají vzduch pod jeřáby, samé divení, no — Čechoslováci.

17.30 odjíždíme lodí Sidi-Bel-Abbès, opouštíme Evropu. Plujeme pod pevností Saint-Jean, poslední pozdrav, zvuk trubky se nese za námi a hřímavé „nazdar“ je náš odpověď!

10. srpna

Plavba. Ubytování jsme ve třetí třídě, čtyři kluci pohromadě. Jí se dost dobře. Krásné počasí, nikdo nemyslí na to, co nás čeká. Každý prožívá okamžiky volnosti, bezstarostného života, na palubě se tančí za zvuků gramofonu, kluci zpívají, ani se nezdá, že jsme v cizině. Plujeme okolo Baleár, teplo je stále větší.

11. srpna

Ještě spíme, když zazní povel, jsme v přístavu. V 6.00 h. přistáváme v Oranu. Afrika. Pevnost nad přístavem nás vítá. Je 6.30. Odchod po četách: za hrozného teplíčka a pocení jdeme do kasáren cizinecké legie Durier. Mužstvo

musí ihned vykonávat ty nejnepříjemnější práce, každý ho chce využít. Odpoledne jsme se setkali s Čechem — šéfem seržantem, který zde byl ze Sidi-Bel-Abbes autem, a tak nás odvezl do nemocnice na prohlídky, rentgen. Vašek Šikl měl po příchodu domů poznámku v zátiší u piva: „Když vstupuji do cizinecké legie, obyčejně vypiji několik piv.“

A ještě jedna zpráva snad stojí za zaznamenání. V Marseille nám seržant šéf sdělil, abychom — až budeme u jiné zbraně — vždycky nosili první knoflík na uniformě ten z cizinecké legie. Proto Tobiška ihned po příchodu z nemocnice sháněl kantýnu, kde by mohl koupit knoflíky. No, byla z toho menší debata, neboť jsme sem nepřišli proto, abychom nosili jenom knoflíky.

V 19.30 odjezd vlakem z Oranu. Jedeme okolo letiště, snad příští posádka některého z nás. V 21.25 příjezd do Sidi-Bel-Abbes. V šestistupech jsme šli do kasáren. Krásný pochod, kluci se nesli jak panenky. Sami jsme se tomu divili.

Přišli jsme do kasáren a jenom podle pochodu poznali, že jdou Češi. Mají zde výborný kurs jako vojáci — stoprocentní. Mužstvo bylo ihned ubytováno v tzv. C. P. 3. Průchodní setniņa, nejhorší pověsti. Šli jsme ještě na pivo a zase Venca Šikl: „Obyčejně pijí v cizinecké legii po příchodu do Sidi-Bel-Abbès několik piv, dvě nebo patnáct.“ A ve 22.50 Venca vypil poslední. První noc v táboře.

12. srpna vystrojování. Konečně jsou ty soukenné hadry dole. Dostáváme plátěné hadry, poštáčkou čepici, no — úplná báseň. Snad se mi podaří sehnat několik fotek. Odpoledne jsme se byli koupat.

Zdejší tábor, významem asi jako u nás Milovice, je krásný. Je vidět, že pracovní síly jsou zadarmo. Všude plno květin, Čisto, pořádek. U nás ani jedny kasárny nebyly v takovém pořádku. Jsou zde sály na gymnastiku, tělocvičny, volejbalová hřiště, krásný bazén, krásná jídelna. Stravujeme se dost dobře v poddůstojnické jídelně.

Přijal nás náš velitel mjr. Hájek a sdělil nám podmínky a náš výcvik. Jsme přijati jako seržanti s denním žoldem

1.80 fr. pro první dva roky. Zůstáváme zde na výcvik asi jeden měsíc až pět týdnů. Nastalo menší pobouření, neboť konzulát toto vše věděl, ale nikdo nám nic neřekl. Každý nás jenom chlácholil, „mazal med okolo úst“, ale nebylo to správné! Nejsme přece malí kluci, aby se nám nemohla říci pravda přímo do očí. Jsme přece chlapi a chceme, aby se s námi také tak přímo jednalo.

19. srpen

Příslušníci cizinecké legie. Dnes jsme skončili poslední prohlídky. Příslušníci armády složené z 52 národností a kolik charakterů, možno-li to tak nazvat. U stolu nás sedí sedm, z toho: jeden Angličan, jeden Švéd, jeden Holanďan, dva Němci, já, o jednom jsem nemohl nic zjistit. Zde platí zákon: příslušník cizinecké legie = „muž bez vlasti“ = povinnost sloužit nové vlasti - Francii. Proto jsou zde největší tresty za urážku národnosti a za krádež.

Přece ale nám někteří dávají cítit, hlavně Němci, nenávist. Není to snad pro národnost, spíše proto, že jsme byli přijati jako seržanti, kdežto každý jiný si musel svoji hodnost vysloužit „od píky“ — jako pouhý vojín. A to nám nemohou zapomenout. Jinak se zde s námi jedná velmi slušně a mezi příslušníky je srdečný poměr.

Popisovat život zde, zážitky, výcvik atd. — byl by z toho úplný román. Náš program: Ve 4.30 budíček. V 5.00 nástup do zaměstnání, do 9.00 výcvik v terénu nebo na cvičišti, 9.00—10.00 teorie, odborné předměty. 11.00 oběd. Od 11.45 do 14.45 povinné spaní, siesta. 15.00—17.00 teorie. V 18.30 večere.

Nic se s námi celkem nedělá, protože pravděpodobně pojedeme co nejdříve pryč. Asi se to v Evropě „hejbe“. Čím dříve, tím to bude pro nás lepší.

26. srpen

Několik dní — a jaký převrat. Francie, Anglie mobilizuje — Německo a Rusko pakt o neútočení. Polsko v té samé situaci jako my před rokem.

A u nás žádná změna! Stále jenom čekáme. Seržanti pěchoty a dělostřelectva, kteří přijeli s námi, odjíždějí! Dnes poslední. Čekáme — a doufáme. V co? Ve válku! Víím, že je to hrozné přát si smrt snad miliónů lidí, ale co můžeme dělat? Je to jediná možnost, jak pomoci našemu národu. Čekáme a doufáme! Legio patria nostra.

Souhrn toho všeho toť — „schirocco“. Kdo jej jednou poznal, nezapomene. Ihned musíme ulehnout, a je to na vojně, úplně nazí, jenom pod jedním prostěradlem, ale nemůžeš tam zůstat, odkryješ se, a je to ještě horší. Úplná výheň, okna, dveře, vše musí být zavřeno, výheň, která vysušuje pokožku na nejvyšší míru. A tak oddechuješ těžce, a v duši zaletíš tam k nám, kde jsi miloval to sluníčko, to teplíčko, kde ti bylo dobře. Byl jsi doma. Domov — toť svaté slovo, a jeho význam poznáš, až odjedeš do ciziny. V tomto stavu zabloudíš zraky na stěnu, kde je umístěno „tableau“ s prohlášením: Gen. Gruillet: „Legionáři, jste vojáci smrti — a já vás posílám tam, kde se umírá.“

27. srpen

Přišel jsi domů ze cvičiště v 8.00 h. Proč tak brzy? Zde se každá chvilka musí využít pro výcvik — a výcvik, toť „cizinecká legie“. Přišli jsme domů, mírný vítr nás popoháněl, ale jaký vítr! „Schirocco.“ Proto jsme skončili tak brzo. To nemůžeš vydržet! Teplota čtyřicet pět stupňů, písek ze Sahary, který ti proniká oděvem, máš ho plná ústa, oči, vysušuje tě jak tresku, mdlo —

28. srpen

Pondělí. Polední siesta, ticho, vše spí. Stručný francouzský rozkaz přerušil veškeré sny, snad o domově, milenkách. „Ve 14.00 h. nástup!“ Představení důstojníků letectva. Jako

puma to vlétlo mezi nás. Pojedeme? Nastaly horečné přípravy, holení, a ve 14.00 h. stojíme před budovou v plné parádě. Čekáme. Vtom přichází kapitán leteckva Adam, bývalý let. atašé v ČSR. Ihned plno radosti. Potom nás jednoho po druhém vyslychal. Každému řekl posádku, jeho příští působiště, a tak se naše parta konečně dělí. U všech ale nastává malé zklamání. Kromě tří — Zimpricha, Šikla, Sýkory — jdeme všichni k bombardérům a k pozorovacím letkám. To jsme si tedy nepředstavovali. Smířili jsme se ale se vším, jenom když budeme létat.

Karel Mrázek jde do Tunisu, Šikl také, Zimprich, Janouch, Hájek, seržant „Vazelinka“ vulgo „Pupínek“, Holeček Rudolf a já do Oranu, Alžír. Parta bude dobrá. Všude rozruch, rokováání, válečná psychóza zachvátila i nás.

O všeobecné situaci nebudu psát, to vědí všichni. Francie má všobecnou mobilizaci, všude to „praská“, jenom aby „náš“ vůdce nyní nevzal do zaječích. To bychom si ani nemohli zabojoovat, odvést mu vše i s úroky.

Cizinecká legie má také pohotovost a část mužů již odjela do Francie. Všude to krásně hraje, jenom aby se to již „spustilo“. Čekáme každou chvíli.

31. srpen

Dnes nám oznámili, že 3. září odjíždíme do svých posádek. Radost je veliká — konečně jsme se dočkali, ještě tři dny.

1. září

V 9.00 h. jsme se dozvěděli, že Německo bombardovalo města v Polsku. První signál! Naše heslo: „Už to frčí!“ A zase čekáme.

Večer — spíme. Ve 21.30 hlásí dozorčí desátník, že zítra odjíždíme k letkám! Ani se nám nechce spát.

2. září

Všude začíná škola, děti odcházejí z domova — a my také, ale pryč z cizinecké legie. V 6.45 jdeme, opouštíme kasárna

v Bel-Abbes s lehkým srdcem. Na nádraží: vlak nejede — až večer. A zase zpátky.

Ale přece to bylo na něco dobré, „vymámili“ jsme 350 fr. „prim“, vstupní prémii do cizinecké legie.

Ve 22.30 se definitivně loučíme s cizineckou legií. Zatím! Kdoví, nečeká-li mě ještě někdy něco podobného. Naše poslední společné chvílky ve vlaku jsou plné humoru, zpěvu. Ale snad jenom každý chce v sobě přehlušit ten vedlejší hlas brzkého loučení.

Je 20.30, stanice Barbe du Tebat — poslední zamávání, poslední „nazdar“. Venco, ať nezapomeneš na „Marabu“. Zůstáváme sami, pouze parta do Oranu, deset pilotů a jeden mechanik. Ostatní do Alžíru a Tunisu. V 21.30 přijíždíme do Oranu, místa, které bylo naším východiskem k cestám po Africe. Na nádraží nás čeká desátník cizinecké legie a odvádí nás do kasáren legie, kde budeme spát. Zase mezi štěnicemi!

3. září

8.00 h. odjíždíme autem na letiště Base Aérienne de la Senia u Oranu. Hlásíme se veliteli letiště: seržant Janouch, Zimprich, Hájek a já, vojín Čáp K., Stein J., Zadrobílek J., Příhoda J. a Páteček A.

Zde nás čeká menší překvapení: 10. bombardovací letka, které jsem přidělen, není ještě postavena, a proto zatím budu u 572. stíhací letky. Dopoledne nás vystrojují, dostáváme plátěné hadry a u oběda v S (off. menze) nastává první sbratření s našimi budoucími kamarády. Šampaňského bylo zase dost.

Nejsme doposud ubytováni, a proto si nás seržanti „rozebrali“. Byla z toho menší legrace, francouzsky umím moc málo, no to by se muselo vidět. Seržant je ženat a všechny jeho „ženské“ byly zvědavé! Nejvíce se mluvilo rukama. Mnoho našich kluků jelo do Tunisu i do Maroka. Rozprchli jsme se a kdoví, za jakých okolností se ještě sejdem.

4. září

Datum, které mi zůstane až do smrti vryto do paměti. Dnes, když jsme se představili veliteli 572. letky, nám bylo oznámeno, že Francie a Anglie vyhlásily včera Německu válku. Veškeré mírumilovné konference zklamaly, konflikt se musí řešit bojem. Jaké to hrozné slovo — válka — kolik lidí bude zase proklínat původce, kolik životů přijde nazmar. Proč?

A přece máme všichni radost, neboť víme, že jedině takto můžeme dosáhnout toho, co bylo a doposud je naším cílem od chvíle, kdy Germán zabral naši zemi — opětná svoboda. Víme, že doma rodiče budou trpět, vím, co úzkosti a strachu prožije mamka, ale oběť musíme přinést všichni. Zatím zůstáváme v Africe proti Itálii, ale nechtěl bych zde uváznout, vždyť bych si ani nemohl bouchnout do „Boche“. A to by mi chybělo. Vynahradiť Germánům všechno.

Dnes jsme také poprvé létali. Jenom dvojí řízení, ale přece něco. Zase ve vzduchu — zase mi motor bručí — zase se již cítím letcem. 572. stíhací letka, jejímž velitelem je kpt. Tricaude, nesplnila mé představy o francouzské armádě. Nyní se u letectva vše přezbrojuje, a tak zde je poslední zbytek starého materiálu; je to asi podobná situace jako u nás v roce 1934. Letouny nieupořty, rychlost 230 km/hod., a spady s maximální rychlostí 260 km/hod. Výstroj žádná, všechno se „klepe“ na nový materiál, každý o něm básní. Nové stíhačky o rychlosti 500 km/hod. Už aby to bylo. Protože letka musí mít hotovosti atd., má pro záložní piloty a pro nás málo letounů, u tak se asi mnoho létat nebude. S tím se musíme smířit! U letky je asi dvacet pilotů. Všechny váže srdečný a kamarádský humor i upřímné jednání. Přijali nás mezi sebe velmi srdečně. Tuto důvěru nezklamemel Hlavní překážkou je malá znalost francouzštiny. To se snad časem upraví.

9. září

Dnes byla menší slavnost u letky. Příslušníci mechanici darovali veliteli letky symbol naší eskadry — malého dřevěného koně s křídly. Ve zpravodajském stanu byl katafalk, na kterém zahalen stál hrdě „Pegas“. Po příchodu velitele letky byl slavnostně odhalen a samozřejmě vše se muselo zapít šampusem. Zde se stále hledají příčiny k oslavě. Pije se jenom šampus.

Je 22.30 h., nálada veselá. Přišli jsme domů, Standa Zimprich mi hude do ouška, no je to ohromné. Ve Francii, v Polsku se bojuje, umírá, a my se veselíme. Navenek veselost, ale přece jenom nám není tak dobře. Šli jsme domů za zpěvu našich národních písní a přitom každý vzpomněl na domov.

11. září

Dnes je velký svátek všech stíhacích letek. Jsou tomu právě dvacet dva roky, co se zabil, byl sestřelen největší hrdina, letec světové války kpt. Guynemer. Jeho historii snad každý průměrný letec zná. Za tříleté služby za světové války sestřelil 53 letounů.

Velitel zakončil proslov slovy: „Vím, že s jeho odkazem půjdete všichni a splníte úkoly uložené vám vlasti“. Potom byla přehlídka. Myslím, že by se Francouzi mohli od nás učit. Nemáme staletou tradici armády, armádu jsme měli mladou, ale výbornou.

16. září

A život jde dál. U letky normální život, v hlubokém míru a klidu, trochu se létá a jinak nikdo neví, že tam někde u nás se bojuje, že Polsko se zmítá v křečích a očekává svůj konec. Viz slovanskou svornost! Před rokem nám uměli vrazit zrádně „núž“ do zad. Netuší, že je teď čeká stejný osud. Smutno je nám, vždyť víme, že takto se oddaluje náš sen — opětná svoboda.

21. září

A zase změna! 18. září dopoledne při teoretickém školení o leteckých kulometech nám bylo sděleno, že večer odjíždíme do výcvikového střediska do Blidy. Zase loučení — zase šampus, „bublinky“, Jak říká Standa. V 20.15 odjíždíme všichni z Oranu za veselé nálady, snad to bude lepší než za 1.95 fr. Cestovali jsme asi třicet šest hodin mezi lepší společností. Arab, kdysi pán severní Afriky, nyní mrzák, žebrák — hrůza se podívat. Škoda, že neměl nikdo aparát, byl by to skvělý dokumentární snímek. Až jednou v životě dokáží celé čtyři hodiny zpívat jako ten Arab ve vedlejším kupé, svou věčně stejnou, monotónní píseň, kterou rázem překousne, aby stejně mohl začít znovu, na mou duši, pak už něco dokáží.

19. září večer přijíždíme do Blidy. Za městem letiště, velká nová kasárna, hangáry, radost se podívat. Ale větší nepořádek není snad možno vidět. Všude špína, štěnice atd. S povzdechem vzpomínáme na naši bývalou armádu!

Zde jsme se setkali s partou z Tunisu, Mrázek, Šikl — všichni. Shledání bylo skvělé a hned nás kluci informovali, jak oni se měli u letek, jak létali atd. První noc jsme byli ubytováni mezi mužstvem.

20. září dáváme dohromady naše bydlení, o všem se informujeme. Přiletěl Nezbeda, Zbořil. Ti měli své úkoly: stíhání a bombardování ponorek. Ještě čekáme kluky z Maroka a už bychom zde byli pomalu všichni z cizinecké legie.

21. září. Dnes jsme se byli hlásit u pilotní školy, nemají zatím mašiny, a tak budeme mít „řepo“.

Poměr mezi námi a francouzskými poddůstojníky a důstojníky není dobrý. Všichni se na nás dívají jako na vetřelce, chudáky, žebráky, kteří jsou sto let za opicemi. A podle toho s námi také tak zacházejí. Vůbec nevědí, co je to za národ. Malé ukázky jejich otázek: A hraje se u vás také nějaká hudba nebo džez? A proč nejste černí jako cikáni? Rostou u vás také brambory? Co vlastně jíte?

Máte u vás také moře? Co dělá vaše armáda? Proč jste vlastně utekli? Kdybyste doma měli co jíst, pít, kouřit, tak jste zůstali doma... A tak to jde dál a dál. Každý si myslí, že jsme primitivní, učí nás, proč je Země na obou pólech zploštělá, že jsou na zeměkouli rovnoběžky a kolik jich je... Jako piloti nic neumíme, učitel, který nás bude učit „létat“, má pět set hodin a není stíhač.

Visiter la douce France et Afrique du Nord, kasárna z roku 1938, všechno nové a krásné, ale nikde jsem neviděl tolik štěnic, tolik špíny. Na záchod chodíme do vinic. Všude nepořádek, včetně jídelny, hangáru — to ovšem nevádí, aby se nenosily bílé čepice a bílé kalhoty, ta špína se pod tím schová. Stráž — spolek lidí, každý jinak ustrojen, převážná většina v bačkorách a bez ovinek — to ovšem nevádí, aby se nenosily bílé rukavice. A kdy začíná zaměstnání? To je těžké uhodnout, snad v době od 8 do 10 hod. a v půl jedenácté se končí. A odpoledne? To se vůbec neví. Štěnice nás, Francouze, vůbec nevyruší, mouchy a ruce v jídle také ne. A že je válka? To nás ani nezajímá, nás Francouze. Všechno „marchera avec nous“ — celý svět, Amerika, Itálie — všechno.

Blida. Městečko jako mnoho jiných zde v Africe. Směs několika národů, úzké uličky s věčně zpívajícími Araby, uličky „mládí“, vedle evropské čtvrti s kavárnami a činžáky. Dnes nevím, kolikátého je, ztratil jsem pojem o čase. Stále ty fádňí dny, jeden jako druhý, stále nudné, všední. A stále čekáme. Byl jsem teď večer im malé procházce. Sám! Mnoho se toho nahromadilo uvnitř a nemám nikoho, komu bych mohl říci pár slov. A tak jsem sám a sám bloudil večerem. Klid, ticho, krásný africký večer, plný hvězd — a sám. Přicházím pomalu domů. Domů? Jaká ironie! Čekají mě jenom čtyři holé stěny a polní lůžko v kasárnách — domov to nemůže být. S dálky ke mně doléhá teskná melodie, nese se večerem, šumí a je nějaká známá — to zpívají naši kluci Kde domov můj... Nevím, neumím to popsat, jak se mi v tu chvíli sevřelo srdce, nejsem

básník, jsem voják — ale snad něco vyššího mi vehnalo vláhu do očí. Zde, tisíce kilometrů od domova, slyším tu nejdražší píseň, až sem nás zahrnala expanze nacismu. Nemyslím však na sebe. Co dělají doma, pod těmi našimi kopečky tam v Podkrkonoší? Co dělají naše hory, uvidím je ještě někdy? Domov, mamka, otecko a všichni ti, kteří jsou mi tak drazí. Snad mají nouzi, snad zatínají zuby, modlí se a vzpomínají! A je to tím horší, že nemohu poslat domů ani zprávu, že jsem zdrav, že mě teprve čeká povinnost, že teprve budu splácet dluh Germánům. Kluci přišli domů, končím! Přijdu na jiné myšlenky.

1. říjen

Zase musím napsat několik slov. Skončil jsem již tzv. pilotní výcvik. Létáme na strojích, snad ještě ze světové války. Jenom několik letů, abychom se zase vpravili do situace. Čtyři lety na Potez 25, čtyři lety na Morami 211, tři lety na Nieuportu, stíhačce. A to je vše. O nějakém výcviku se nedá ani mluvit. Nějaké to přistání a dost.

Jsou zde již všichni kluci a tak jsme zase pohromadě. A čekáme. Snad po válce dostaneme „medailí“ za trpělivost. Už jsme si na to zvykli. Nyní chodíme do učebny a ve volných chvílích děláme výlety do okolí. Alžír, Opičí údolí atd. Hory jsou zde krásné, převýšení z roviny až 1.600 m.

8. říjen

Zatímco tu ještě pálí slunce, že se před ním musíme schovávat, zatímco tu jsou noci stále ještě teplé, procházím se v duši po našich krajích s lehkými mlhami v údolích, s večery plnými kouře z ohňů malých kluků na polích, se zahradami a parky plnými žlutého listí, procházím se po krajích našeho podzimu. Nová Paka — stíněna v údolí, s probleskujícími okénky domků, pohled od altánku, kde jsem tak často stával a spřádal plány.

A je mi smutno. Je smutné být ve světě sám, když není nikdo, kdo by porozuměl steskům, které chceš někomu

povídat. A noci jsou plné teplých vzpomínek, které ti vnikají do snů, nenechají spát a když přece usneš, jsi někde jinde než zde, v tom pekle plném špíny a štěnic, jsi někde doma, kde je hezky a mile, cítíš se šťasten, v náruči svoji milou, nebo se na tebe usmívá mamka, máš plnou náruč štěstí — pak nepříjemný pocit, je ráno, náruč je prázdná a kolem tebe ta stará bída.

18. říjen

Končíme pobyt v Blidě. Odjíždíme k 10. eskadře do Oranu. Seržant Janouch, Mrázek, Krajina, Bieberle a já, des. Vancl, Jícha, Novák, Kučera a Popelka. Loučení, poslední centimy za šampaň, „nazdar!“ — a jsme zase sami. Vede nás náš starý známý, francouzský seržant de Tirandpré od eskadry 572. Tentokrát nevidíme krajinu, ty staré rozervané výběžky Atlasu, jedeme v noci a expresem. Uléhám na lavici vagónu a hlavou se honí zase vzpomínky.

Co nám dá nová letka? A vlak odpoví: „Je — de — me do — mů.“ Usínáš.

19. říjen

7.30. La Senia, vystupujeme. Vítá nás naše české podzimní ráno s lehkou mlhou a protivnou zimou, zde tak vzácnou, že je ti až nepříjemná. A nad hlavou?

Dvě stíhačky se prohánějí ve vzduchu, Mora - ne 406, válejí, točí, padají a zase stoupají. Je to nezvyklé a pro nás milé uvítání. Potom nastává normální práce: hlášení příchodu, shánění ubytování, stravování atd. A zase štěničky, čištění, mytí, už nás to nepřekvapuje, práce plno, ani se nenaděješ u je večer.

20. říjen

Navštívil jsem svoji bývalou letku 572. Přivítání jako vždy, plno přátelství, plno ochoty, ale zajdeš za hangár a nevědí o tobě. Poprvé jsem viděl jejich nejnovější stíhačku zblízka. To ale až příště, až na ní budu létat. Rozdělují nás:

I. groupe: 1. escadrille - seržant Fejfar, Popelka, 2. escadrille - seržant Bieberle, Jícha, Kučera; II. groupe: 3. escadrille - seržant Mrázek, Janouch, 4. escadrille - seržant Krajina, Novák. A nastává pomalu školení! Letu zdar!

28. říjen

Den, jako mnoho jiných zde v Africe, šedivý, smutný. Ani se ti nezdá, že ten dnešní den byl pro nás tak drahý. Bereš si bílou košili, jediný přepych, který máš, a jdeš do zaměstnání. Konáš mechanicky svou práci, v klidu, ale přece cítíš, že ve vzduchu něco visí, neumíš si to uvědomit, ale svými smysly vnímáš... Pod zdánlivým klidem pozoruješ tajné šeptání, šuškáání, všichni se po tobě ohlížejí, shlukují se, a tobě to připadá jako hra na schovávanou. Je u tebe nezvyklá ta bílá košile, pečlivě vyžehlené kalhoty (košile je poslední a kalhoty žehlíš přes noc pod slamníkem) a v tváři klid, vážnost. Málokdo se na tebe usměje, není bouřlivých věcí při shledání, není veselosti, každý snad chápe, že by to byla pro tebe dnes urážka.

Se jdeš se s kamarády piloty, Čechy, a zase jenom několik slov a zase klid. Máš toho v duši mnoho, cítíš tu tíhu dnešního dne, cítíš, jak se doma od úst k ústům nese šeptané slovo „svoboda“.

V 11.00 hod. shromáždění celé 10. eskadry. Napětí dnešního dopoledne vyvrcholuje. Velitel pluku pronesl pár slov, nerozumíš všemu, ale cítíš, že ti, kteří mají vše, po čem my toužíme, umí pochopit a přejí, upřímně ti přejí vrátit se domů, do svobodné vlasti. Nevěděli jsme, že příslušníci cizího státu vzpomenu našeho státního svátku.

Dostáváme obálky, 100 fr. pro muže, na oslavu našeho znovuzkříšení. Oni, kteří umějí oslavit svůj 14. červenec, chápou, že za 1.95 fr. denně si nemůžeme koupit ani tu černou kávu. Neumím napsat, jak mi bylo, když jsem to dostal, stačí jenom, že jsem neřekl ani „merci bien“. Díváš se na kluky, vidíš jen lesklé oči, až snad příliš lesklé, nechceš říci, že to byly slzy, a sevřené rty, trochu trpce

stažené. Dnes musíš jako žebrák přijmout od poddůstojníků několik franků ze sbírky. Trpíš a mlčíš!

Odpoledne po zaměstnání odcházíš do města, abys v našem kroužku intimně vzpomněl na den pro nás tak památný. A právě dnes slyším opět slova svého učitele ve vojenské akademii pplk. Svobody: „Ať se děje cokoliv — nezklamte!“ Víru, kterou v nás mají ti, co jsou doma, tu víru nezklameme. Nevíme, kdo z nás se vrátí, nevíme, kdo bude zase oslavovat den našeho znovuvzkříšení, ale ten, kterému to bude dopřáno, si musí tichou vzpomínkou připamatovat ty, kteří svůj život dali do základů naší svobodné vlasti; „Povinnost vůči vlasti — nezklameme!“

19. listopad

A život jde dál. Připravuješ se na „válku“, létáš, střílíš, chceš tu svoji milenkou dostat „do ruky“. Dnes a denně se zdokonaluješ, seznamuješ s taktikou boje, abys za několik dní vyplnil místo padlého kamaráda, Escadrille 9me escadre, znak letky Golua. Letka, která ti má dát prostředí, kamarádství, aby ses cítil mezi svými. Velitel kpt. Mauvier, 4 důstojníci, 11 pilotů, 18 mechaniků a něco pomocného mužstva. Letounů 9, Morane 406. Moderní letoun, má všechny vymoženosti, ale je pomalý. Letíš a cítíš, že motor naříká, volá: nemohu... nemohu... těch 850 HP má táhnout 27 q rychlostí 400 km/h. Neudělá je, neboť naše mašinky cestují již devět měsíců po Afrika du Nord a nemohou zvyknout na saharský písek a 50 stupňů tepla. Cítíš s nimi, dosloužily, svůj úkol splnily, teď jenom nějaká ta „kraksna“ — a zmizí. A tak to bude i s tebou. Dosloužíš a snad ani nesplníš svůj úkol, přijde ten den a tvoje místo vyplní kamarád. A život jde dál...

25. listopad

Sobota. Končíš zaměstnání, oblékáš svoji první a skutečně pěknou vycházkovou uniformu, rukavice, koupené v jednotkovém obchodě za pár „franců“, ale to je již

„přepych“, a „avec mon capitaine“ s Frantou Bieberlem honíš autostop, aby ses dostal do města. Dnes na to máš nárok, abys šel do kina, vždyť před 27 lety jsi spatřil světlo světa. Tak dvacet sedm let! Sedíš v kině, obrázky se míhají před tebou, ale nevnímáš. Duší jsi jinde, daleko, doma. Vzpomínáš... na mamku, známé, naposled zjeví se ti ta blízká tvář milé. Milé? Pardon, snad kdysi tvého děvčete. Zatneš zuby a ze snění tě probudí výstřely. Je to jen žurnál, ukázky z fronty. A tobě se zdá, že jsou to výstřely v ruzyňských kasárnách, kde zaplatili krvavou daň vysokoškoláci. Proč musíme takto trpět! Proč musíme takto draze platit? Nastává zápas o bytí a nebytí.

Jsem vybrán mezi šesti Čechy, kteří odjíždějí do Francie na frontu. Snad do deseti dnů. Dnes, když již tu svoji „milenu“ trochu znám, dnes, kdy se již mohu na ni spolehnout, když už vím, co moje mašinka umí — dnes slibuji při památce mrtvých kamarádů z Ruzyně: „Slibuji při všem, co je mi svaté, že bude-li mi dopřáno Bohem a osudem, pomstím smrt ruzyňských mučedníků.“

Maminko, odpusťte mi, že chci a budu krutý ke svým nepřátelům. Vychovala jste mě v lásce ke své vlasti, a proto tak musím jednat.

Oko za oko, zub za zub! Čekáš — a dočkáš se!

íl. prosinec

Dnes přišel rozkaz: za dva dny jedeme. A ani se ti mnoho nechce z té Afriky. Sluníčko tak mile hřeje, nikde ani mráčku, můžeš se opalovat, tak jako u nás. Zapomínáš, že je několik dní před vánoce, zapomínáš na to, že u nás je sníh, déšť, zima, zapomínáš — a je ti dobře. Každý den létáš, sluníčko tě opaluje, máš kde spát, dostaneš najíst, 1.95 fr. denně, tak dalece jsi zatrpknul, že jsi spokojen. Ty ústrky, to přehlížení, to ponížení v tobě udusí poslední zbytky hrdosti, a co ti dříve kypělo v krvi, to dnes přijímáš se samozřejmostí. Kde je tvá výchova důstojníka, kde je tvá hrdost, — ty, vojáku bývalé československé armády?

Musíš být rád, když tě pozve poddůstojník francouzské armády na skleničku vína, máš žízeň, voda se nedá pít, je slaná, — říkáš: „Na zdraví!“ — a zatím bys mu vše hodil na hlavu. Nemůžeš! Jsi přinucen přijímat tuto almužnu jako žebrák, ty, bývalý důstojník neporažené armády.

Jsi veden v evidenci jako pouhý válečný materiál, ne jako člověk, ale pouhé číslo „3210“ s určením pro frontu, za 1.95 fr. denně. Myslíš, že jsou ještě jinde na světě tak laciní piloti? Asi ne! Jsi ale cizinec a hlavně jsi Čech, pro kterého je všechno dobré, a to je heslo těch, kterým sloužíme.

Posloucháš denně zprávy z domova, z Londýna, Francie a pomalu se ti ani nechce věřit, že by lu mohli spojenci také vyhrát. A upřímně řečeno, kdybychom věděli, že to nebude zkáza nás, našeho národa, naší myšlenky, přáli bychom tomu degenerovanému národu trochu poučení, trochu bídy, trochu utrpení. Důkladnou porážku, důkladné sankce (žádné kolonie, neboť to by je mohlo zachránit. Bída, utrpení, práce, v tom je jejich spása, ale ne „faire l'amour“). A musíš mlčet, hlavu sklonit a jenom odpovědět: „Qa va bien!“

Za dva dny odjíždíme, nevíme ještě místo určení. Ale jedeme na frontu. Zase změna!

13. prosinec

Třináctka, prý nešťastné číslo, ale loď čeká v přístavu a ty jdeš. Poslední podání ruky, poslední „letu zdar“ hřmí za tebou z nábřeží, to naši kluci ti přejí tu šťastnou třináctku a za večerního soumraku ti mizí břehy Afriky s dominující marockou pevností „Santa Cruz“. A zůstáváš zase s pěti kluky, zase samotný, seržant Janouch, Bieberle, já, Jícha, Kučera, Popelka. Co ti dala ta Afrika, kterou dnes opouštíš? Mnoho, mnoho, ale nic, co by tě těšilo. Jsou to zkušenosti trochu tvrdě placené. Skloníš však hlavu a ještě děkuješ, že tě alespoň nechají létat. A ještě něco mě naučila ta Afrika — kouřit. Nechtěl jsem tomu ani sám věřit, že ve

svých sedmadvaceti letech podlehnu i tomu. Přišly však chvíle, kdy bylo zapotřebí i té cigarety.

A „Sidi Brahim“ nás nese Středozezemním mořem, ale není to modré moře, které jsem poznal. Sněžný mistrál tě žene z paluby mezi čtyři lůžka, do prostoru, kde se nemůžeš ani ustrojit, ani pořádně umýt.

15. prosinec

Mlhavé ráno v Marseille vítá nás, „Afrikány“. Naše peruč 1/6, která má pouze dvaadvacet pilotů i s důstojníky, je v očekávání věcí příštích. Od 7 do 11 hodiny čekáš, kradeš ve skladišti z pytlů lískové oříšky, čekáš na auto. Jedeme na letiště 15 km od Marseille.

Marignane, naše nové působiště. Vystoupíš a snad by tě i překvapilo, kdybys našel něco jiného než bordel. Nikdo ti neřekne, kde budeš spát, najdi si vše sám, důstojníci odjeli do Marseille a ty se starej. Spíš pod prostěradlem na zemi a jsi „spokojen“, všech šest v jedné malinké světničce. A čekáš!

Marignane je letecký přístav na jezeře. Letiště pro pozemní letadla i hydroaviony, krásné, všechno nové, velký provoz. Je to výstrojní stanice snad všech posádek z Afriky. Jsou zde dvě válečné kompletní perutě. Čekají jen na počasí, aby mohly na frontu. Pro nás zatím nemají nic. Snad dostaneme D-520, zatím jsme je ale ani neviděli. A proto čekáme!

Všechno odjíždí na vánoční dovolenou a my pomalu sháníme vánoční stromeček.

19. prosinec

Evropa, stará, smutná, nevlídná, s deštivým a studeným počasím tě opět přijala.

26. prosinec

Uplynul, ztratil se ten nejsvětější den roku! Den narození Páně. Abys trochu zapomněl, že jsi tak daleko od domova, sháníš, objednáváš. Co? No — Ježíška.

Marignane. Malá hospůdka, tabule připravená pro sedm osob. Proč pro sedm? Vždyť je nás jenom šest. Aha, to přijela „Marion“, malá Suzanne seržanta Janoucha, aby nám zpříjemnila svou přítomností tento slavnostní večer.

Zasedáme. V čele stolu se na tebe dívá malý stromeček, práce našich poddůstojníků, a pod ním? Nespočetné množství dárků! Tak přece jsme byli tento rok hodní, že si na nás Ježíšek vzpomněl.

Sedíš, vnímáš, ale jenom podvědomě. Jsi daleko, daleko — jsi doma. Vidíš v duchu tu naši malou hospůdku, snad zasněženou, vidíš prostřený stůl, mamka, otecko, ale ještě jeden chybí u stolu. Příbory, vše připravené, snad čekají, že se otevrou dveře a že vstoupíš. Matka pláče, vzpomíná, a otec — také má nějak podezřele vlhké oči — a přesto utěšuje. Dnes však chápeš, co jsi to udělal, že jsi odešel bez rozloučení, že jsi šel bez ohledu ke svým nejbližším za svou povinností. Šel jsi! A nemůžeš ani podat zprávu, že jsi ještě živ. Maminko, manžela vám utratila světová válka — a syn? Kdoví, zdali jej ještě někdy uvidíte! Vaše oběti však nebudou nadarmo — doufáme a pevně věříme, že „vláda navrátí se opět do rukou tvých...ó lide český!“

Večeříš — Suzanne svým roztomilým jemným francouzským chováním hledí zapudit tu chmuru, která se nám nahrnula najednou do čela. A pomalu se jí to daří. Je naší sestrou, je „Marion“ všech šesti pilotů — Čechů, 1/6 stíhací perutě. Rozsvěčuješ stromeček, přijímáš dárky. Přece jsi z té naší gáže ještě ušetřil, abys způsobil alespoň trochu radosti kamarádům. Ten má kravatu, ten rukavice, kapesníky — samé potřebné věci. A pro mne? Jako nejstaršího a nejzmrzlejšího — bačkory. Maminko, váš každoroční dárek jsem dostal i zde, snad jste to byla vy, která kolegovi Bieberlemu vnukla myšlenku tohoto praktického dárku. Přijímám, jako by byl od vás, a děkuji. Veškeré dárky od „Bíbra“ byly doprovázeny menšími básnickými výtvary. A večer plynul dál. Za zábavy, vzpomínek a zpěvu našich národních písní jsme dočkali

1.00 h. po půlnoci a s naším stromečkem jsme nastoupili pohodokvasech zpáteční cestu do místních „vigamů“.

28. prosinec

Tvůj výcvik pokračuje, dostáváš novou mašinku, je jich málo u naší letky, ale přece jenom si zalétáš, přece jenom si zvykáš na evropské počasí. Zde není modré nebe jako v Africe, zde tě vítá mlha, mraky, a vyletíš-li nad mraky, v dáli ledovce Alp. To již není Afrika.

A v tomto očekávání věcí příštích končí pomalu rok, pro nás tak tragický. Počítáš den ode dne, ale čas nečeká, neúprosně jde kupředu a ty jsi drcen jak malé zrnko mezi dvěma mlýnskými kameny. Snad ale nezmizíš navždy! A takto utrhneš jednoho dne poslední lístek z kalendáře —

31. prosinec

Dostal jsi Ježíška, 150 fr. od našeho velvyslanectví, a proto chceš alespoň v tomto posledním dni roku, který byl pro tebe tak rušný, přijít trochu mezi občany cizího státu, vidět civilní život, vidět také jednu ženu, zatančit si, slyšet hudbu, abys zapomněl alespoň na chvíli.

Marseille, brána Orientu, město všech národů a jazyků. Veselíš se, zpíváš, šest kluků a jedna „Marion“, sem tam i ta láhev šampusu se blýskne, chceš zapomenout alespoň pro tuto chvíli vše to, co bylo, na to, co bude, chceš zapomenout, na strádání a utrpení těch, kteří jsou ti milí. Chceš zapomenout na vše. Chvíle v životě vojáka, kdy neví, co bude zítra — chvíle zapomenutí. A v takovém stavu překračuješ půlnoc. Se sklenicí šampusu připíjíš — na co? Abys brzo mohl jít na frontu, abys brzo mohl splatit dluh, kterým jsi povinován. Přicházejí tví kamarádi, četař Jícha a Popelka, s přáním od letky, aby náš tříčlenný rej něco dokázal, abychom těm našim ochráncům předvedl, výkon hodný českých pilotů, aby se zorný uhel, pod kterým se na nás dívají, brzy změnil. Věřím a pevně doufám, že se tak stane! Za mezinárodní spoluúčasti Angličanů, Australanů Kanadánů a Indů jsem šel s malinkou opičkou spat.

1940

*Smrti se nebojím, smrt není zlá,
smrt je jen kus života těžkého,
co strašné je, co zlé je,
to umírání je.*

JIŘÍ WOLKER

10. leden

Nechtěj účtovat se starým rokem! Bilance by byla velmi ubohá! Odhod všechno to, co bylo, ulož na dno srdce, žij přítomnosti a budoucnosti, a až příští den, kdy se bude opravdu účtovat, pak vyklidiš ty ztrouchnivělé listy vzpomínek, pak a potom účtuj. Teď nemáš možnosti ani energii!

Navíc několik poznámek:

1. Obdržel jsem dopis z Agde, našeho vojenského tábora. Nevím, co si mám myslet, přičí se to mému lidskému myšlení. Snad jsem mylně informován, neboť moje duše nepochopí, proč:

a) se v našem táboře mluví německy! Ano, německy, jsou prý tam ti státoporní Němci;

b) 40 % naší armády nosí „pejzy“ a ohání se „růží Jeruzalémskou“. Že bychom zakládali nový židovský stát? Ostatně tyto úvahy nechám bez komentáře. Snad by byl zbytečný;

c) naše mužstvo nemá boty, chodí po táboře v civilu, nemají z čeho jíst atd. — Tomu se nedivím, vždyť to je francouzský pořádek. Nemají pro své vojáky, natož pro nějaký cizí útvar. A takovýchto noticetek by se našlo tolik, že by na to nestačil ani sešit.

2. Protože mi špkt. Duda na mé dva dopisy ani neodpověděl, hlásil jsem mu stručně svůj příjezd do Evropy. Odpověď přišla obratem, a protože se toho ve mně nahromadilo tolik a nemám nikoho, komu bych vše sdělil, předpokládal jsem, že jako můj bývalý velitel pochopí. Ovšem chybil jsem. Dnes není radno být upřímný.

Máš dva směry: jedni, kteří vládou a svou vládu drží všemi prostředky — čestnými i nečestnými, a druzí, kteří sebou musí nechat vládnout, jinak by byli smeteni. A proto ozveš-li se, byl-li jsi upřímný, je to nepohodlné těm, kteří znají své činy, ale neuznávají svoji vinu, a ihned tě umlčí.

Často proto vzpomínám na slova otecka, který, když jsem odcházel na nádraží coby nováček v roce 1932, řekl: „Kluku, drž hubu a krok.“ A toto pravidlo se osvědčuje, ale není každý takový, aby sebou nechal vláčet bez odporu, aby se nepostavil, nezval — drze hlavu nezvedl proti tomu dravému proudu. Či máš jenom sehnout hřbet a držet, držet, a snad ještě za ty rány děkovat?! Ne.

A proto jsem dostal dopis od špkt. Dudy, velitele české letecké skupiny v Chartres. Snad posledních pár řádků, pouze čtyři, od mého „šéfa“, se kterým jsem přešel hranice a počal dráhu „étrangera“.

20. leden

Čekáš, čekáš, až se dočkáš! Přijde dopis, informační zpráva č. 4. Píšeš žádosti o propuštění z cizinecké legie, vrácení tvé hodnosti a o zařazení do československé armády.

Zdá se, že situace se pomalu lepší. Debatuješ, probíráš všechny eventuality a ani se ti nechce věřit, že bys zase jednou mohl žít jako slušný člověk, který zná své povinnosti, ale má také svá práva.

Jsou to jenom předběžné informace, neboť statut není ještě podepsán, ale přece jenom jiskřička naděje ti svítí v té tmě, která tě zahalila v roce 1939.

U letky se na tebe dívají trochu jinak, neboť nyní vidí, že nejsi jenom ten vojáček za 1.95 fr. denně. Že jsi něco dokázal a snad ještě dokážeš. Musíš!

A proto postavili u naší perutě dva české roje:

u 1. letky: já, Jícha, Popelka,

u 2. letky: Janouch, Bieberle, Kučera.

A tak uléháš s vědomím, že přece jenom ta naše situace není tak beznadějná, že přece jednou bude svobodná naše republika, neboť uzná-li nás nyní Francie, po skončení války zde budeme jako přední uvltelé našeho státu .

A to je důležité!

27. leden

Dnes snad jenom několik slov.

Sedíš u rádia a posloucháš Prahu. Zprávy a potom zábavný večer z Brna. Samý smích, samý žert, naši tam u toho mikrofону hledí uchovat v národu smysl pro humor, chtějí jim zpestřit ten trpký život, a snad chtějí i nám poslat několik slov, chtějí nám říci, že věří, věří v nás. Vždyť za každým slovem cítíš osten proti nacismu, cítíš a chápeš.

„Praho, město rozkvetlých stránek..." nese se tichým večerem. Sedíš a dumáš a ani Vaškovi Jíchovi není do řeči, vzpomíná také, vždyť je skoro Pražák. Ty Bohnice, toť také kousek Prahy. A doma doufají, že vlaštovky, první poslové jara, přinesou jim snad o kousíček naděje více. Doufáme i

my — na jaře to „pofrčí“ a snad se někdo z nás se svou „laštovičkou“ podívá i do Čech. Kdo ví!

A ještě jeden pozdrav jsme dostali přímo z Prahy. Racek, pták známý všem Pražanům, jej přinesl. Chytil ryby a zranil se o ledovou tříšť. Voják, přítel všech zvířat, jej přinesl a na noze našel kroužek: Státní muzeum — Praha — 1938. Kluci, kteří zůstali v Oranu, odjíždějí do Sýrie. Snad se předvídá východní fronta, a tak se pomalu vše připravuje. Jak se u nás říká, „rozdává se na mariáš“.

Nebude a nesmí být neutrálů. Dnes se pomalu ukazují karty a svět se dělí na dvě skupiny. Kdo s koho.

5. únor

Bud' statečný a věř! Svou statečnost zatím nemůžeme dokázat a tak „věříme“. Věříme v naši svatou věc, jen kdyby i zde tolik nerozhodovaly osobní zájmy a tzv. „ulejv-ky“. Kdo může, ihned má nějakou funkci, která „ho“ nutně váže v zápolí, je nepostradatelný, ať už v jakékoliv službě. A ty, ty běž, ty se můžeš bít, ty tam můžeš zůstat, potom postavíme vám všem pomník a sami si připneme kříže a metály za hrdinství před nepřítelem. A ty věříš v naše příští lepší a jdeš! Už tě ani netěší ty zprávy z ústředí. V každé v nich najdeš něco, a to něco tě tak trochu bolí. Proč jsou lidé tak sobečtí? A ty jsi šel, bez rozloučení jsi šel, ani mámě, té, která ti dala vše, ani té jsi neřekl sbohem. Snad mi to, mamko, odpustíte, snad pochopíte, že váš syn vám nechtěl způsobit bolest. Nemohl by se dívat do vašich vyčítavých očí, které by jej vyprovázely na poslední cestě. Možná na té poslední cestě z domova vůbec. Kdož ví. Avšak vychovala jste jej v lásce k vlasti a on jako pravý voják šel za splněním svých povinností. Věřil v ideál, ale dnes, kdy kolem sebe vidíš tu špínu, to protekcionářství, to „šplhání“, dnes jsou ty ideály hodně „pošramocené“.

Konečně máš už také svoji mašinku, se kterou máš jít do „toho“. Ošetřuješ ji, staráš se o ni a každá její bolest, každé poškození je i tvou bolestí. A dal jsi jí jméno „Rezultát“. Proč zrovna toto jméno? No, protože to je výsledek tvého devítiměsíčního vyhnanství, ten stroj, mrtvý, z ocele a hliníku, ti má nahradit vše.

A tvoji kluci? Vašek Jíchů „Jarmila“ a Standa Popelka „Pstruh“ - coby tvoji společníci v roji, snad na život i na smrt. Ti kluci také věří. „A tak věříme a jdeme!“ A tak v té své víře nemáš ani centim v kapse, týden nemáš ani na rohlík ke snídani, protože naše hospodářská správa „trezorie“ má mnoho práce na těch tvých několik franků — to počká. A stalo se také onoho času toto: Včera byla neděle, bez centimu, tak jsme se šli podívat, projít k jezeru, ale ty přírodní krásy jsou ti nepřístupny. Proč? Těžko říci. Snad proto, že tvoje životní úroveň se rovná mrtvému stroji, který dostane svojí hybnou energii, a to mu stačí. A ty? Mizerné jídlo z syrového bifteku, ještě mizernější spaní na slamníku, který má asi deset stébel slámy, a proto ráno vstáváš jako zebra, pruhovaný od železné matrace, to je vše. To ti musí stačit. Co bys ještě chtěl?

Tůťa, ten starý vydriduch Janouch, sehnal někde pár francíků, a tak mi jich také deset půjčil. Ajta, hotové jmění. Samozřejmě hned děláš kavalíra a pozveš starého Kučera do kina. Je 5 fr. vstup a tak nrtm to stačí. Na rohlík to nemá, ale do kina se jít musí. Kdybys ale byl stále jen mezi těmi kavalci s francouzskou učebnicí na klíně, myslím, že by tvoje nervy, tak trochu již podrážděné, jednoho dne přece jen vypověděly službu. A tak musíš něco dělat, abys přišel na jiné myšlenky. Přijdeš před kino, ale ajta, ouvej! Dnes zvýšené vstupné na 6 fr. Tak to teda asi nepůjdeme. Starý lišák Kučera sežene nakonec lístky za 3 fr. pro vojáky bez hodností. Tak, lístky by tedy byly, ale jak se dostat dovnitř? Honem schováváš distinkce seržanta, otočíš rukávy s označením hodnosti k tělu, strčíš ruce do kapes — a jde se...Ale před vchodem přísná kontrola a najednou tě chytí

někdo za rukáv, a takto to nejde. Seržant je seržant, to je hodnost, a ty nesmíš na ten lístek dovnitř. Co ti je platná hodnost za 1,95 fr. denně? „Ale jsi statečný a věříš.“

23. únor

Dnes přišlo pro nás menší překvapení. Obdrželi jsme z vojenské skupiny, leteckého odboru, informační zprávu č. 8, která měla asi patnáct příloh. V ní jsou nám vysvětleny jednotlivé body našeho statutu, přiznání našich hodností, vyřešení platů a popis naší uniformy. Nechtěli jsme tomu ani věřit, ačkoli jsme již předběžné zprávy obdrželi, ale přece nás to překvapilo. Tak přece se naše materiální situace zlepši, tak přece je konec toho „žebrání“ o cigaretu, už nebudeme mezi nimi jako žebráci. Budeme mít své postavení, budeme příslušníky naší armády. Ještě kdybychom mohli mít své letecké jednotky, kde by byl ten náš pořádek, ta naše disciplína, zkrátka, bylo by to naše.

Ale rozmyslíš-li si to trochu, má to přece v sobě také něco dobrého, tato distribuce našich lidí. — Máme své roje, létáme spolu, jsme ale ve francouzské jednotce, která bude mít svůj úkol. Splníš jej v rámci jednotky. Jak však ukazují zkušenosti, když by byly naše letky, perutě atd., kdož ví, jaký materiál bychom dostali, a tak přece i toto řešení má svou určitou přednost. Pak by možná došlo 100% uplatnění heslo: Pro Čecha všechno dobré! A tak ten dnešní den nám přinesl velkou morální útěchu a doufáme že v brzké době obdržíme i tu druhou část, materiální.

Dnes k nám přiletěla grupa curtissů a s nimi také tři Češi. Jsou zde na odpočinek, neboť byli od počátku války na frontě, mají celá grupa 21 sestřelených „Bošů“. Zatím nejvíce. Stačí to.

My jsme ještě „Boše“ neviděli. Snad se na nás také dostane. Od dnešního dne v očekávání poměrného blahobytu. Za deset dní, dvacet, měsíc, dva — kdož ví?

26. únor

Dnes odpoledne přijel na inspekci generál letectva Janoušek, velitel letecké skupiny ve Francii a škpt. let. Pernikář. Po představení na velitelství báze a u velitelů perutí strávil s námi asi jednu hodinu, aby se informoval o našich bolestech. Zodpověděl nám také několik našich velmi naléhavých otázek. Jakých? Snad je zbytečné o tom psát. To nás velmi deprimuje, naše materiální situace „žebráků“, oh, škoda o tom psát. Dostalo se nám podpory, zatím jenom morální, ale jinak to nejde. Snad ani neumíme pochopit, jak těžká a nevděčná je práce našich vedoucích v tomto chaosu a válečném nepořádku ve Francii. Vždyť jsou přednější jejich záležitosti a ne nějaké stesky několika českých „prosebníků“. A tak čekáme dále!

1. březen

Přišel k nám ježíšek. Sice až po dvou měsících, ale přece přišel. Obdrželi jsme vánoční nadílku od našich amerických krajanů. Dva balíčky, oba stejné, s obsahem: 1 šála, 2 kapesníky, šicí potřeby, holicí přístroj, Čokoláda, ponožky a 200 kusů cigaret „Camel“. To bylo největší překvapení pro kuřáky. A tak se to hýbe po celém světě a každý Čechoslovák hledí něčím přispět, abychom necítili prázdnotu a odcizení v této neupřímné a pro nás velmi vzdálené cizí zemi. Snad nikdy se nám nepodaří dobře porozumět, pochopit tuto neutralitu Francouze.

4. březen

Dnes jsme obdrželi přípravný rozkaz k odjezdu. Kam? Nevíme, to snad ví jenom velitel perutě.

Konáme veškeré přípravy. Těšíme se, že snad přece se dostaneme těm pánům „Bošům“ na hřebínek. Ale jedna věc nám kalí naši radost — známá finanční situace.

Jdi a tluč se, a měj třeba i hlad. Utáhni si řemen a řekni: „Jsem syt — ale toho francouzského hospodaření!“ A tak pracuješ od 6.000 m výše, létáš, střílíš a přitom se ani rádně nenajíš. Kdyby to bylo v Německu, řekneš — úsporné

opatření, ale zde, kde je všeho dostatek? No, nezapomeneme!

7. březen

Den oslav presidenta Osvoboditele. Zůstáváme však v pohotovosti k odletu, a tak nemůžeme tento den oslavit důstojným způsobem. „... a já se budu dívat, jak to tady povedete...“, tato slova našeho „tatička“, ta nám dnes připomínají... Ale nebyla to naše vina, že jsme neuměli zachovat odkaz našich otců. Zbraně nám byly vyrvány z rukou — hanebnou zradou. Máme však stále v duši vryta slova Masarykova učení: „Zlu se neustupuje, se zlém se zápasí, zlo se poráží.“ A k tomu nám dopomáhej Bůh.

8. březen

Odlet. Letouny připraveny — čekáme! V 10.00 h. shromáždění pilotů, vydány rozkazy, dostáváš dvě konzervy na dva dny, konečný cíl — letiště Chisey. Mašinku mám nacpanou svými věcmi, no, snad to ještě unese. Poslední přípravy, odlétáváš a máš čtyři franky v kapse. Ve 12.02 h. odlet. Trať Marignane, Lyon, Chisey — 640 km.

Poslední zakroužení nad letištěm, vidíš moře, Marseille, pobřežní skály, vše je pro tebe skončeno, letíš, abys bojoval, oplatil „Bošům“ tu jejich lásku k našemu protektorátu. Poslední pohled na krásnou jižní Francii, z té krásy jsi mnoho neměl, dle přece Marseille ti dala dost.

Přelétáváš města, vesnice, celé pásy hor, vše ti je neznámé, tak trochu cizí. Lyon, oh, město větší než Praha, vidíš bulváry, továrny, vidíš dnes klidné město a zítra snad ruiny. A proto letíš tam někam do Francie, quelque part en France. Blížíš se pahorkatině, po pravé straně krásné bílé štítů Alp, Švýcarsy. Blížíš se a ve 13.40 h. přistáváš se svým rojem na polním letišti.

Louka, asi tři sta metrů vesnička, 70 domečků - a to je vše. Tvé příští působiště. Připravuješ letouny, plníš benzínem, nemáš mechanika a mašinka musí být schopná boje. Večer

tě vítá malá světnička vesnického hotelu s postelí, umyvadlem a jedinou židlí, to je vše. Ale jsi spokojen, budeš spát v posteli a pod prostěradlem s dekou. A to je již dávno, kdy jsi takhle spal.

9. březen

A co vlastně zde budeme dělat?

a) chránit průmyslovou pánev od Dijonu na jih a letiště.

b) stíhat letouny nad frontou. Tady máme benzín přímo zakopán v zemi, šest velkých nádrží á 18.000 litrů a víc nic. Je toho málo, ale jsme v poli.

Dnes byly již dva úkoly stíhání „Bošů“, ale bez výsledku, je to 8.000 - 9.000 m a než se tam „vyškrabeme“, jsou pryč. Ale stále nás zlobí, neboť nebíčko je bez mraků.

Večer jsme měli společnou večeři a asi tak v devět hodin při družné zábavě najednou ... bum... bum... bum... to jenom dělostřelci ostřelovali nepřátelský letoun, který se na nás přišel podívat v noci.

11. březen

První válečný zážitek z fronty. Nebe je stále bez mraků, krásně, úplné jaro. Střídáme roje po třech hodinách. „Bošové“ nám nedávají pokoje.

12.30 vše na obědě, mimo nás, kteří máme pohotovost — poplach! Startují dva roje, čekáme na výsledek. Najednou rádio hlásí: letoun poručíka Janoucha hoří v 8.000 m. Připravte hasicí přístroje. No — pěkný poplach.

14.05 pozorujeme okolí, hlídáme. Najednou dlouhý, bílý kouř, mašinka se blíží, ale již je v ohni. Proč nevyskočí?

Vteřiny úzkosti, snad přece se mu podaří z toho dostat, či snad chce přistát? To je nebezpečné — zlomky vteřiny — letoun explodoval, a náš druh, kamarád — vida, bílý deštník, padák! Výborně! Radost nás všechny zachvátila. Vyskočil v posledním okamžiku z výše maximálně sto

padesáti metrů nad zemí. Letoun úplně shořel, zbylo pouze několik zkroucených drátů.

Tiskneme ruku, oči nám září — ať má každý tolik štěstí! A večer? Tůta má spoustu řečí, neboť je hrdinou dne, a tak si ulovil pěknou „opičku“. Den plný vzrušení; jen kdyby jich bylo víc, ale vždy s tímto ukončením.

Náš byt jsem trochu přechválil. Pan „hoteliér“ chtěl hned vydělat a tak prý máme připlatit 50 fr. měsíčně. No, to tedy nemůžeme, neboť nemám v kapse ani jeden frank. Po tomto incidentu zůstává můj pokoj netknutý, vodu nemám kam vylít, z postele mi vzali příkrývku — máme to „dobré“. Budu také asi shánět nový byt. Mnoho se toho vyhrát nedá, ale abych se mohl aspoň skutečně vyspat. Takto to vypadá všude. Jenom vydělat na vojácích! Kde je ta morálka? Kde je národní cit a hrdost? Myslím, že by se mohli od nás učit. Jsme ale malý národ, a tak nám nic jiného nezbylo, než to, co nám skutečně ukrást nemohli a pro co naši lidé jsou doma vražděni. Však oplatíme!

16. březen

Činnost celkem žádná, klid, sluníčko svítí. Hotovost, poplach, startuji s Jíchou. Honí nás rádiem do 8.000 m, čekáme, na co? Přijde „Boš“? Snad. Létáme, čekáme, bílé Alpy téměř na dosah ruky, rádio hlásí: „Dijon - 981“, tj. změna prostoru, „Regardez bien“ — oči mi mohou vypadnout, ale stále nic. Nic. Tak jsme v tom větríčku zůstali 1 hod. 40 min., ale nic. „Terminée!“

Mrzutě přistáváme, bez výsledku. Jícha zmrzlý, že ho museli vytáhnout z mašiny. Teprve na zemi jsme se dozvěděli, že „Boš“ přišel, ale letěl asi 15 km podél švýcarských hranic a zase zmizel. Neměli jsme štěstí, na hranice jsme nesměli. Snad podruhé! A ještě něco! Dnes večer jsem se přestěhoval. Pěkný byt, „madame“ příjemná, snad se budu cítit dobře. Nesmím to ale přechválit.

20. březen

Klidně si to rozdáváš v postýlce, je asi tak 5 hod. Nevíš o světě, snad se ti zdá o tvých drahých, snad o nějakém tom „Bošovi“.

Bum... bum... rány jako z děla tě probudí, co se děje? To jenom vojáček tě budí. Honem — poplach! Ptáš se — proč? Neví. Za čtvrt hodiny jsi na letišti, všude vzrušení, ihned celá peruť do přísné hotovosti. Proč? Dnes v noci se to prý rozfrčelo. Angličané bombardovali nepřetržitě šest hodin německé námořní základny, čekáme tedy na odplatu. Jen přijďte, páni, a hodně, ať máme co dělat, ať už můžeme jednou splatit nějaké to procento z úroků našeho dluhu. Ten celkový dluh, to trýznění našich drahých tam doma, to snad nikdy nesplatíme.

Čekáme, čekáme, ale celý den nic, nic. Pouze zvědné letouny, které honíme ve výši 7.000—9.000 metrů.

22. březen

Dnes několik slov o našem letišti, hlavně o našem ubytování. Přestěhovali jsme se na druhý konec. Řeka, plno ryb, krásné louky, krásná zákoutí; myslíš si, že nejsi ani ve válce, ale tam někde u nás, v Pardubicích v „Polabinách“. Postavili nám malý stan a zařizujeme se zde po domácku. Stavíme různé „vymoženosti“; stoly, židle, lenošky, neboť okolo je plno materiálu. Ve volných chvílích tedy pracujeme. A chytání ryb? Národní sport! Za každým keřem najdeš vášnivce, jak s důvěrou hledí na primitivní vnadidlo. Bere — nebere? No, obyčejně nebere! Ale to neodežene nikoho. A tak jako se důvěřivě díváš na korek na vodě, tak důvěřivě věříš v budoucnost. Nikoho to nic nestojí, a tobě je dobře.

Ve 14.40 první oficiální zpráva o blížícím se „blahobytu“. Je to již na peruti. Čekáme, ale neposlali k tomu seznam našich bývalých hodnot, a proto musíš prohlásit čestným slovem, že jsi byl poručíkem čs. armády. Bývávalo! Snad do týdne obdržíme zálohu. Po deseti měsících! Jaký to byl

život? Sneseš hodně a vydržíš ještě více! Jsi voják, zatneš zuby a jdeš.

26. březen

Jeden pilot nám zabloudil! A zrovna to byl čet. Popelka. Jo, jo, ono se řekne létej, ale bez map a k tomu ještě nad mraky! To neumí ani anděl, natož pouhý smrtelník. Kluk však zůstal klidný a všechno provedl pěkně. Sedl si sice u Nancy. Uši 170 km odtud, ale dopadlo to dobře. Dostal pochvalné uznání.

A létáš dál, vysoko, číháš na „Bose“ a myslíš, že je vše v pořádku. Číháš a nemyslíš na to, že snad hy ti to on mohl oplatit nějakou tou kuličkou, ulitou možná v naší Škodovce. Číháš na nepřítele a zatím jej máš za zády, ve vlastní zemi, v zemi, které sloužíš.

Pro lety ve velkých výškách musíš mít kyslík; dostali jsme novou zásilku, v každé láhvi 150 atm. kyslíku. Létáš. Když již máš za sebou asi šest letů, přijde se na to, že je v láhvi místo kyslíku jed — arzen. Sabotáž! Kdo to byl? Nevíš! Tam někde v zázemí, v továrně chce někdo překazit válku, chce pomoci zničit svou vlast, stará se, aby materiál pomalu ubýval i bez zásahu nepřítele. Snad je to Francouz, snad Němec, snad někdo jiný. Nevyšetříš, musíš věřit dál. Co si tak pomyslíš o této zemi?

1. duben

Tak jsme se konečně dočkali. Vyřešení materiální situace je zde! Výplata ihned „jako všem francouzským pilotům...“ avšak netýká se to těch kluků, kteří mají nějaký závazek k francouzské armádě. A tak ty, cizinecký legionář, budeš sloužit dál za 2,95 denně jako doposud. Ty, který jsi přišel mezi prvními, ty, který jsi razil cestu těm, kteří čekali, až co bude tam v cizině, až jim to jiní zařídí, aby nepřišli do „ničeho“, ty musíš nést kříž dál. A ti, kteří přišli teď, kteří měli pohodlnou cestu, připravenou, ti chodí v Agde jenom na procházky, koupat se, bavít...

Nezávidím, avšak proč ti, kteří jsou v „záloze“, dostanou vše? Což my jsme méněcenní, my, materiál pro válku? My, kteří denně jdeme na hranice? Na frontu?

Zatneš zuby jako již častokrát, „jsi statečný a věříš!“ Po tomto rozhodnutí zůstaneme až do úplného vyřešení našich žádostí nadále seržanty s 2,95 fr. denně. A také máš hlad! Dostaneš k obědu „polévku“, tj. teplou vodu s cibulí, a jedno jablko. Strava pro pilota!

Již tě nic nemůže překvapit. Utěšuješ kluky ze v „patrouille“, že se vše „brzy“ změní, ale zatím máš strach, aby na to někdo nedoplatil. Ve velkých výškách malá nevolnost z hladu a jsi hotov, ani 'ívrilý ti nepomůže. A stane-li se ti něco... to by] foch, „mizerný pilot“...

7. duben

Dnes několik slov o mé paní domácí. Při vši té smůle přece jenom trochu štěstí! Musel jsi utéci z „hotelu“, neb bys nemohl ani spát. Našel jsi byt, ne - nemohu říci byt, našel jsi druhý domov. Ano, maminko, našel jsem zde, daleko od vás, druhou matku. Jedině vy pochopíte, až snad jednou budete číst tyto řádky, co to je, když mohu říci „našel jsem druhý domov, druhou matku“. Starší paní — asi 54 let, sama v té vesničce, a v jejím pokojíku jsem žil. Madame Clément poznala dobře za těch několik dní a stal se jejím druhým synem. Rozuměla, pochopila a pomáhala svým jemným mateřským způsobem.

A věřte, mamko, že jsem musel zatnout zuby, abych nebrečel jak malý kluk, když jsem ztratil peněženku s 30 fr., mými posledními, a musil jsem přijmout od ní dar: peněženku s 30 fr. Ví, že jím špatně, a proto pomáhá, pomáhá jak máma. A tuto 11 inmost, tento takt v jednání dovedu dobře pochopit. Madame Clément, má druhá matka.

Konečně i na tvém ubytování je poznat, že je válka. Opouštíš náš malý stan a stěhuješ své věcičky na lítání o kousek dál a pod zem. Malý kryt, dobře maskovaný,

i postele pro odpočinek pilotů v něm jsou. A zase se zařizuješ, kamínka topí, hřejí i kouří, ale jsi spokojen. A že ti prší do postele, to nevadí. Až přestane, tak to zase uschne. Blahobyť přece jenom nastává.

Poručík Janouch, ten s tou pusou hubatou, nenechal „to“ spát a po společné poradě byl udělán útok na velitele. A výsledek? Záloha na náš příští blahobyť. Dostal jsi 3.000 fr., slovy tři tisíce fr. Nechceš tomu ani věřit, že to je možné, ale skutečnost tě přesvědčí, a tak v ruce tři papírky. Světe, zboř se!

Hlad už tedy mít nebudeš, prádlo si sám také práť nebudeš a ještě ti zbude něco na to druhé. Dočkal jsi se přepychu. No jó, cestovní budík za dvě stě franků sis koupil. Tak nevím, půjde-li to takto dále, kolik ti toho ještě zůstane? Však jste naučila, mamko, vašeho kluka šetřit, ono to nebude tak zlé! S veselou myslí očekáváme věci příští. Přece se to snad s námi jednou trochu obrátí.

10. duben

5.00 hod. ráno, poplach! Vše připravit, balit, letíme pryč! Kam? Ještě nikdo neví. Utíkáš domů, smutná novina, plno pláče, pomáhání, poslední stisk ruky, poslední zamávání a ten milý domek se ti ztratí z dohledu.

V 9.00 h. připravuješ mašinku, vše balíš do prostoru pro zavazadla. V 11.00 h. plný plyn, start, poslední zakroužení nad drahými, kteří ti tolik dali, letíš nad mraky, kurs kompasu = 330 stupňů, výška 3.500 m, cíl Berck-sur-Mer, vzdálený 540 km. Letíš nad Francií, míjíš města, vesnice, řeky, lesy a zdá se ti, že je to jak doma. 1 h. 30 minut ve vzduchu — moře! Průliv La Manche. Ve sražené formaci nad letištem ve výši sto metrů, je 12.55 h., přistáváš. Civilní letiště, naše nové působiště. Na jak dlouho?

17. duben

Jednou také vidíš opravdové mořské lázně s plážemi, hotely, přepychem. A ty nemusíš utíkat z města, nemusíš

počítat ty francíky v kapse, můžeš se zamluvit, prohlédnout a také si něco koupit.

Oh, jaké je to překrásné, jaký blahý pocit jít do obchodu, vybírat a třeba jen koupit kravatu, košili, s klidnou myslí zaplatit beze strachu, co budu vlastně večeřet. Myslím, že nikdy už nebudeš mít lakovou radost z těch několika francíků, které snad dostaneš.

Tedy to město. Krása! Procházíš se po pláži, jemný písek, moře ti pošle vlny až k nohám, to šumění, ten klid, ta nekonečnost, ani nevíš, že je válka. A zatím?

Naše letiště! Civilní! Nikdo zde nezná vojenského pilota. Mašinky rozházeny po okraji, vše připraveno k okamžitému startu. Proč? Jsme připraveni bránit Belgii a Holandsko, kdyby se páni Němci rozhodli, budeme bránit rodiny, klid, štěstí cizích, když to nebylo dopřáno nám. Germánská hydra se rozrůstá, a tak stavíme hráze a doufáme, že nebudou z „poříčského betonu“, že ji zastavíme.

Z mašinky máš pomalu stěhovací vůz, kartáček na zuby, ručník a mýdlo v kabině, a tak podle slov řeckého filosofa „všechno nosím s sebou“ se stěhuji. Připraven každým okamžikem vtrhnout do Ilolgie, kde už pro nás mají přichystanou práci.

30. duben

Konečně se to obrátilo. Dostal jsi první gáži coby poručík, ale zůstáváš nadále pouhým seržantem. To nevádí, hlavně že máš nouzi za sebou. Představ si 4.700 fr. v kapse a hlavně dovolené. Jsou povoleny. Dostal jsi také deset dní, a tak s Frantou Bieberlem, dovolenku v kapse šineš si to... Kam? Tam, kam jezdí všichni, na Riviéru! Zastavili jsme se v Paříži. Na leteckém odboru jsme dostali adresu. Lady Hedfield, villa La Soun jarello, St. Jean cap Ferrat, Alpes Maritimes.

Jedeme. Dvacátý pátý a šestý duben strávíme ve vlaku. Jedeme a nevíme kam. 16.30 h. vystupujeme. Na nádraží nikdo. Poslali jsme telegram, že přijedeme. Potom se to

vysvětlilo, byli u rychlíku v 11.40 h. 27. dubna v 17.30 h. zastavujeme s taxíkem před vilou. Vila? Ne, malý letohrádek! Přijímá nás sekretář. Dáváme se honem do pořádku a v 18.15 jsme představeni majitelce na odpoledním anglickém čaji. No, co mám psát dál? Dáma 74 let, čilá, čiperná, velmi příjemná. Vysvětluje nám příčinu, proč jsme zde. „Pro české piloty ve své vile uvolnila pět míst, aby se zotavili po útrapách na frontě“. Myšlenka krásná! Setkáváme se zde se škt. Dudou a čet. Pardusem od aerolinie. Ze začátku trochu škrobená konverzace, ale potom se to poddalo. Po večeři uléhám s novými dojmy. Riviéra. Je toho mnoho, a tak se pokusím shrnout to do jednoho dne, neboť dny zde, to je pohádka a byly přibližně stejné: Ráno budíček v kolik kdo chtěl. Hráli jsme vždy s Frantou tenis tak jednu hodinu, a proto jsme vstávali v půl osmé. Jinak když se přijelo později večer domů, spalo se déle. Zazvoníš, komorník přinese snídani, ale pravou anglickou, že to ani nemůžeš sníst, přímo do postele. Posnídaš, během toho jsou již vyžehleny šaty, vyčištěny boty. Připadáme si jako velmoži. Vstaneš a jsi volný! Když jsme hráli tenis, tedy hned potom koupání v moři, neboť naše vila je přímo na břehu moře, nebo se konala procházka po blízkém okolí, nebo se jelo s člunem na širé moře. Oběd ve 13.00 h. na terase, nedá se to ani vypsát. Odpoledne buď vyjíždka do Nice na odpolední čaj, nebo autem po okolí, Cannes, Monte Carlo, Monaco atd. Je toho ohromné množství. Ve 20 hod. večeře. Lady v nádherné toaletě, se šperky, že bych za to koupil celou Novou Paku, vše přísně společensky upjaté, jíš, nevíš co, ale je to dobré, že se ti o tom ani nesnilo. Na stole čtyři svíčky, v jídelně přítmí, tak trochu tajemné. Sloužící dva, jeden v uniformě anglického pěšáka, druhý v uniformě námořníka, chodí, že je ani neslyšíš, servírují ti, dolévají víno, neumím to ani vypsát. A po večeři? Jsou tři programy. V nádherném unione, u pravého anglického krbu s praskajícím ohněm, na lehátkách a malých lenoškách trávíme v družné zábavě

večer. Jsou zde pozváni hosté, slečny, a tak se tančí v hudebním saloně, buď při rádiu nebo velkém iutomatu na deset gramofonových desek. Lady tančí jak mladé děvče, nádherně, a taková stará babka. Třetí možností je vyjíždka autem do Nice pobavit se v kabaretu či kasinu Municipal či kasinu lllé. Co mám psát dál. A tak se tyto programy střídají a když přijdeš ve čtyři ráno domů, trochu mind rozjařen, ani se ti nechce spát, neboť je venku krásné jarní jitro, slavíci ti zpívají a ty cítíš, jak je na tom světě krásně, když můžeš skutečně žít. Pomalu se těch deset dní ztrácí jeden za druhým, že ani se nenaděješ a jsi zde poslední den. Honem ještě vychutnáváš koupání v moři, dopoledne, ačkoliv jsi už hezky opálen. Odpoledne je lady tná a my s ní na diner k italské princezně, která je zde na dovolené. Nemohu to ani vše vypsát, to by muselo být na film. Mamko, představte si zámek asi tri sta metrů přímo nad mořem na skále, asi čtyři kilometry od italských hranic, to není zámek, to je muzeum. Tolik krásy, tolik nádhery jsem ještě neviděl a snad ani nevidím. Komnaty, to jsou sály se středověkými malbami bitev, rytířů, rokokového nábytku, sloužící v uniformovaných fracích atd. Mamko, Riviéra je sídlem boháčů, milionářů, vily, hotely, přepych, těžko je si to představit, kdo to neviděl. A v tomto nejkrásnějším a nejnákladnějším domě jsme obědvali my, seržanti, bývalí českoslovenští důstojníci, s italskou princeznou, anglickou hraběnkou a anglickým velvyslancem ve Francii, bývalým ministrem zahraničí z Rumunska a ještě několika hosty, kteří mi byli představeni, ale ani si to nepamatuji. Ostatně také proč? Ihned se paní domu chlubila, že má křišťálové sklo z ČSR.

Vše pomalu končí, sedáš do auta, loučíš se se všemi a jedeš do Nice na vlak. Zmizel jsi a oni ani nevěděli, že jsi tam byl. Zdržíš se ještě den v Nice, ale už tě nic nebaví, už abys byl pryč. Pryč z tohoto koutu země, kam Bůh dal to, co snad měl nejkrásnější. Moře, hory, slunce, a to ostatní si již zařídili ti, kdo mají peníze. Ale nezávidím jim.

Mamko, věřte, vzpomněl jsem si kolikrát na vás, na vaše brambory či na tu vaši nedělní svíčkovou či snad na naše horské bramboráky. Oč raději bych měnil za toto vše. Mají zde vše, ale ta naše upřímnost, ten náš krásný poměr, ten zde není. Přetvářka, společenská upjatost a jenom postavit na obdiv své peníze, že na to mám. A potom, bylo by to u nás! Končíš pobyt a dne 7. května si to šineš vláčkem ěni bývalé místo Berck-sur-Mer. Je to tvůj svátek, to nevdí. Míjíš Marseille, Lyon, Remesř, končíš v Abbeville v 10.00 h. večer a dál už vlak nejede. Přespáváme v hotelu u nádraží.

8. květen

Ve čtyři hodiny budíček poplašnými sirénami. Co se děje? Čekáme! Tři letouny typu He-111 si to šinou přes město. Bomby, dělostřelectvo, kulometry, vše v poplachu, střílí se. Jsme trochu omráčeni tímto přepadem. Němci podnikli během noci útok na Belgii a ráno bombardovali všechna letiště na severozápadu a severu.

V 6.00 hod. ráno odjíždíme do Berck. 1/6 peruť (pryč! Vše v poplachu. Berck byl také bombardován - ve 4.30 hod. čtyřmi letouny. Výsledek: dva dřevěné domky spáleny, 18 velkých pum nevybouchlo, potom jsme se dověděli, že Němci pumy fušují, aby vybuchly až za 10–15 hod., dva mrtví piloti, tři ranění, jeden těžce. Bombardování provedeno z výše padesáti metrů. Letiště, domy ostřelovány z kulometů, celkový výsledek bombardování velmi slabý. Naše peruť je v Marignane. Musíme za ní. Znovu na vlak a na jih. Na-m na vlak 11. V. a 12. přijíždíme do Marignanu. Očekává nás překvapení. Dostali jsme zpět naše hodnosti. Jsem opět poručíkem, ale československé armády, naše uniformy, naše distinkce,

13. květen

Dopoledne dostáváme rozkaz k přesunu do Belgie, Odpoledne rozkaz zrušen.

14. květen

Itálie se bouří, chce vstoupit do války, zůstáváme proti Itálii. Každý večer jedna letka odlétává na polní letiště asi dvacet kilometrů od Marseille.

15. květen

Rozkaz k přesunu, odpoledne zrušen.

16. květen

Rozkaz k přesunu. Odpoledne pro nepříznivé počasí zrušen. A zatím Němci útočí celými svými silami. Holandsko se vzdalo, Belgie se těžko brání.

17. květen

Odlet v pět hodin ráno přes Lyon, byl také bombardován, na letiště Lognes/Emerainville u Paříže. Přistání v 11.45. Ihned postaveny hotovosti. Ubytování polní, vše na letišti u hangárů. Uléháme trochu utrmáceni, ale už na místě.

18. květen

Malá budova na letišti, bývalý bar na stálém letišti. Všude plno skla. To je naše ložnice, důstojníků první escadrille. Od 4.00 hod. ráno je hotovost, a protože já jsem včera měl mnoho letů, zůstávám na odpočinku.

Ležíš, sníš... 5.30 h. Bum... bum! Vyskočíš, sklo ti létá na hlavu, dveře vyvráceny, slyšíš výbuchy... bomby! Co děláš? Zůstáváš v posteli, pardon, na kavalci, děj se vůle Boží! Letoun odletěl...

Slyšíš nářek, požár, střelbu... vyskočíš, nejnuteněji se ustrojíš. Letiště je bombardováno jedním z Němců, dvanáct bomb. Zasažen byl hangár, tři mí mechanici, jeden těžce, zapáleno muniční skladiště. Během dopoledne přestěhování do betonových kasemat vedle letiště.

Ve 14.30 h. odlet celé perutě na belgické hranice; Němci provádějí velký nápor, prolomili na jediném místě frontu, celé odpoledne bombardování měst, letišť na severu a severovýchodě Francie. Mnoho bombardovacích výprav, celá perutě

10.30 h, přepad našeho letiště čtyřmi bombardovacími letouny. Škody žádné. Bombardována letištní plocha, letouny ostřelovány protiletdeckým dělostřelectvem, ale bez úspěchu.

V 19.00 hod. druhá výprava na frontu. Výsledek: sestřeleny dva bombardovací letouny Do-17 německé, nezvěstný velitel první letky kpt. Mouvier, sestřelený velitel druhé letky kpt. Bruno, protiletdeckým dělostřelectvem zraněn S/Ldr Paturle.

Letíš s výpravou dvanácti stíhaček. Míjíš města, vesnice, blížíš se frontě. Zapálená města z dálky upozorňují - zde je bojiště. A z výše 3.000 m nevidíš žádný ruch, nevidíš, co se dole děje, nevidíš střelbu, umírání. Nahoře je klid jako vždy. Pardon, černé obláčky tě upozorňují, že tě hlídají. Němci po nás střílejí dělostřelectvem. Letíš, uhýbáš, kličkuješ, hlídáš — útočíš, střílíš — unikáš. A nechceš ani nic jiného vnímat, jenom vidíš hákový kříž na kormidlech a ten tě vábí, za ním jdeš jak pes za zajícem. Jdeš, musíš, je to tvoje povinnost. A pomalu splácíš dluh.

20. květen

Perutě dostává úkol: napadení bombardovacích skupin východně Amiens. Perutě má pouze deset letounů, výpravu vede kpt. Tricaud. Dosáhli jsme prostoru ve výši asi dva tisíce metrů, těsně pod mraky.

Pozorujeme, hledáme... 9 letounů vidíš nejasně vpravo, míjí tě velkou rychlostí, točíš se za nimi, zmizí... snad jsou to Angličani. Zařazuješ se znovu s Jíchou do skupiny a je nás pouze pět. Jeden roj se ztratil. Najednou se z mraků vyřítí šest stíhaček, Němci, Messerschmitt 109. Vidíš kříže, zatneš zuby a do toho... najednou je proti nám 12 „bošů“, Začíná

nám být trochu horko. Vidíš hořet letoun, padá kolmo k zemi, pilot visí na padáku... je to „boš“!

Otočíš a zapomeneš, co se děje vzadu...ta... ta... ta, slyšíš zezadu. To tě honí dva messerschmítty. Utíkáš, Jícha pomáhá, museli uprchnout, děláš zvrát, vidíš asi čtyřicet metrů před sebou „boše“, letí kolmo k zemi, za ním — střílíš, honíš jej tak v pěti metrech nad zemí, skáče přes stromy, uhýbá, střílíš... letoun se potácí. Ještě jednu dávku. Stiskneš spoušť — nic. Nejsou náboje! Chceš sledovat nepřítele, který chce stále udržet letoun ve směru, nedaří se mu to... Hlídáš okolí, nad tebou dva „boši“, tedy honem domů. Vezmeš směr. Přistáváš třetí na letišti. Výsledek boje: tři Němci sestřeleni (kpt. Tricaud, čet. Jícha a já), nezvěstní naši S/Ldr Deuchene, Rophen, Pages. První dojmy ze skutečného boje.

Odpoledne druhá výprava, sestřelen německý bombardovací letoun Do-215 (čet. Kučera). Začátek by byl pro „čízany“ dobrý!

21. květen

Odlétává deset pilotů pro letouny do Marignane. Neboť z celé perutě 22 letounů zůstává jich schopných deset. Ve 14.00 h odlétává naše peruť, deset letounů, na úkol - francouzská armáda provádí protiútok, chráníme ji v prostoru proti nepřátelskému bombardování. Letím s Bieberlem a Kučerou. Doprovázení jsme perutí curtissů a perutí blochů. Letíš — najednou okolo nás černé obláčky, a stále přibývají. Protiletadlové dělostřelectvo do nás řeže. A skutečně dobře. Musíme stále uhýbat, jinak by to někdo odnesl. Poručík Bieberleho dělostřelecká palba velmi ohrozila, letoun byl na chvíli neovladatelný. Dobře to ale dopadlo. Jeden roj se ztratil při pronásledování bombardérů Do-17. V 15.30 h. končíme úkol, domů. Vrátilo se pouze iifiii letounů: kpt. Tricaud a kpt. de Sacy nezvěstní, Inlaun adj. ch. Seneta zasažen dělostřeleckou střelou, letoun poškozen, přistál. Večer se vrátil S/Ldr Rophen a přinesl

zprávy: sgt. Pages a S/Ldr Deuchene seskočili padákem. Jsou lehce zraněni, vrátí no zpět k letce. O ostatních nejsou zprávy.

22. květen

Vrátili se piloti z Marignane s letouny. 10 Moranů 406.

24. květen

Kdybys chtěl zachytit všechny ty boje, všechno to honění, hlídání, střílení atd., myslím, že by ti nestačil ani celý sešit. Dnes při úkolu se nám ztratil kpt. Kulhánek. Měl první skutečně válečný let - a ihned tam zůstal. Doufám ale, že se mu podařilo ještě přistát na francouzském území, a tak snad o něm brzo uslyšíme. Že by konečně to štěstí Čechy opustilo? Nechce se mi to ani uvěřit.

Večer. To štěstí nás přece neopustilo. Kpt. Kulhánek se vrátil. Sestřelil dorniera, ale jeho letoun byl zasažen dvěma střelami. Nouzově přistál na francouzském území. „Qa val“

25. květen

Dnes se mi nechce spát. — Snad první z Čechů, který to dostal. Ani se mi to nechce věřit, že by Franta „Bíbrů“ - Hanák ze Skrbeně u Olomouce - nám to začal.

Byli jsme na úkolu a jako vždy skoro samí Češi. Francouzi se ulejevají, jak mohou. Není na ně spolehnutí, třeba uprostřed boje utečou za roh. Otočili jsme na bombardéry. Vidíš černé letouny, hakenkrajc He-111, vztek tě popadne, ale jdeš klidně, přemáháš to v sobě. Útočil jsem s Janouchem a Frantou Bieberlem, snad to jeden z Němců dostal, nemohu to přesně říci, a přitom jsme se roztrhli.

Najednou jsem viděl nad sebou nejlepší německé stíhačky Me-110, bylo jich 22, a tak jsem honem zdrhnul a po zemi domů. Pro nedostatek benzínu jsem musel přistát na jiném letišti. Všichni se vrátili, jenom Franta tam zůstal. Snad se nám vrátí, ztratil bych dobrého kamaráda, a tomu nechci ani věřit.

26. květen

A tak to jde dále... Každý den jsme na frontě a nevíš, co tě tam čeká. Jdeš... Dnes nám bylo hlášeno, že shořel S/Ldr Halgrin. Asi ho napadli Němci ze zálohy a už se nevrátil. Však ho také pomstíme. O Frantovi nemáme zatím zpráv, ale doufáme všichni!

29. květen

Sedíš v mašince, letí nás devět na frontu. Pozoruješ, co se děje pod tebou, vidíš města, vesnice, vidíš požáry, vidíš a je to hrozné! Neslyšíš, co se děje, to ti jenom mašinka zpívá... Ale vidíš a v duši si představuješ ty scény, ty zápasy, to umírání... Kolik matek, manželek, snoubenek a dětí bude oplakávat ty, kteří položili své životy na obranu práva a spravedlnosti, kolik lidí bude zase proklínat původce této hrozné války... Bij... zalil] I kdyby nebylo Němců, nebylo by Hitlera! A I>niin vyhlásit neúprosný boj všemu, co je německé a nerozdělovat Němce na státotvorné a protistátní. Nimi a nebude rozdílu mezi Němci. V tomto zadumání cítíš náraz, letoun poskočí, pak se ale rozběhne normálně dále... Okolo sebe vidíš černé obláčky, protiletadlové dělostřelectvo po tobě střílí. Jedna rána se dostala nepřírozeně blízko. Mašince ale nic není, bručí si vesele dál... je konec myšlenkám, nastává boj.

4. červen

Dnes zase nastává smutná povinnost! Zase jeden se nám nevrátil, Standa Popelka.

Včera během poledních hodin byl podniknut velký útok na Paříž. Bylo to odhadnuto asi na čtyři sta letounů. Startovali jsme k protiútoky a zase jsem inňl smůlu, mašina nešla, a tak smutně jsem musel domů, přesto, že jsem viděl pod sebou 18 černých nestvůr s hákovými kříži, 18 bombardovacích letounů. Sám, a k tomu ještě nejde mašina. Zlost, zuřivost se mnou zalomcovala, mechaniky

postavit ke zdi, jenom se flákají a honí za děvkami, ale aby mašinu dali do pořádku, to ne. Zůstal jsem dole a smutně jsem jenom poslouchal. Co? No boj. Snad jako ve filmu. Motory hučí, slyšíš střelbu, kulomety, Itnnony, vysoký hvizd stíhaček, napínáš zrak, ale nevidíš nic, nebe modré, klidné a zatím! Nahoře ve 4.000 m, snad v 7.000 m, se bojuje o život. Kdo se nevrátí? V podvědomí držíš našim klukům palce!

Letouny přistávají, první piloti francouzští... neházejí tři Češi Janouch, Hranický, Popelka. Ale ne, nezůstali tam. Por. Janouch byl při souboji sestřelen čtyřmi Me-110. Přistál nouzově, ale dobře, zraněn nebyl, sám sestřelil také jednu stíhačku. Rotný Hranický se dostal do největšího chumlu stíhaček, vrhli se na něho jako psi. Jednoho „boše“ sundal, ale sám jich dostal nespočítaných. Ustřelili mu levou půlku křídla, spadl do vývrtky a ze 4.300 m si to šinul až do 250 m nad zem. Tam se mu to podařilo vyrovnat a přistál šťastně na letišti, které bylo v tom okamžiku bombardováno. Schoval se do jedné jámy od bomby a šťastně vše přečkal.

A Standa Popelka, můj partner z roje? Byl napaden s kpt. Kulhánkem čtyřmi Me-109 a při souboji se jeden druhému ztratili. Standa se nám dodnes nevrátil, ani o sobě nepodal zprávu. Snad je někde v nemocnici nebo... ani na to nechci myslet. A Franta Bieberle, doposud o něm ani slovo. A život jde dál!

Dodatek k 5. květnu 1940, čet. Stanislav Popelka byl sestřelen nepřátelskými stíhači. Stando, pomstím tě!

6. červen

Tak první splátka by byla! Včera jsme byli zase na frontě. Bylo to pěkné. Letělo nás 18, dvakrát po devíti letounech. A přistihli jsme německé bombardéry při práci, bylo jich 35. To byla zase jednou práce!

Přihnali si to k nám, jsou to letouny pro bombardování v letu střemhlav. Rozdělili jsme se a z 5.000 m do 1.000

hr... hr na ně. A začal cirkus! Honili jsme to po zemi jako myši. Jak „bošové“ naše stíhače nad Paříží. Pěkná řádka jich spadla. Také mám jednoho, řachnul sebou o zem, až to zakouřilo. Která matka ztratila syna?

Ale také smutná zpráva. Nevrátil se nám rotný Hrfinička, napadli jej Me-109. Není přece možné, oliycho ztratili našeho „dědu“ s jeho bílým vousisky. Pevně doufáme, že se nám vrátí, jako se vrátil poprvé.

7. červen

A tak odchází jeden po druhém... Dostali jsme novou práci, útoky na tanky. Začnu pěkně od počátku. Dnes, když to všude hoří, když utíkají, dnes během dvou dnů byly povoleny české letky! Dnes, když už snad je i pozdě. Ty dlouhé měsíce o nás nikdo nevěděl, nikdo nevěděl o „čížanech“. To jsme byli skoro na obtíž, a když nastala práce, když jsme ukázali, co dovedeme, teprve povolili - velkomyslně.

U naší perutě byla postavena druhá letka 1/6, ale první čsl. letka. Jak dlouho vydrží? První letka čsl. letectva ve Francii: kpt. Kulhánek, velitel, por. Fejfar, por. Janouch, por. Kimlička, rotný Hranický, čet. Kučera, čet. Jícha, čet. Horský, čet. Štandera, čet. Mlejnecký, des. Bendl, por. Mrázek, přidělen dnem 9. června. Ti poslední byli k nám nyní přiděleni. Nahrazují úbytky, ztráty.

Naše nová práce: Němci nasazují nový útok na celé frontě s celými svými silami. Francouzi ustupují a mají největší ztráty od nájezdů útočné vozby. Proto jsme museli zakročit i my. Útoky kanónem a kulomety na „hromady železa“, tanky.

Výsledek? Není skvělý, máme mnoho ztrát. Létáme mnoho, na všech je vidět opotřebování, únava. Dnes při útoku na německou kolonu tam zůstal des. Bendl a S/Ldr Paturle. Por. Janouch s rozstřílenou mašinou a zraněn přišel ještě domů. Z mé skupiny Senet, ten, který mě učil létat v Africe, při útoku na tanky musel vyskočit z 50 m padákem, neboť

letoun hořel, a dopadl asi sto metrů před německé tanky, jak to s ním dopadlo, nevím, asi byl zastřelen. Můj letoun a čet. Jíchy - škoda mluvit. Byli jsme jako síto, ale nedostali nás. A tak to jde dál.

8. červen

Čet. Jícha při letu na frontu ve 4.700 m omdlel a v letu střemhlav a na zádech dostal se až do výše 50 m, s největším úsilím to vybral a přistál. Proč? Únava. Za den máme pět letů, úkolů na tanky v době 8 h. 15 min. Spím, kudy chodím.

9. červen

Dnes při lékařské prohlídce bylo zjištěno, že jsme silně unaveni a dostali jsme, já a čet. Jícha, každý čtyři dny dovolené do Domu křídel. Museli jsme ihned odjet.

Dům křídel. V malé vesničce zámek přetvořený na letní sídlo pro unavené piloty. Klid, ticho, nikdo neví, že je válka. Je nás zde asi 15. Kdyby se nevypravovaly dojmy z útoku na „boše“, snad by se zapomnělo...

10. červen

Dnes byla vyhlášena válka Itálií. Tak si hoši pospíšili a Francii nastává těžký boj, boj o život. Napadena ze dvou stran, bez materiálu, bez pevností. Co je platná Maginotova linie, když bude obklíčena zezadu? Oh, škoda mluvit...

11. červen

Dnes ráno v 5.00 h. jsme byli probuzeni - ihned odjet ke své peruti. Odpočinek tedy trval jeden den. Autem jsme se dostali do Lognes, letiště evakuováno, Němci jsou 25 km před Paříží. Ujíždíme za našimi do Connantre. Naše letka zde byla na úkolu, výsledek? Jeden zraněn, čet. Štandera. Napadli Me-109, souboj, dva francouzští kapitáni tam zůstali. Jde to pomalu, ale jistě.

Odpoledne. Němci kladou velký nápor na Remeš, i tady byla všechna letiště bombardována. Na nás se přiletělo podívat 12 dornierů. Nikdo neměl ho-luvost, a tak si hoši dělali, co chtěli. Létali si jako mi střelnici. Shodili nám na hlavu hezkou řádku bomb, asi tak sto padesát. Rozbili to a kulometry po nás stříleli, že jsme běhali jako myši.

Nebylo to pěkné. Několik mašin rozbito, jedna ohořela, jeden pilot těžce raněn, tři mechanici mrtví. Z „čížanů“ to nedostal nikdo. Je nám zde příliš horko, neboť po celý den bylo bombardováno okolí, nádraží, silnice, všechny komunikace atd. Je válka.

12. červen

V 9.00 hod. odlétáme na letiště Girmene. Nahrazujeme bombardéry, které odlétají dozadu. Všechno ustupuje a pohled na uprchlíky, kteří s nejnmutnějším majetkem, pěšky, na kole, kdo má auto je šťasten, utíkají před Germány. Vidíš starce, ženy, děti, vše v hrozném chumlu utíkat s hrůzou v očích před leteckým bombardováním.

Na toto, na tento výsledek Mnichova by se měli jít podívat ti, kteří tenkrát rozhodovali. Dnes myslím jsou v teplíčku a snad jenom „litují“. A to je vše. Každý očekává, že Amerika a Rusko pomůže! Proč? Proč by měli napravovat chybu těch, kleří dvacet roků spali na vavřínech světové války, kteří nic nedělali, jenom se bavili a debatovali. A tím mysleli, že zachrání vlast před expansí Germánů. Ne — my je známe trochu lip. Bohužel jsme jenom „malí“ — „malí“.

16. červen

A zase utíkáme! V mašině malý kufřík, jednu košili, kartáček na zuby, mýdlo, příkrývku a letiš. A je ti smutno! Armáda, ta slavná francouzská armáda v dezolátním stavu, utíká, utíká, každý jak může. Musíš také. Stařenka, u které jsi bydlel, pláče. „Proč utíkáte, proč nás zde necháte na pospas Němcům?“

To je otázka. A musíš lhát, nechtě musíš lhát, abys ji uklidnil. „My neutíkáme, letíme na frontu, nebojte se, sem se Němci nedostanou.“

A přitom je ti do pláče. Vzteky!

To je výsledek a zajištění země, země jedné z nejbohatších, která má kolonií, bohatství, že se ti o tom ani nezdálo. A neuměli se připravit, neuměli předvídat. Ne! A teď ten lid, ten, který žil jenom svému okolí, svému políčku, tam někde na strání, ten trpí. Ti, kteří toto způsobili, ti jsou v teplíčku. Na vaše hlavy padne vina za hříchy vámi spáchané. Chceš být statečný, ale jde to těžko, chceš věřit, ale nemůžeš! To, co vidíme, ty požáry, to zabíjení, ta hrůza, to není ústup, to je útěk a útěk bezhlavý!

Na co čekáš? Na Ameriku?

20. červen

Ani na to nechceš myslet, ani se ti nechce psát. Všechny sny, všechno to, čemu jsi sloužil, v co jsi doufal, je nyní jenom zbytek shořelých trosek. Francie poražena, vyjednává o mír! To slovo ti řekne vše. Utíkal jsi a přitom jsi ještě bojoval, dostal jsi válečný kříž a nejsi naň hrdý! Ne. Co je ti platen, když vše je pohřbeno, když musíš začínat znova, když doba vzkříšení naší drahé matičky Prahy je opět tak daleko, tak daleko... Viděl jsi hrůzu okolo sebe, viděl jsi výčitku v očích uprchlíků, odvrátil jsi hlavu a bylo ti do pláče...

A musel jsi utíkat. Nejprve letounem do Vichy, sídlo štábu, který ti to tak skvěle prohrál. A lidi? Válka, kdepak, pro ně nemůže být, přece jsou bráněni „skvělou“ francouzskou armádou. A pak je tam „grand quartier general“, ti se přece nenechají zajmout. K nim se nemůže „boš“ dostat.

A tak když jdeš domů, totiž do hotelu, kde ti dali postel, ani o tom nepsat, nechce tě majitel pustit hlavním vchodem! Ten je jenom pro hosty a ty jsi voják z fronty. Tak se zde pohlíží na armádu!

Potom zase dál do Usselu a zase dál, to už jenom hoši — Bergerac a potom už jenom autem, které jsme si museli sami zabavit, neboť pro nás už ani vojáci auto neměli.

21. červen

A tak se konečně dnes ráno ocitáš 20 km od Španělska, na hranicích v malém přístavu, s malým kufříkem pro jednu košili a kartáček na zuby. Máš toho míň, než když jsi utíkal přes Polsko a čekáš, co bude.

Shledáváš se tu s kluky a je nás 32. Mnoho vyprávění o frontě a sprádání plánů. Naše vedení mezitím zajistilo přijetí do anglické armády k letectvu. Nechceš tomu ani věřit a netrpělivě čekáš, která lodička tě naloží, abys dal sbohem této zemi, která ti toho tolik vzala. A čekáš dál a začínáš zase věřit, že to dobře dopadne.

24. červen

Tak zase jsi na lodičce, zase na tom moři, které jsi již čtyřikrát přešel, zase jedeš ke břehům Afriky. Dnes už ne jako cizinecký legionář, ale zase jako běželec, muž bez vlasti. A kolem tebe ta stará bída. A v duchu to přeješ pánům Francouzům, přeješ jim z duše tuto porážku, přestože víš, jak oddálena je chvíle osvobození, jak těžko bude nyní Anglie držet v šachu tu soldatesku Germána. A přeješ jim to, jsi sobec, a přeješ, ať také ti, kteří kdysi v tobě viděli žebráka, utečence, ať také ti dnes poznají tvrdou botu Prušáka. A že jim to zase Hitler spočítá, tomu pevně věřím. Nemohlo by to aní jinak dopadnout s tím národem prohnilým a degenerovaným. A je ti přitom smutno. Co doma?... Co mamka?

Kolem sebe vidíš částečnou spokojenost, je mír, válka skončena, jdeme domů. Francouzi. A že nebudem mít za nějakou chvíli ani na aperitiv, to je jedno. Těm Francouzům. Jdeme domů.

Odplivneš si s hnusem. A těm jsme šli pomáhat, s těmi jsme byli spolčeni, s těmi jsme chtěli čelit expanzi Germánů. O, jak ubozí a krátkozrací jsme byli, jak slepě jsme věřili. Teprve výsledek nám a hlavně celému světu dokázal, co je to ta sladká Francie, kde až na několik čestných výjimek nemá nikdo smysl pro čest, pro čest vojáka, kde raději hodí pěšák, ten pěšák od Verdunu, Arrasu, pušku do lesa a utíká, utíká k manželce, milence, snoubence — „je po válce“, „vive la paix“.

A nejsou to báchorky, ne — to jsou fakta, která jsme viděli na vlastní oči. Bylo by toho mnoho. Tolik, že nestačíš vnímat, neboť bys tak zahořkl, že by se ti snad stal život nesnesitelný, ale ty musíš bojovat. Odhodíš to, vždyť oni to poznají na sobě samých, co je to panství Průšáka. A sprádaš plány.

27. červen

Přijel jsi do Oranu, do severní Afriky, kterou jsi trochu poznal. Vidíš známé letiště, město, navštívíš přítelkyni Franty Bieberleho, abys oznámil, že padl na poli cti a slávy, a nemůžeš vidět její slzy, s tímto utíkáš. V Oranu sedáš na vlak a honem pryč do Maroka, Casablanca.

Náš průvod utěšeně vzrůstá, sháníme kluky a je nás už zase 51. No vida, za chvíli se sejdeme všichni. To krásné moderní město nás přijalo a cítíš se zase na chvíli civilistou, zde nemají válku, zde nevědí, co je to bombardování. A proto je všude klid, usměvavé tváře, zde se žije, miluje, umírá — normálně. A trochu to působí i na tebe blahodárně. A čekáš, co bude.

30. červen

Dostal jsi se pod vlajku Anglie!

Nalodili nás na malinkou anglickou lod a utíkáš z Afriky. Pomalu vyplouváš z přístavu Casablanky a vidíš 16 pono-rek, křižníky, všechno v klidu, očekávají rozkaz k předání Německu. Za chvíli bude na všech vláť hákový kříž, za chvíli

se budou páni Francouzi jenom dívat, jak se to „vede“. A budou pomáhat ve stínu hakenkrajce, aby zachránili Francii od záhuby! Prý musí!

Tak, tak a všechna vina je prý na Anglii, která nedodala materiál spojenci, která nebránila tu sladkou Francii, zatímco by oni byli na aperitivu.

Vyplováš, spíš na palubě v koutku u zábradlí. Je ti dobře, neboť co je za tebou, na to nemyslíš n co je před tebou? Život tuláka! Dnes jsme se konečně zase dostali k přístavu, Gibraltar. Skála, která je pevností a zároveň klíčem ke Středozevnímu moři. Vidíš skály, pevnosti, děla, vidíš přístav plný válečných a obchodních lodí, letadla hlídají a ty čekáš. Nemůžeme zde zůstat, lodička příliš malá, a tak nás a skupinu Poláků, celkem asi 600 mužů, přestěhují na uhelnou loď.

Na uhelnou loď, kde máš nemáš lůžko, vodu ani na umytí, záchod, nic. Uhelná loď, kde si nemůžeš ani sednout, neboť bys byl jako kominík. Za chvíli upravuješ deku jako lůžko a stulen k ostatním, aby ti nebylo zima, usínáš. Jsi v karanténě, přístavu.

5. červenec

Uplynulo několik dní a zase plno hořkosti a trpkosti. To ti hledí zpříjemnit život naši, naše armáda, slavná pěší divize. Z té uhelné lodi nás po dvou dnech přesunuli na loď obchodní, se kterou budeme dopraveni do Anglie v konvoji čítajícím 36 lodí, doprovázeni 14 torpedoborci, dvěma křížníky a jednou mateřskou lodí. Průvod je to krásný.

A zase jsme se shledali s velitelstvím pěší divize a náhradním praporem třetího pěšího pluku. A ihned to začalo. Podřízení okamžitě velitelství pěšího pluku. Ubytování v podpalubí, kde už není ani okénko, neboť jsme pod ponorem lodi. Stravování, pohádka sama pro sebe.

V 8 h. večer „čeládka“ z podpalubí, tak se vyslovil jeden důstojník, nesmí na palubu, atd. Zakročilo se ihned o zlepšení ubytování, ale nebylo to nic plátno. „Nemluvte,

rozkaz je rozkaz!“ To byla odpověď! A zatím? Pomocné mužstvo pěchoty ubytováno v kajutách po 20—40 osobách, my máme podpalubí pro 400 osob, o dvě poschodí nad námi mají vzduch, umývárny atd. Ty jsi jenom frajer, ty můžeš spát v hrozné atmosféře, tobě to nevadí. Čili pěšák a k tomu z pomocného mužstva, který se flákal celý čas v táboře, nebyl na frontě, je stavěn před tebe, má přednost před důstojníky a poddůstojníky letectva, kteří strávili čas na frontě. Ale to nevadí.

A ti poddůstojníci, kteří byli vyznamenáni válečnými kříži, medailemi, ti jsou veleni k posluze, coby číšníci jídelny pro dámy! Pro dámy těch, kteří mají židovský punc a jsou nyní největšími „Čechoslováky“, přestože česky ani neumí. Jak to dopadlo? Kluci s tím uhodili, několik talířů rozbili, ! líinám ta jejich plážová pyjamas polili a potom řekli několik upřímných slov. Velké pobouření, ale do kuchyně více nemuseli. Zato se ale drží na lodi stráž. Jsme přece vojáci, a tak je to správné! Ale do kuchyně ne, to kluci dělat nebudou! A tak to šlo dál. Dnes je moře trochu rozbouřené, nemohu pořádně psát.

2.— 12. červenec

— cesta do Anglie

14. červenec

Slavná loď „Neuralia“ nás do Anglie dovezla bezpečně a v pořádku. Přivítala nás mlha, déšť, čili počasí čistě anglické. A hned poznáváš, že už nejsi v té sladké Francii. Proč? Protože zde mají už pořádek. Během několika hodin pozoruješ tu změnu. Při vylodování v ohromném přístavu Liverpoolu, při průchodu městem, při nakládání na nádraží - klapalo to. Vlak nás odvezl asi 30 km od Liverpoolu do tábora Československé armády v Cholmondeley.

Ohromný park u starého zámku, který je proměněn v camp. Vidíš pod stromy plno stanů, vše uspořádáno, pěkný vzhled. Je to vše prozatímni, neboť není jinde místa.

Vidíš přicházet transporty pěchoty, zbytky našich rot, praporů a pluků, vidíš kluky objímat se, to dva kamarádi se setkali, snad jeden o druhém myslel, že je mrtev, vidíš rozjasněné tváře, vidíš to dobré jádro, tu zdravou morálku. Ty jsi zde jenom na několik dní. Ty jsi zapotřebí na frontě, a proto půjdeš ihned na bázi.

21. červenec

Dnes musím poopravit ten první dojem o dobrém stavu naší pěší armády. To, co jsem viděl první den, to byli naši kluci z Československa, ti mají naši tradici z domova. Ostatní? Škoda o tom psát. Vzpoura, neurvalost, hrubost, urážky důstojníků, to jest první ukázka lidí, kteří prý přišli dobrovolně bojovat za naši republiku. Kdo je to? Němci ze Sudet, někteří židé a hlavně „bojovníci“ ze Španěl. To je výkvět pěšího vojska!

A velitelství? Neumí a nemůže již tento rozvrat nijak urovnat, zahladit tento mor našich „obráců“. Vždy přihlíží a vinu svaluje na nižší velitele! Dvě krádeže (!!!) v okolí tábora a žebrání na místním obyvatelstvu s udáním, že nemají v táboře co jíst, ačkoliv jsem ani doma tak dobře nejedl jako zde. Myslím, že to našemu jménu čest nepřidá.

A tak byl nejvyšší čas, že jsme tento „spolek“ co nejdříve opustili, neboť bylo nebezpečí, že i některé bolševické živly, snad i pátá kolona, zpracují naše poddůstojníky, zvláště mladší, kteří nemají rozhled a všemu hned uvěří. Opouštěli jsme rádi tento tábor; za zpěvu po 1 h. 45 minutách chůze jsme se dostali na nádražičko a za 2 hod. nás již vítala letecká báze. Ale o tom až zase podruhé. Nesmím se s úsudkem tak ukvapit.

1. srpen

Letecká báze Cosford!

Co psát? O tom, jak bydlíme? Jak se stravujeme? Jak to tady vypadá? Je to pěkné! Krásná nová kasárna, je to vlastně učiliště pro mechaniky. Je zde ve výcviku asi 4.000

anglických mechaniků. Všechno čisté, krásný pořádek. Jaký to ohromný rozdíl proti Francii. Zde má být utvořeno pro české letectvo jakési učiliště. Velitelem pplk. Berounský. Bylo by to zde ideální, kdyby... „Poddůstojníci jsou v kritickém postavení,“ jejich morálka vůči důstojníkům postavena na úrovni neovladatelné „Imndě“. Jsou popichováni několika jedinci, kteří chtějí to dobré, co v nich bylo, zničit, eventuálně získat pro své soukromé zájmy. Jsou ovládáni myšlenkou — budeme, eventuálně již jsme anglickými piloty, naši oficiři nám nemají co vykládat! A podle toho řídí své jednání. No, uvidíme!

Peněžní situace. Ty francouzské peníze, které jsme měli, byly odevzdány na vyslanectví za účetní výměny, ale doposud nám nikdo neřekl, jak to vlastně bude. Výměna prý nebude možná, a tak jsme bez prostředků, mimo 2 a půl fr. denně. Poddůstojníci mají heslo: oficiři nás okradli.

Ani morálka důstojníků není na výši. Jsou zde některé věci, které se projevily během ústupu či útěku z Francie, zbabělost, zanechání mužstva bez velitele atd. Nyní se to vše projednává, eventuálně hlásí a tyto věci nepřidají na morálce.

Bylo nám taky ohlášeno, v jakých hodnostech tu budeme sloužit. Důstojníci podle uplatnění či zařazení na systematizovaná místa, npor. až špkt. jako poručík. Poddůstojníci na bázi jako vojíni, což vyvolalo vlnu odporu, po zařazení na systematizovaná místa v hodnosti seržanta až st. seržant. Starší poddůstojníci podali žádost velitelství letectva generálu Slezákovi, aby byli jmenováni podporučíky. Důvod: létáme zrovna tak jako důstojníci, úkoly konáme na frontě jako důstojníci, tedy není v práci rozdílu mezi důstojníky a poddůstojníky, proto chceme, máme přece také nárok na to, abychom se dobře najedli, eventuálně si koupili to, co sami chceme...

O všech těchto otázkách se jedná v Londýně.

Osobně to ponechávám bez komentáře.

Dnes jsme byli na kontrolní lékařské prohlídce, a tak snad v nejbližších dnech se dozvíme o zařazení, eventuálně o odeslání k některé polní letce, která se staví.

5. srpen

Dnes jsme dostali rozkaz. Zítra odjíždí deset důstojníků a čtrnáct poddůstojníků a já jsem mezi nimi. Nastupuješ cestu do „nového života“ - možná že i smrti - a je ti přitom tak dobře. Utíkáš z té hrozné atmosféry, která tady vládne, a začínáš znovu.

První kapitola se uzavírá. Co ti přinese zítřek? Neptej se!

6. srpen 1940

Rok uplynul, ztratil se a jenom trosky vzpomínek zůstávají. V duchu letíš po těch krajích, které jsi viděl, co jsi prožil... Vidíš se coby běželec, muž bez vlasti, vidíš se coby cizinecký legionář, „legio patria nostra“, vidíš se coby seržant francouzského letectva, vidíš se coby poručík Čs. armády, vidíš se zase coby běželec... A podle slov p. gen. Slezáka - Vicherka: „Co bylo ve Francii, to je pryč, to se smaže, začínáme znovu...“ — to se všechno smaže!

Ano, vy to chcete smazat, tu vaši tzv. „práci“, to vaše „jednání“.

Ale nesmažeme to my! Kdo nám vrátí naše padlé kamarády, kdo nám vrátí tu krev, tam prolitou, tu energii tam ztracenou?

Nikdo! A jestli ten čas ve Francii bude všemi zapomenut, nezapomeneme jej my, kteří jsme s vámi, kamarádi, bojovali a kteří jsme vás viděli umírat. Ještě není boj u konce — a pomsta nenáleží jenom Bohu.

Uzavřel jsi první kapitolu svého života, začínáš zase znovu. Rok uplynul, ztratil se, zmizelo či padlo několik tvých spolubojovníků a nikdo se neptá - nikdo nevzpomene.

Franto Bieberle

Hranicko, Stando Popelko

Bendle — nezapomenu vás nikdy. Čest vaší památce!

310. Squadron (Czech)

313. (Czech) Squadron

15. srpen

Rok uplynul, začínáš znovu!

6. srpna naložili páni Angličani skupinu 10 důstojníků a 14 poddůstojníků do mašin. A kam letíme? Nikdo nevěděl! Co je ti do toho, ty jsi vlastně žoldněř, bereš několik šilinků, tak musíš poslouchat a mlčet.

Letíš, vidíš zase jinou krajinu, města, továrny, letiště. Míjíš vše, přistáváš. Duxford — naše příští působiště, mateřská báze 310. perutě, tj. 1. čs. perutě stíhací. Letka nastoupena, vše v anglických uniformách. Proč? Dnes přijede na návštěvu, na přehlídku vrchní velitel branné moci pan president dr. E. Beneš. Vše je připraveno.

Předáno hlášení, pan president je mezi námi. Ustaraný, ale čilý, o vše se zajímá, na vše se vyptává. Byly mu předvedeny ukázky výcviku se stíhačkami... Panu presidentu byly předloženy petice s prosbou a stížnostmi důstojníků i poddůstojníků. A za chvíli — poslední pozdrav a jsme zase námi.

Peruť 310, 1. čs. peruť v Anglii. Velitel p. mjr. Hess. Vyzbrojena stíhacími letouny hurricane. Naše skupina má být jako záloha této perutě. Není vše ještě rozhodnuto. Celá peruť má československý personál, až na několik specialistů, má tři anglické důstojníky. Zatím provádí výcvik a do čtrnácti dnů má být nasazena jako operační. Zde jsem se setkal také s Janouchem, zdrav a čilý, ale jako vždy, velká huba. Shledání a vyprávění až dost.

Duxford. Letiště poblíž Cambridge. Je vidět na první pohled rozdíl mezi Francií a Anglií. Vše zařízeno, ubytování, jako důstojník bydlím s Karlem Mrázků, a tak nám to pomalu utíká. Několikrát jsme byli v Cambridge.

A také létáme. Sice jenom školní letounky, ale přece něco. Máme tři tustory, a tak skupiny, jedna radost. Má to sice obráceně plynovou páku než u nás a ve Francii, ale na to si zvykneme. Stále jenom ale školní stroje, a tak pomalu přeskakují zprávy, že odjedeme do výcviku. Kolikrát ještě budu dělat pilotní školu? U nás, ve Francii, nyní zde — a kam se ještě podíváme? Nikdo neví...

Odjezd do Sutton Bridge. Por. Kimlička zůstává v Duxfordu. Letiště položené na východním břehu Anglie. Konají zde výcvik angličtí piloti, kteří přicházejí z pilotní školy, polští piloti a nyní my. Ihned jsme rozděleni na skupiny A, B, C. Skupina B: mjr. Ambruš, kpt. Weber, por. Vykoukal, rotný Jícha, rotný Poštolka, Čet. Bernard a já. Ubytování a vše ostatní jako v Duxfordu.

1. září

Náš výcvik je rozdělen na vykonání 21 úkolů a sice od základního létání až po souboje a útoky v rojích. Přechodné typy letounů: Master, Harvard, Battle. Bojový letoun: Hurricane, velmi pěkná anglická stíhačka, která má 8 kulometů. A zase jako všude, létáš, střílíš, honíš se a jdeš na pohřeb. Dva se srazili, ale ne Češi. A ještě něco důležitého, dostal jsem zálohu na vystrojení 40 liber a bylo mi otevřeno bankovní konto. Světě, zboř se! Uprchlík a běželec má nyní u největší anglické banky konto. Dějí se to zázraky. A tak jsem si nechal udělat anglickou uniformu a zase budu chodit jako Angličan. „Svět se mění a lidé s ním.“ Dostal jsem zprávu od kpt. Kulhánka, který se vrátil z Afriky teprve nyní, že dostanu prý také ještě „statut“, tj. zbytek mých požitků z Francie. Za chvíli bude ze mne asi „milionář“.

3. září

Dnes ráno zase dva zahynuli. Jeden z nich byl Čech, čet. Ctibor. Srážka ve skupině, a já jsem si sedl s hurricanem na pole, rozbil se. A zatím naše 310. peruť řadí. Má jíz

setřeleno deset letounů, sedm dornierů a tři messerschmidty. Sami ale také ztratili, por. Štěrbáček.
10 :1. Kluci, držte se!

5. září

Dnes jsme doprovodili čet. Ctibora na poslední cestě. Malý vesnický hřbitůvek v Sutton Bridge přijal také jednoho Čecha. Hroby českých vojáků se pomalu množí, roztrušují se po celém světě. Tři salvy z vojenských pušek čestné čety, toť poslední pocta padlému kamarádu. Z Londýna přijela delegace 5 důstojníků s gen. Janouškem. Poddůstojníci přednesli opět svoji prosbu o „peněžních otázkách“. Odpověď: „Dostanete bony a vyberte si to v příští republice!“ Na tuto větu snad není zapotřebí odpovídat. Což ti páni v Londýně tak čekají na to, abys honem někde složil svoje kosti, aby ti nemuseli nic dát? A proč pan poslanec, který zde nemá absolutně žádnou práci, snad jenom tzv. reprezentační, proč ten dostává 60 liber za několik dní? Proč se vyměnily všem tzv. diplomatům a nevím ještě komu, francouzské peníze? Proč pouze vojáci nedostali nic, anebo jenom tzv. zálohu, 800 fr. na 1 libru? Smutný to úkaz! A tyto věci nezvětší morálku a důvěru poddůstojníků a snad i naši vůči naší vládě a vedoucím!

8. září

Naplnily se dny, kdy velitel našeho „B“ flightu řekl: schopen pro polní službu, služební přidělení 310. Squadron Duxford. Poslední pohled z okna na naše malé baráčky, důstojnickou jídelnu, učebnu, na letišti čeká letoun, loučení se všemi, neboť ostatní kluci jdou k anglickým letkám, a start! A tak jsem se vrátil zpět na letiště, odkud jsem odcházel před třemi týdny.

310. Squadron (Czech) Duxford.

9. září

Celkový popis naší letky ponechám na dobu pozdější, dnes snad jenom několik slov. Totiž — první můj „boš“ v Anglii padl! Me-110. První splátka by byla.

Přišel jsi k letce a hned byla pro tebe práce. Nová mašinka, hotovost poplach, start!... Ale ne jako ve Francii. Bezhlavě a osamoceně, bez vedení. Ne. Jde nás 12, z toho tři Angličané a před námi 12 spitfirů a ještě 12 hurricanů. Stoupáš, míjíš zase města, vesnice, lesy, obraz podobný jako ve Francii. Výška 27.000 ft. Je ti chladno, rádio určuje směr.

Pod sebou Londýn, hořící Londýn — nedaleko moře. Vidiš se blížít dva mraky, to je asi tak dvě stě německých letadel. Rozkaz k útoku, ale Me-110 nás spatřily dříve, musíme unikat. Vidiš padat hořící letouny, vidiš zápasy ve výši 8.500 m.

A jeden to od tebe dostal, dvoumotorová stíhačka Me-110. Však náraz v křídle a v kormidlech tě upozorňuje, něco se děje? Že by si tě někdo vzal na mušku? Mašinka nechce poslouchat. Musíš vyskočit? Nějak se ti nechce. Motor dupe, a tak pomalu jdeš k zemi. Přistáváš na cizím letišti, kryt na kulometry, který se urval, ti spraví, kormidla jsou zdráva, ve 20.50 h. přistáváš, skoro za tmy, na mateřském letišti.

První den, první úkol, první mašina.

15. září

Dnes jsme na to mohli doplatit. Celou naši letku vedl Angličan a v sevřené formaci jsme se dostali právě doprostřed celého boje. No, „bošů“ tam bylo dost. Asi tak sto až sto padesát. Napadlo nás asi osm Me-109 a ihned z toho byl velký chumel.

Ze souboje jsem se dostal šťastně a smlsnul jsem si na bombardéru Do-17. To je druhý. Dnes páni Němci nehledali „vojenské objekty“, byli nad mraky a přes bombardovali Londýn. Výsledek dnešního boje, čtyři Němci sestřeleni, dva

Češi, mjr. Hess vyskočil padákem a rtm. Hubáček raněn na noze. Letka tedy nemá žádnou ztrátu.

Dnes mohu také zaznamenat, že se konečně započalo s likvidací té nešťastné finanční otázky. Peníze, které byly odevzdány k výměně, franky a marocké franky, se k nám vracejí v podobě liber, takže snad přece se konečně bude pomalu napravovat to, co zapříčinilo tolik nespokojenosti. Snad dojde i k provedení výplaty nešťastného „statouše“ z Francie. Jedná se poměrně o velkou částku, asi o 2,600.000 fr., a tak se celá tato věc musí projednat ve vládě. Snad se přece neuskuteční ty nešťastné „bony“. Ono nám sice už bylo mnoho slibováno, ale doposud se nic nespěnilo, proto se nesmí předbíhat událostem.

310. Squadron (Czech):

Velitel S/Ldr Blackwood J. Angličan, S/Ldr Hess Alexander D. F. C. Velitel „A flightu“ F/Lt Sinclair G. D. F. C. Angličan, F/Lt Malý Jar. Piloti: P/O Janouch Sv., P/O Fejfar St., P/O Bergman V., P/O Zaoral VI., P/O Hanuš, P/O Hýbler, Sgt. Zima R., Sgt. FQrst B., Sgt. Kopřiva J., Sgt. Prchal Ed., Sgt. Šeda 1 K., Sgt. Jiroudek M., P/O Štěrbáček, Sgt. Březovský, Sgt. Mlejnecký, Sgt. Chalupa.

Velitel „B flightu“ F/Lt Jeffriesse J. D. F. C, Angličan „Rek“, F/Lt Rýpl František. Piloti: P/O Göth V.5 P/O Kredba M., P/O Fechtner E., D. F. C, P/O Zimprich St., P/O Burda, P/O Fojt, Sgt. Dvořák, Sgt. Vindiš, Sgt. Střihavka, Sgt. Hubáček J., Sgt. Řechka J., Sgt. Kaucký J., Sgt. Vopálecký J., Sgt. Koukal J., Sgt. Komínek J., Sgt. Půda J., F/O Boulton J. E., Angličan.

Česká letka je tvořena úplně českým personálem a pouze pro lepší spolupráci s pozemními radiostanicemi jsou u letky tři angličtí důstojníci. Z pomocného personálu jenom několik pisařů pro udržení administrativy, neboť nemáme školený vlastní personál. Celková spolupráce je velmi dobrá a bojový duch u letky velmi dobrý, snad až výborný. Výsledek — 37 německých letounů sestřelených během tří týdnů — snad toto tvrzení dokládá. Jsou to letouny

potvrzené úředně, takže mezi tyto nepatří letouny poškozené a pravděpodobné, kterých je také hezká řádka. U letky jsou zatím dvě ztráty, jeden Angličan a jeden Čech. Několik pilotů je raněno, ale pouze lehce, takže se nám v dohledné době vrátí. Zatím je pilotů dostatek, každý má po dvou až třech dnech jeden den volna, inkže únava není tak velká jako ve Francii. Doufáme, že toto skóre v dohledné době zvětšíme.

18. září

Krásné odpoledne, v našem baráčku klid, vše odpočívá, jen jeden vytrvalec stále trápí gramofon.

Poplach! Startují tři letky a jedna anglická. Tedy kanadská, česká, polská, anglická — 48 letounů, mezinárodní brigáda hurricanů. Připojuje se ještě jedna letka spitfirů, celkem šedesát stíhaček. Jaká krása. Zatím rádio již hlásí výšku, kurs, a tak se pomalu blížíme k Londýnu ve výši 26.000 ft. Nevidíš nic než mraky, mraky, klid. Však rádio nedá pokoje, křížuješ, hledáš, nic. Čekáš, měníš výšku, nic. Minula hodina, nic. Proč nás nepošlou domů, když zde nic není?

Vtom ale z mraku vylétí třicetičlenná skupina bombardérů. Vidíš hákový kříž a už se řadíš k útoku... Je těžko napsat, co se děje. Útočíš se skupinou, nepřemýšlíš a ani úzkost nemáš, v tom okamžiku klid, klid ... Útočíš, uhýbáš, skupina se rozpadla, ale čtyři letouny již hoří — vidíš bílé kopule padáků, ale nemáš čas na pozorování. Jednotlivé letouny jsou pronásledovány malými skupinkami stíhačů. Přidáváš se ke dvěma hurricanům, nevíš, kdo to je, snad Angličan, snad Kanadan, snad Polák, snad Čech, všichni ale za stejným cílem, zničit ty kříže...

Při prvním útoku vidíš, jak z Do-215 vyskočil zadní střelec, otvírá padák, ale příliš brzo, šňůry se zapletly do kormidel letounu a nyní, oh, pohled na malou postavičku zmítající se asi deset metrů za letounem ve spleti šňůr a výška 7.000 m. Letoun opouští zbylá posádka a tento neřízen, prováděje takřka akrobacii s přítěží! na kormidlech, se svou obětí padá

k zemi... Mraky přikryly výsledek tohoto pádu. Pohled, na který se nezapomíná. A zase jedna matka ztratila syna.

26. září

Tyto dny byl celkem klid. Počasí se poměrná zhoršilo, a tak máme jakýsi odpočinek. Jenom noci jsou stále jasné, a tak veškerá letecká činnost je pouze v noci. Naše letiště skoro každou noc hledají, okolí je bombardováno, ale celkově jsme měli štěstí, doposud nás nenašli.

Měl jsem též dva dny dovolenou, ale zůstal jsem zde. Kam také jít? Nikoho zde nemám a snad do Londýna? Nechat se bombardovat? Dost toho užijeme jinak. Také jsem dostal několik liber, a tak jsem se dnes rozhodl, že bych mohl mít také nějaké vozidlo. A výsledek? „Austin 10“, model tak asi deset let starý, nazývá mě svým majitelem. Prosím, utečenec, před rokem to nemělo co jíst a dnes — auto! To je pokrok.

10. říjen

V našem úseku nyní není mnoho práce. Nad Londýn se dostanou buď jednotlivé letouny, a to ještě proklouznou mezi anglickými skupinami, anebo jsou větší skupiny rozprášeny ihned na pobřeží. Létáme téměř denně nad Londýn, ale stále nic, skóre zůstává stále stejné, 37 1/2.

Naši bombardéři ale mají mnoho práce. Každý třetí den letí do Německa, vezou pozdravy na Berlín, Hamburk, nebo do Francie — Boulogne, Calais atd. Jedna posádka při bombardování Berlína byla zasažena střepinami, ale letoun dotáhli až do Holandska, kde museli nouzově přistát. Šťastně přistáli, ale za tři dny je Němci chytili. Myslím, že kluci okusí výchovné metody gestapa. Velitelem letounu byl npor. Trojáček, můj přítel z akademie. Při výcviku v bombardovacím středisku chytil cvičný letoun ve vzduchu. Dva kluci vyskočili, ale pět jich uhořelo. Ve stíhacím středisku se zabili tři. Celková naše ztráta během čtyř dnů

— 13 lidí. Půjde-li to takto dále, jsme s naším letectvem hotovi za jeden měsíc, snad ani ne.

20. říjen

Několik dní nám přeje počasí, tj. počasí „letecké“, mlha a déšť. Proto je částečně volno. Naše peruť je doplňována. Z výcvikového střediska Sutton Bridge přišli dne 16. 10. 1940 noví lidé: npor. Hanuš, npor. Hýbler, npor. Foit, por. Burda, čet. Vindiš, čet. Dvořák, čet. Střihavka, čet. Březovský, Mlejnecký, Chalupa.

Čet. Chalupa měl ale smůlu, při cvičném letu počal letoun hořet — a ztratili jsme zase jednoho kamaráda.

25. říjen

Přišel rozkaz k přemístění k anglickým letkám: npor. Göth, por. Zaoral, rtm. Fürst, rtm. Půda. Tak nevím, nás zde doplňují novými, poměrně nezkušenými piloty, a ty, které jsme si vycvičili, ty nám berou. Proč? Což jsme nějaké výcvikové středisko, výcviková letka pro Angličany? Byla z toho menší diskuse a velitel naší letky okamžitě žádal o zrušení tohoto rozkazu. Čekáme na výsledek.

Zatím došla zpráva o bojové činnosti 312. stíhací peruť (Czech), která se přestěhovala do Liverpoolu. Bombardovací peruť 311. ztratila při úkolu dva letouny i s posádkami. Třetí letoun zabloudil a posádka byla nucena vyskočit z letounu, neměli benzín. Celkem ztratili za jeden den 14 lidí. A tak to jde, jeden za druhým.

27. říjen

Letka obdržela vlajku od Československého červeného kříže ke dni 28. října. Přejímal jsem ji za 310. peruť v Londýně. Byla z toho menší slavnost.

28. říjen 1940

Vzpomínáš na tento památný den — před dvěma léty. Zbraně ti byly vyraženy z ruky, musel jsi trpně přihlížet, jak ta naše otčina je zabírána... Tenkrátě trpkost! A naděje na odplatu? Zůstalo pouze zoufalství!

Před rokem. Přebíral jsi jako žebrák almužnu od francouzských poddůstojníků, abys mohl oslavit... to byl pojem francouzský... A naděje?

Dnes. Zařazen na svém místě, v naší peruti, pod naší vlajkou. Dnes, před velkými úkoly. Vojenská akademie v předvečer našeho svátku byla pro posádku Duxford. Nevím, ale myslím, že pro podobné věci nemají Angličané pochopení. Velitelem stanice bylo během představení oznámeno, že mjr. let. Hess Alexander a npor. let. Fechtner Emil byli dekorováni angl. nejvyšším leteckým vyznamenáním „Distinguished Flying Cross“. Za vynikající výkony v boji s nepřítelem. Po spoustě blahopřání byla tato událost oslavena intimním „ruským večerem“, kterého se zúčastnila celá posádka včetně Kanadánů.

Dne 28. října v 10.00 slavnostní vztyčení vlajek. Přečten rozkaz presidenta republiky. Vyznamenání Československého válečného kříže obdrželi všichni, kteří byli vyznamenáni ve Francii, a všichni ti, kteří se zúčastnili bojů v Anglii s úspěchem.

Povýšení byli na nadporučíky: Kimla, Burda, Zaoral, Fechtner, Chocholín atd. Na poručíky: rtm. Fürst, Zima, Hubáček.

Slavnostní akt zakončen slavnostním pochodem perutě. Večer slavnostní banket pro užší společnost, civilní i vojenské kruhy. Zúčastnil se jí také A/Com Janoušek, W/Cmdr Kubita. Za vládu min. zahr. Jan Masaryk. Při tomto tak slavném dni byli nám vráceni naši kamarádi, kteří odešli před týdnem k anglickým letkám. Vrátili se všichni, ale bez Vildy Götha. Bojoval, až dobojoval. Někde v moři má ustláno! Zmizel, jako zmizeli před ním a zmizí po něm. Vildo, nezapomeneme na tebe!

29. říjen

Dnes jsme byli zase jako každý den po zlepšení počasí nahoře. Hodinu jsme se honili ve 30.000 ft., ale nikde nic. Zima, mráz, konečně přišel rozkaz „domů“. Honem dolů, honem, ať je konečně konec té zimy.

Ale v 15.00 najednou hlava nedá pokoj, malinko to píchá, a tak najednou mi „společníci“ zmizeli, a snad jsem omdlel nebo co, krátce, jen štěstím jsem se konečně dostal domů.

A výsledek? Prohlídka, nemocnice. Při lékařské prohlídce se otevrou najednou dveře, šcpt. Malý je nesen potlučený do postele. Co se stalo? Srážka ve vzduchu! Npor. Fechtner mrtev. Tak takhle jsme si to, Emile, nepředstavovali, copak si myslíš, že to povýšení a udělení D. F. C. bylo na jeden den? Hochu, je to osud! Z boje jsi vyšel výtečně a nyní? A tak jeden po druhém opouštíme toto slzavé údolí a nikdo se neptá, koho to zabolí. Je to válka! A doma? Každá matka doufá, že ten její se vrátí.

Jaké bude zklamání jednou — až — ?

31. říjen

Dnes jsem byl přinucen opustit naše kluky a hajdy do nemocnice. R. A. F. hospital — ELY. A kdo mě vítá? „Železný muž“, Venca Šikl, jehož matkou je Sahara a jehož srdce leží na okraji pouště. Zkroušen revmatismem vzdychá. Ležíme vedle sebe. A tak se znovu vracíme do dob v Africe, ve Francii... Vzpomínky.

5. listopad

Zdejší stanice je moderní nemocnice pouze pro příslušníky R. A. F. Stále se to zde střídá. Kdo je po operaci a může jenom trochu chodit, už jede na zotavenou jinam. Tak jsem dostal i já dnes rozkaz přemístit se do jiné nemocnice, neboť můj zdravotní stav je lepší a snad budu už za čtrnáct dní hotov. Venca Š. nařiká, že zde sám nebude, neboť ve dvou se to lépe táhne a zvláště zde, vždyť potom nemá komu vyprávět, kde ho to „bolí“ nejvíce.

Byl nás zde navštívit K., ale zase jenom přinesl špatnou zprávu. Npor. Hradil sestřelen, por. Patle jch se zřítíl při výcviku, A u letky? Nějak to tam nejde, dva museli vyskočit, čtyři se vrátili pro poruchu motoru, jeden měl rozstřílený letoun, nemohl správně přistát a narazil na benzinovou cisternu, lehce se jenom zranil. Jeden zabloudil a při zpáteční cestě sedl na klamném letišti, omylem, a také to rozbil. A tak každý má už nějaký ten vroubek.

19. listopad

A stále je to stejné. Byl jsem přesunut do nemocnice Littleport, kde se mnou provádějí různé experimenty, ale nepomáhá to, a tak den odchodu z nemocnice je ještě velmi vzdálen.

Nemocnice kanadského červeného kříže! Bílé sály, nemocniční lůžka, a také několik udivených pohledů tě vítá. Proč? Přišel jsi sám, nepřinesli tě na nosítkách jako je, potlučené, zkrvavěné. Co zde chceš, když jsi „zdráv“? Usedáš na lůžko a zvědavě okukuješ svoje spolubydlící. Pomalu se seznamuješ, ale málokdo řekne, co se mu stalo. No, byl jsem sestřelen. To je stereotypní odpověď.

Bílá lůžka by mohla vyprávět kroniky. Střídá se to zde a jsi-li jenom trochu uzdraven, jsi odeslán do R. A. F. ozdravovny k moři. Vidíš válečný materiál, vidíš strnulé pohledy operovaných, vidíš bídu a oběti války. A mezi tím vším bílé úbory ošetřovatelek, těch obětavých žen, které zasvětily svůj život snad nejkrásnějšímu povolání, jaké žena může mít. Zde teprve vidíš, co znamená být ošetřovatelkou. Milý úsměv, porozumění tvé bolesti, chladnou ruku na rozpáleném čele, milé slovo, kterému ani nerozumíš, ale víš, že ti to má nahradit to, co ti cizina nemůže dát, pohlazení, porozumění matky.

A plnění povinnosti? Nemůže být přesnějšího vojáka. Kolik marně utracených životů viděly padnout, kolik mladých lidí zemřelo jim před zraky, a stále ten úsměv, povzbudivý, milý, tak mateřský.

10. prosinec

Tak dnes už mohu napsat: operace se zdařila, pacient „umřel“. Dostal jsem se pánům pod nůž, a tak dnes mohu říci, že zase mám už pokoj! No, nesmím to přechválit. Zatím je to v pořádku. Jediné co bylo dobré, že jsem před operací dostal tři pilulky a po deseti minutách jsem byl tak „namáznutý“, jak po deseti whisky. Pak si se mnou páni mohli dělat co chtěli a ještě jsem si to chválil: „laciná opička“.

22. prosinec

Život v nemocnici stále stejný. Střídá se to zde, raněné, potlučené přinášejí a lehčeji nemocní — „good luck“ a odcházejí. Pomalu se uzdravuješ, a tak také nadešel čas, kdy se ti řeklo: zítra jedete na rekreační dovolenou do Torquay. Poslední sbohem sestřičkám...

Za mlhy v 6.30 ráno s Jaroslavem Studeným sedáme v ELY do vlaku. Večer. Vlak pomalu jede po jižním pobřeží Anglie. Vše v úplné tmě, nikde ani světélko. Vtom světlomety říznou svá ramena do tmy a slyšíš vzdálený hukot děl. Páni Germáni dělají zase návštěvu, a tak něco na uvítanou. Do hospitalu, vlastně do ozdravovny, přijíždíme v 23.30 h., tedy pět hodin zpoždění, následky bombardování.

26. prosinec

Štědrý večer.

Zde by se snad řeklo, že je to normální den. Nikde nevidíš oné nálady Štědrého večera, nikde nevidíš tu krásu. A tak tě půlnoc nalezne v „Imperiálu“ v baru s číší v ruce a ve vzpomínkách. Domov, mamka, otecko a všichni ti, kteří jsou ti tak blízcí...

Zaháníš toto duševní rozpoložení několika whisky, ale nemůžeš se zbavit toho všeho, co se na tebe dnes nahrnulo

...

A zase vidíš Marseille, malý stůl, stromek, bylo nás šest, a dnes — dvěma se stala Francie osudnou. Franto, Stando, pozvedám číši — a třesk rozbité sklenice je výkřikem, obžalobou.

A civilisté udiveně zvedají hlavy, debatní kroužky končí udiveně načaté hovory, a každý má v očích otázku, proč? Vy ale neporozumíte. Vy nevíte, proč? ... A kdybyste i mohli porozumět, nechcete, neboť pro vás — ne, škoda mluvit...

A tak skončil Štědrý den 1940.

Němci umí mířit. Nebýti neprůstřelného sklo - měl ji v čele.

29. prosinec

A také jsem dostal dárek. Od nemocnice: mýdlo, jeden kapesník, dvacet cigaret, Ježíšek.

A zatím se žije v Torquay, jako by nebyla válka. Je to lázeňské město, krásné, položené na břehu moře, všude plno hotelů, všude plno lidí — hostů, neboť zde ještě nebylo bombardování, a tak ti, kteří na to mají, uchýlili se sem z Londýna, Birminghamu atd. A zde si zařídí život tak, aby se jim zde líbilo, a aby neměli dlouhou chvíli.

31. prosinec

Silvestr. Všechno, co bylo, muselo se zapomenout, a tak výsledek byl — zůstal jsem sám, kamarádi si hleděli „friend-girl“, nějaká ta libra taky byla. Jak a kdy jsem šel spát, nevím. Konec noci byl pro mne zastřen rouškou nepoznání...

31. leden

Den běží za dnem, ani nepoznáváš, že se vše mění. Stále stejná situace, nemoc se nelepší, právě naopak. A tak hledíš na vše zapomenout. Chtěl jsi již být u své letky, mezi těmi, kteří jsou ti vším, a zatím?

Upoután na lůžko čekáš toužebně na 3. hod. odpoledne. Proč? No, přijde tě navštívit tak jako každý den, tvůj známý, lépe řečeno známá, Nanette. Ano, i zde v Torquay

jsem našel kamaráda, opravdu kamaráda, který přináší trochu změny do těch všedních dnů nemocničního prostředí. Snaží se zpříjemnit chvílky roztrpčení, chvílky duševní deprese, neboť mne čeká pravděpodobně druhá operace. Nic záviděníhodného.

Zatím dostávám zprávy z Duxfordu. Návštěva pana presidenta Beneše, dekorování některých příslušníků letky i anglickým i československým válečným křížem. Návštěva anglického krále a královny, dekorování angl. D. F. C.

A já trávím čas na lůžku. Létal jsem a snad ještě někdy budu.

24. únor

Přiblížil se den, kdy lékař řekl: schopen opustit nemocnici. Konečně! Ale aby tvoje radost nebyla tak veliká, zakázali ti létat. Ano! Jeden či dva měsíce nesmíš do mašiny! Dva měsíce utečou a zase bude vše při starém. Doufej!

Končím pobyt v Torquay. Loučím se se všemi, které jsem zde měl rád, a zase „domů“, mezi kluky! Zpět v Duxfordu! 310. squadrona se trochu změnila. Velitel odchází, mjr. Hess, nyní Wing Commander. Nahrazen kpt. Weberem. Velitelé „Flights“: npor. Doležal, npor. Janouch (F/Lt). Skoro jsem ani nepoznal starou letku. Tak krásně mají nyní vše zharmonizováno, taková spolupráce, takové kamarádství, že snad nenajdeš lepšího.

Pro mne ale měli přichystánu mašinku. Musím na „Československý inspektorát“ do Londýna. „Radost“ na mé straně. Rozkaz je rozkaz, a tak jdu! Prý si trochu odpočinout. Zaměním nejen působiště, ale i způsob práce! Z toho důvodu jsem prodal svůj „bouras“ neboli automobil. A výsledek? Na fotografii z nemocnice leží nový majitel npor. Holeček, který to koupil.

Hned první den, tj. 25. února mi přichystali páni Germáni menší překvapení. Bombardovali Duxford. Účinkovali tři čeští stíhači při nočním létání. Tři Němci — bombardéři. 15—25 bomb různé velikostí od zápalných až po těžké

trhací, jedna zapálená cisterna plná bezínu, jeden trochu pobouraný kryt, dva mechanici, o nichž možno napsati „čest jejich památce“. Scéna: 21.00 hod. večer, 310. squadrona při cvičném nočním létání.

A protože zde nemám nic na práci, ledaže by mi tak dali službu, zažádal jsem o dovolenou a honem zpět. Kam? Do Torquay, ale ne jako pacient.

12. březen

Dovolená. Jaké to kouzelné slovo. Deset dní dovolené, volnosti. Vracíš se do Torquay, kde máš známé, užít trochu té volnosti, těch několika dní nezávislosti. Vzpomínáš maně na svoji poslední dovolenou. Riviéra — Francie. Dnes Riviéra — Anglie. Ano, tomu koutku země okolo Torquay se říká také riviéra. Vidíš opět palmy, kaktusy, květiny, tak jako u Středozemního moře, jenom slunce nehřeje. Nějaká ta rovnoběžka je mezi těmi dvěma místy.

A jako ve Francii i zde máš možnost poznat celé okolí (Nanette s „MG“), celou tu krásu nového koutku ostrova, tobě neznámého. A den mívá po dni, poslední chvilky, poslední stisk ruky. „Snad se někdy uvidíme“... nemá otázka na rtech, a jsi opět sám. Vlak tě nese zpět.

21. březen

Před dvěma dny přišel rozkaz. Přemístěn! Tak, konečně musím opustit Duxford, svou letku. Poslední pohled na letiště, poslední pohled na nové stroje, kterými je nyní letka vybavena, poslední stisk ruky, poslední „nazdar“. Kluci, uvidíme se ještě někdy ... ? Budu opět s vámi létat... ?

A odcházíš. Víš, když v 8.00 h. ráno sedáš do vlaku, že za několik dní či týdnů nikdo nebude vědět, že jsi byl mezi nimi. Víš to, a je ti smutno...

1. duben

Londýn. Metropole, 7,000.000 obyvatel, hlavní město největšího císařství. Projíždíš úzkými uličkami, nejsou to

bulváry Paříže, ne, je to obchodní město. Vidíš domy, zbořeny, ulice zataraseny, vidíš následky německého vandalismu, bombardování „vojenských objektů“.

City, obchodní čtvrť Londýna, není jednoho domu, aby nebyl zničen, trámy, traverzy, vše v hrozných troskách. Jednotlivé komíny jako vztažené prsty prosící ruky žalují. — A nade vším mohutná katedrála sv. Pavla — neporušena.

A tak se v Londýně pomalu zařizuješ. Úřad, Československý inspektorát 19-29 Woburn Place, L. W. C. 1 tě přijal. Máš svůj stůl, papíry a zase papíry. A teprve nyní vidíš pomalu ten stroj celého našeho letectva, jaký je těžkopádný, jaký je neohebný, s jakými obtížemi je nutno zápolit, než se některá věc vyřídí. Papíry — papíry — papíry.

10. duben

5. dubna jsem byl na kontrolních lékařských prohlídkách. Nesmím létat, a tak mě páni doktoři chtěli vidět, co se mnou je. Výsledek? Prozatímní neschopnost jako pilot! A tak se musím vrátit zase k těm papírům! Až prý se trochu uzdravím, mám přijít zase, tj. za měsíc 5. května.

A trávím svůj pobyt mezi papíry při celodenním světle elektr. žárovky, neboť je tam tma jako v kostele, mám se uzdravit. Nevím. Za měsíc!?

20. duben

16. dubna největší bombardovací nálet na Londýn. Hotel „Cora“, malý ušpiněný hotýlek, pět liber platíš týdně ke stravě. Přijdeš domů, Stefan, spolutrpitele, nechce jít spát, neboť v 9.00 h. večer začal „cirkus“ a kanóny houkají. Vyjdeš před hotel, veliké záře na třech místech ti ukazují — Londýn hoří. Ale je to daleko v jiné čtvrti, jsi sobec, říkáš si, to není u nás, a po konečném rozhodnutí odcházíš spát. Ale nemůžeš usnouti Protiletadlová střelba tě budí, letouny hučí, jsou nějak blízko! Přelétávají naši čtvrť. Slyšíš známý zvuk svištění pum, hvízdání, pak slabé nárazy, přicházíš k oknu, ulice ozářená asi deseti zápalnými pumami. Slyšíš

dupot, hotel hoří. Rychle se chceš obléknout, ale nemáš čas, exploze tě odhodí do kouta pokoje, okno beze skla, křik volání, hasiči, vše v divokém chumlu... Oblékáš zimní kabát, v pyžamu vyběhneš ven... okolo hoří na sedmi místech, ulice plná skla, vedlejší dům v troskách.

Co ti scházelo? Úchylka čili pravděpodobnost pumy, a už jsi nepsal tento sešit. Do pěti hodin do rána chodíš po ulicích. Je to hrozné a při tom krásné! Nedivím se Neronovi, že nechal zapálit Řím...

Teprve druhý den vidíš, co se dělo minulou noc. Ještě nyní sanitní auta jezdí, mnoho mrtvých, raněných ... ruiny kouří, vše v divokém chaosu? Ne. Normální život, klidný jako Angličan.

V kanceláři se scházíme, vypravují se zážitky a čekáme... Konečně v 11.00 h. dopoledne je zde poslední. Trochu opožděně, neboť auta, autobusy, vše musí objíždět celé čtvrtě, ale jsme všichni! A za hodinu se pracuje normálně dál... I na bombardování si zvykneš.

5. květen

Dnes se zase naplnil den. Páni doktoři si mě zavolali, že by rádi viděli, co se mnou je. Prohlídka jako pro nováčka, a výsledek? Ještě to nepůjde lézat! Ještě měsíc zůstat v kanceláři.

A tak znova usedám za známý stul ve druhém poschodí Woburn Place 19-29. Papíry, papíry! Jak nenávidím ten způsob práce, jak zdlouhavé, neekonomické mi připadá všechno to dorozumívání, řešení, „nadávání“ a vyvracení. Kolik malichernosti se přenesse na tento papír, kolik nechutných věcí musí projít mezi tvými prsty. Poznáváš jednotlivé charaktery v tomto prostředí, kde každý, kdo přijde, žádá: dej! A hledí vyzískat pro sebe, pro svůj prospěch nejvíce.

15. květen

Zase jeden den, zase něco nového pro mne. Dne 10. května jsem poprvé spal v podzemním krytu (Shelter). Krásná měsíčná noc, byl jsem na procházce a v 10.00 h. večer páni Germáni začali. Útoky stále prudší a prudší. Neslyšel jsi nic, jen hvízdání pum a hukot letounů. A co jsi viděl? No — těžko to říci, požáry, výbuchy, nebe ozářené, rudá záplava nad celým Londýnem. Dělostřelecká palba skoro ustala, a tak hučely jenom motory, stíhači jich sundali za noc 33. Rekord! Češi od jedné stíhací peruti 6. Četař Dygrin 3.

A druhý den? Nebylo vidět ani slunce pro oblaka kouře a plamenů, které dávaly znát, co se v noci dělo...

20. květen

Trochu slavnostnější den. V 10.00 h. dopoledne obdržel gen. Janoušek od anglického krále K. B. C. (Knight Commander of Bath), řád sv. Jiří.

Uznání celého našeho letectva. Bylo to hotové pobouření na našem MNO. Z celé řady generálů pozemního vojska nikdo, pouze letec. Tak kdo bojuje v té Anglii? Proč je uznávána dnes práce letectva a proč všichni tak odsuzují, či jsou i trochu nepříznivě nakloněni letectvu?

A odpoledne? Zase už létám. Ano, poprvé po sedmi měsících v letounu. Sice malý školní letoun, ale přece jenom letoun. Dvojí řízení na Tiger-Moth. Učitel F/Sgt Altman, na letišti Hendon šest mil od středu Londýna. Udělal jsem si šest letů, pouhých šest letů, ale létám!

3. červen 1941

Uběhly dva roky... Zmizely a svět se změnil. Dnes vzpomínám, jak před dvěma léty jsem konal poslední přípravy k odjezdu, poslední pohled na známá místa, tak drahá ... Bez pozdravu, bez rozloučení, zmizel jsi z domova. Dva roky! Kolik zemí jsi prošel, kolik národů poznal, kolik hrůzy a bolesti šlo okolo tebe, a dnes? Zase nad sešitem, tak jako před dvěma léty píšeš několik vzpomínek.

Vzpomínek na vše, co je ti drahé, hory, krásná naše domovina, mamka, otecko, snad vzpomínají, snad se bojí, vždyť ani zprávu nemůžeš dát, že jsi živ... a ve válce se tak snadno umírá. Co bude za další dva roky? Dočkám se toho, abych mohl zase psát několik vět?

6. červen

Smrt šla kolem a nikdo ji neviděl... Spíš, je ráno. Sluníčko ti otvírá okno, nechce se ti do práce, tak sladce se někdy lenoší... Zahrčí telefon: „Haló... jděte ihned do bytu pana majora, je mrtev!“

Co se stalo? Jak, kdo mrtev? Snad dvě minuty postačily a už taxík uhání, aby tě donesl na místo tobě tak známé Grosvenor Square 3, páté poschodí. Voják celý vyděšený otvírá dveře a mlčky ukáže na dveře ložnice.

Vejdeš. Lála, p. major Malý, spí. Vezmeš za ruku, studená, tep žádný. Voláš policii, lékaře, nastává shon, detektivové, prohlídky, výslech. Pitva — a řeknou ti, mrtvice ... Major letectva Jaroslav Malý. Čest jeho památce! Odešel muž v plné tvůrčí síle. Odešel muž, jehož práce nebude nikdy náležitě oceněna, neboť ty plány, na kterých pracoval a ke kterým položil základy, už nikdo nedokončí. Nemá nikdo tu sílu, nikdo nemiluje tak boj, ten boj o osamostatnění letectva, jako ho miloval pan major. Ono je pohodlnější plout po proudu, než drát se proti.

Odešel jste nám, pane majore, nikdo už nepozdvihne váš štít, který vám vypadl z ruky. Nemáme nyní muže vašeho ražení. A mezi těmi mladými? Těm není dopřáno a ani nebude pokračovat v tom boji, který jste začal. Ten by byl postaven na pranýř, neboť je mladý. Snad jste přepjal své síly a snad je i takto dobře. Alespoň jste se nedočkal zklamání, které by vás možná čekalo.

My ale nezapomeneme!

18. červen

Konečně zase trochu příznivější zpráva. 9. června při lékařské prohlídce uznán schopným polní služby. Radost na mé straně, a tak se teď jenom dostat k letce. Kam, kdy, jak? Zatím je to ve hvězdách, ale snad přece se dočkám.

Za pana majora Malého nastoupil pan major Pernikář, bývalý můj profesor v učilišti. Odejdeš, a na tvoje místo čeká druhý — zbude jen krátká poznámka „Čest budiž jeho památce“ a snad po letech, až matka se doví, zapláče. Toť kapitola života.

27. červen

Konečně rozhodnutí! Schopen služby, tak na co čekat v kanceláři. Přejde krátký „postgram“ a už si to pojeděš. Kam? Peruť 313. — nová československá peruť. Má sice dvakrát trojku, ale zato má spitfiry. A tak se zase setkám se starými známými: Karel Mrázek, Jícha, Kučera — bude to dobrá parta. Ještě před nastoupením máš deset dní volno a snad 15. července nastoupíš.

Co ti přinese nová peruť? Nebude to tvá poslední? Však na to nemysli. Nyní deset dní u moře, a potom uvidíš!

4. červenec

Deset dní dovolené! Co je to za kouzelné slovo. Tak tedy než nastoupíš cestu ke squadroně, máš deset dní jenom pro sebe.

Vlak tě zase nese daleko na jihozápad Anglie do Severního Devonu. Je to ten kraj, co je Torquay, kde jsi prožil tak krásné chvíle, přestože to byl hospital. Devon, a v tomto kraji plném divoké krásy malé městečko, či snad jenom vesnička na břehu moře — Lynton.

Malý hotel, bezstarostnost, klid, mír. Nikdo zde neví, že je válka. Snad jenom z novin a rádia. Noviny nečtu, rádio neposlouchám a tak deset dní bude pouze pro mne a pro Ivonne...

První den —

10. červenec

Dovolená.

Moře, koupání, procházky, nevíš nic o světě, nečteš noviny, neposloucháš rádio, snad jenom hudbu, nic. Jenom využít poslední krásné dny dovolené. Konáš pobřežní jízdu autem, výletním člunem po moři, celý den a maně vzpomínáš na Riviéru...

Je to rozdíl, ale zde ti zpříjemní chvíle malá Ivonne, a tak nepočítáš, až najednou zjistíš — za dva dny konec. Poslední výlet do Wasserschnit, a večer — tanec...

19. červenec

Jsi zase v Londýně, Skončil jsi krásné chvíle, vrátil ses do špinavého Londýna, abys dokončil, co ti ještě zbylo z práce, a pouhých čtyřadvacet hodin ti zbývá na rozloučení se všemi, s kterými jsi zde žil. Prožil jsi zde několik měsíců, viděl jsi tu práci a námahu, viděl jsi to, čemu se i zde říká „Burbonka“, a že bys byl spokojen, nelze říci. Něco zde skřípe. Však život ti přinesl mnoho zlého i dobrého, to ale poznáš až později. A tak uzavíráš zase jednu kapitolu svého života a vracíš se opět k létání. Jak to bude dlouho ...?

21. červenec

Nastoupil jsi službu u 313. perutě! Odešel Jsi z dusné kanceláře naplněn radostí a touhou z nového života, nové práce. A kamarádi ti připravili malé zklamání. Toto jsi nikdy nečekal. A proč jsi to nečekal, vždyť jsi byl na inspektorátě, uměl sis to zařídit. Nic jsi tam nedělal, jenom hodnost dostal a teď jako pán přijdeš k operační letce a chceš dělat velitele. Co jiného jsi mohl čekat než opovržení; aby byla splněna tvoje touha, „vykopeš“ svého kamaráda na místo, kam se ti nechce... A toto cítíš na všech místech, toto cítíš

na každém kroku, a je ti smutno... A tolik ses těšil na novou práci, a zatím...?

25. červenec

Jsi několik dní u letky. Pomalu zvykáš novému životu, nové práci, novému prostředí. A konečně i létáš! Spitfire I. Je to sice již starší letoun, ale doposud na výši. Začínáš znovu okruhy, zpočátku pomalu, nešikovně, ono to již tak nejde jako dříve. Přestávka osmi měsíců je přece jenom znát. Ale chuť je, a tak to půjde.

Zatím se i trochu mění počáteční přijetí a snad konečně nastoupí i srdečnost a pravé kamarádství, kterého je tolik zapotřebí. Naše nová squadrona je nyní na letišti Leconfield ve střední Anglii. Piloti jsou Češi, ostatní pozemní personál anglický. Souhra je dokonalá, a tak až na některé maličkosti to klapě dobře. Peruť je sice operační, ale nemá doposud plný stav, tj. dvacet šest pilotů, a není dokonale cvičena, aby mohla být zasazena na jih Anglie pro útoky nad severní Francii a Belgií. Očekává se také vyzbrojení novými letouny Spitfire II nebo V. Kdy to bude, doposud se neví.

For Victory. 313. stíhací peruť. Velitel S/Ldr Jaške, S/Ldr Sinclair, D.F.C., Angličan. Pobočník F/O Richtr, lékař F/O Krůža.

„A“ flight: F/Lt Mrázek, F/O Vancl, F/O Fajtl, P/O Michálek, P/O Drbohlav, P/O Jícha, Sgt. Vavřínek, Sgt. Pokorný, Sgt. Špaček, Sgt. Řezníček, Sgt. Böhnisch, Sgt. Brázda, Sgt. Truhlář, Sgt. Zauf, Sgt. Pavlík, Sgt. Valášek, Sgt. Konvalinka, Sgt. Gutwald.

„B“ flight: F/Lt Fejfar, F/O Vykoukal, F/O Hájek, F/O Muzika, F/O Kasal, F/Lt. Gillen, Angličan, P/O Hochmal, P/O Kučera, P/O Příhoda, F/Sgt Foglar, Sgt. Čáp, Sgt. Dubec, Sgt. Horák, Sgt. Dohnal, Sgt. Valenta, Sgt. Borkovec, Sgt. Hloužek, Sgt. Stočes, Sgt. Kocfelda, Sgt. Kresta.

1. srpen

První den operační. Tak dnešním dnem jsi skutečným velitelem „flightu“. Operace, hotovost držíš od 5 hod. večer do 11.00 h., čili tobě již známý způsob služby. Létání, totiž způsob práce v letce nezůstává ale stejný, a tak se musíš pomalu učit... Něco se změnilo, ale myslím, že až se dostaneme do tuhého, zůstane zase ten známý prvek, spolupráce dvou.

Kluci u flightu jsou dobří a při troše spolupráce to snad půjde. První let nad konvojem, první let za soumraku, Dusk Patrol. Začínám...

6. srpen

Dnes jsme zase jednoho „Jerie“ honili... Totiž před dvěma dny měla naše letka odpočinek na dvě hodiny, nebyla v hotovosti, aby mohla cvičit lety v celé letce, a po tu dobu dvou hodin ji zastupovala jiná, tzv. výcviková, která není operační. Stalo se, „Němec“ byl hlášený, našli ho a poslali do moře... Jeden z Angličanů jich pár dostal do motoru a rozbil to při přistání. Ju-88 sestřelený. Samozřejmě naše letka byla na cvičném letu. Není to k zlosti?

A dnes honíme jiného „boše“ a najednou mezi ním a námi byla prý taková bouře, blesky, že jsme za ním nemohli jít. Vztek, ale co je to platné, a tak čekáme na příště.

24. července při večerním dýchánku 313. squadrony. Snad bych také dnes mohl zaznamenat jednu veselou. Vyprávěl jí kpt. Jaške, stalo se u 312. perutě.

Letěla bombardovací výprava do severní Francie na denní úkol za doprovodu stíhačů, mezi nimi byla i 312. peruť. Po provedení úkolu se celá výprava vracela. Nad Kanálem mezi Anglií a Francií v rádiu: „Jardo, Jardo, nemám petrol... over!“

Žádná odpověď. Za malou chvíli se ozývá znovu hlas plný úzkosti: „Jardo, Jardo, nemám petrol, over!“

Žádná odpověď.

Potřetí v plné úzkosti: „Jardo, Jardo, nemám petrol...“

Vtom mu klidný hlas odpoví: „Tak to napiš domů, vole!“
Při rozhovoru o válečné situaci na Dálném východě: „Ale rád bych věděl, jaké mají pilotní zaměřovače Číňani? Když mají šikmé oči?“

13. srpen

Celkem nic nového, stále jsme ve službě nebo cvičíme v letce. Pomalu se připravujeme na odchod „dolů“. Dne 9. srpna bylo provedeno slavnostní dekorování čs. pil. odznakem F/Lt. Gillena.

Dnešním dnem byl jmenován starý „kozák“ J. Kučera P/O. Sice bude mít menší příjem, ale přece jenom něco.

Dostal jsem zprávu, že P/O Plzák, také jeden z těch starých spolubojovníků z Francie, zůstal „ve Francii“. Při doprovodu bombardérů dostal plný zásah děl. střelou do letounu. Co zbylo, byly jenom třísky a kousky plechu. A tak jeden po druhém...

20. srpen

A den utíká za druhým... Dostali jsme Spitfire II. Novější a rychlejší stroje, a tak je to lepší „job“. U letky je zase menší nesnáze s anglickým velitelem. Pomalu se „domluvil“, nyní mu rostou „rohy“ a dělá velitele podle anglických předpisů. Totiž — ne aby vyhověl pilotům, právě naopak, a tak je podle toho nálada. Nastává tzv. „buzerace“ která nedodává chuti k práci. Stalo se nám také, že jsme měli několikrát menší nedorozumění v rádiu a už je z toho pobouření na celé grupě. Ale přesto nálada u letky je velmi dobrá a chuť do práce, či lépe řečeno na „sweep“ do Francie, ohromná. Však lépe řečeno, počkat, až jaké tam budeme mít výsledky.

26. srpen

A už se jede, lépe řečeno, letí! Před dvěma dny jsme dostali přípravný rozkaz k přesunu na jih. Včera se odstěhovala

letka a dnes létací sled, 18 letounů. Nezvyklý počet na letku. Loučení s Leconfield, malá „party“, několik odřenin či vymknutá ruka, ale to nevadí, abychom nevyrazili.

Start ve 13.50 h. Leconfield, Colerne (přistání), Portreath. Je to v západním cípečku Anglie a čekají nás první úkoly nad Francií. Letiště Portreath. Nové, všechno nezařízené, strava dosti mizerná, ubytování škoda mluvit, a tak každý vzpomíná na Leconfield. Jenomže jsme přímo na břehu moře.

31. srpen

Už to tady bylo. Letka byla ihned druhý den operační. Létali jsme „convoye“, doprovod lodí v Kanálu i v Bristolském zálivu. Jelikož jsme ze tří stran obklopeni mořem, počasí se zde hodně mění, a tak to není zrovna příjemné. Je zde pokračování Devonu, čili kraje, kde jsem byl na dovolené. Krásná krajina, moře, koupání a práce, létání.

Po třech dnech letka dostává první úkol nad Francií, doprovod bombardovací výpravy a zajištění při ústupu. Dobře to dopadlo, nikdo tam nezůstal, a tak nálada veselá ... Zítra se jde znovu.

6. září

Z toho slavného výletu nad Francií sešlo, neletělo se nikam pro špatné počasí. Vrátili jsme se a honem znovu do hotovosti, ale pouze doprovod konvojů, což je známý způsob práce a celkem nezábavný.

Den utíká po dni, práce, létání, večer se bylo tančit a zase práce. Dnes jsem na to mohl doplatit. Hotovost od 5.00 h., za chvíli přišla mlha a tak byl klid. Poplach, startoval jsem jako první sekce. Výsledek? Po startu jsme vletěli do mlhy, honem chci domů, dokonce i letiště jsem našel, ale při poslední zatáčce zmizelo všechno, jenom bílé „mléko“ kolem —. Letoun rozbitý a mě bolí jenom trochu pravá noha...

7. září

Protože jsem měl trochu nabouranou nohu z té „krásny“, poslali mě na osm dní na dovolenou. Kam jít? Nikoho neznáš v této „zemí čajových mozků“, a tak na stará místa, do Londýna. Podívat se, jak to tam vedou.

Na inspektorátu jsou změny. Mjr. Rýpl, kpt. Studený, npor. Veselý a starý kozák Jirka. I na něho došlo. Musel jsem ho od letky pustit, přestože nerad. Výborný kluk, dobrý a spolehlivý velitel roje. Sedm dní uběhlo a zase jsem se vrátil k letce. Celkem nic nového. Stále stejná práce a stejná „zábava“. Však ono nás to jednou překvapí...

18. září

Od ranních hodin jsme byli v „readiness“, v hotovosti. Během oběda dostává letka rozkaz: doprovod útočných letadel do Francie a ochrana při ústupu.

Honem vše připravujeme a už se letí, přistáváme na jiném letišti, doplňujeme benzín a čekáme na start... Ale kouřmo a nízké mraky nám zkazily radost. Vše odloženo na zítra. Letíme domů. Při přistání těsně nad zemí se nám srazily dva letouny, ale klukům se nic nestalo. Mašiny to odnesly.

29. září

Když jsme se tam nedostali včera, došlo na nás dnes. Celá squadrona, 12 letounů. Z operačního letiště Predannack opouští břehy Anglie pouze deset letounů. Sgt. Truhlář a Sgt. Čáp se museli pro poruchu vrátit.

Starý hejtman Jaške nás vede. „B“ flight Šůdl — Vykoukal, Miluška — Muzika, Žižkovák Hájek a já. „A“ flight Fanouš Fajtl, Macháček, Drbohlav, Špaček, Brázda.

Ve 14,45 v deseti metrech nad zemí opouštíme skalnatý břeh Cornwallu, v proudu, v sekcích, stupňovitě vpravo... Úkol: doprovod bitevních letounů při útoku na letiště u ostrova a chránit při ústupu.

Čtyři černé tečky těsně nad hladinou moře, asi pět set metrů před námi jsou dvoumotorové „whirl-windy“, každý

se čtyřmi kanóny. Naše letka přimáčkuta na hladinu moře, letouny v rozestupu asi deset až dvacet metrů skoro na úrovni. Vidíš bílé „čepičky“ vln těsně pod sebou a cestu 150 km před sebou. Nevidíš nic kolem — jen mlhovinu a kouřmo... a o čem přemýšlíš? Snad o ničem, jen ti bleskne hlavou myšlenka, kdyby tak podobná výprava Germánů šla z Francie na naše letiště, a tady se tak potkat... Bláhovost! Najednou dává šéf znamení a zatáčkou vpravo řadíme se do formace. Jsme blízko francouzského pobřeží, kroužíme a čekáme návrat bitevních letounů. Po jedenatřicetiminutovém letu čekáme, rádio se ozve: „Jsme od vás vpravo!“ A tak po jedenácti minutách rozkaz k zpátečnímu letu. Dáváme pozor, nejsou-li za námi „messouni“, ale nic. Po hladině se vracíme domů.

Celkový let trval jednu hodinu čtyřicet pět minut, ke střetnutí nedošlo. Ale ani bitevní letouny pro nepříznivé povětrnostní podmínky nenašly cíl. Ostřelovaly pouze pobřežní pevnůstku. Musíme tam znovu...

28. září

Dnes byl trochu pernější den... Byli jsme nad Francií. Dostali jsme úkol doprovázet bitevní letku na letiště Morlaix poblíž Brestu, zničit střelbou bombardovací letouny na zemi. Ve 14.25 h. opouštíme ve výši pěti metrů nad zemí anglické pobřeží v sestavě: Kasal, Muzika, Horák, Dohnal a já. Těsně nad vodou, tak ve dvou až třech metrech, pod kursem 145 stupňů letíme do Francie. Nevidíš kolem nic, pouze vodu, vodu a bílé špičky rozvlněné hladiny můžeš takřka dosáhnout rukou. A ty minuty se ti zdají věčností, neboť jednotvárnost vodní hladiny tě trochu unavuje.

Ve 14.50 h. tě upozorňuje malý hrot — pobřeží, maják. Připravuješ vše: obrátky motoru, zaměřovač, odjišťuješ kulometry, kontroluješ přístroje. Vše v pořádku — a jedem na to. Co nejnižše nad zemí, mezi stromy, takřka v ulicích vesniček a měst, s největší možnou rychlostí doprovázíš bitevní letouny ...

Vidíš mávající vesničany, Francouze, děti, ženy — vidí anglické znaky na křídlech a ví, že v tom směru, kam letíme, je německé letiště, a tam že neseme pozdravy. Protiletadlová střelba nás vítá. Vidíš bílé a červené čáry okolo sebe, tak známé z Francie, z tanků. V té rychlosti jsi nemohl ani střílet a už vidíš, že whirlwindy skončily práci a jedou domu. Přidáváš se, ale vtom na nás útočí dvoumotorový letoun, Messerschmitt 110. Střílíš, ale nemůžeš poznat, co se s ním stalo. Není čas. Vtom slyšíš: „Musím přistát... tady... pozdravujte mojí ženu... nazdar kluci...“ A rádio se odmlčí.

Trochu to s tebou trhne. Je to četař Mrtvý. Je týden ženat. Co se mu stalo? Však není čas na rozjímání.

V 15.35 h. přistáváme na letišti. Jeden útočný letoun těžce poškozen, pilot zraněn. Naše letka má jeden letoun těžce poškozen dělostřeleckou palbou (npor. Kasal), druhý poškozený letoun narazil při letu nad zemí na telegrafní tyč, ale dostal to až domů (čet. Mrtvý). Tedy vrátili jsme se všichni, úkol splněn a letka „messounů“, která na nás startovala, nás nenašla.

29. září

Hotovost, klid. Telefon: co nejdříve celá letka na start na letiště Predannack, na sweep do Francie. Za dvacet pět minut startujeme, ale pouze devět letounů. V Predannacku vydány rozkazy: tentýž úkol jako včera, ale na jiné letiště — Lannion Servel.

Start v 18.25 h., kurs 152 stupňů. A zase těsně nad mořem, aby nás nemohly zaměřit německé stanice. Francouzské pobřeží překročeno v 19.05 h., je skoro tma, až najednou se země zachvěje a jsme jak v benátské noci. Protiletadlová palba — svítí to okolo jak ohňostroj...

Někdo si ulevil: „Vy pacholci mizerný“ — a zase klid v rádiu. Najednou rozkaz: „Domů! Každý na svou pěst... »messouni« za námi!“

Honem se rovnáme do sestavy, ale při té mizerné viditelnosti a velké rychlosti nám to nejde. Kurs 327 stupňů, rychlost 310 km, moře je tmavé jako inkoust, slunce dávno zapadlo, nastává rychlý soumrak. Letíme pokud možno větší rychlostí, abychom se dostali za denního světla domů, ale není to možno. Anglické pobřeží překračujeme skoro ve 20.00 h., za tmy. Rozsvěcujeme polohová světla a letíme přímo domů. Přistáváme ve 20.15 h. za tmy, všichni.

Let ale nebyl proveden na sto procent. Útočná skupina útočila na jiné letiště, než měla v úkolu.

Ve tmě se nedodržel přesně kurs. Po provedení tikotu nedošlo k setkání obou skupin, a proto nemohl být proveden doprovod na zpáteční cestě. Na letišti nebyly letouny, útok vyzněl naprázdno. Protiletadlová obrana velmi silná a let proveden takřka v noci. 1W sestřelen ve Francii při útoku, 1W havaroval při přistání na jiném letišti, pilot z dalšího musel vyskočit padákem do moře a nebyl nalezen. Letoun zničen. Pouze jeden letoun útočné skupiny se dostal zpět na naše letiště. Celý let proveden pozdě večer, cíl nemohl být nalezen, přistání provedeno v noci, velké riziko. Z celé výpravy jsme vyšli jenom my šťastně. Jen aby to tak pokračovalo. Je to třeba zaklepat na dřevo? A čekáme zítra nebo pozítří nový nálet do Francie, neboť tyto letouny musí být zničeny, kladou miny podél anglického pobřeží a nastává nebezpečí pro konvoje.

3. říjen

A zatímco my honíme ty Huny, doma nastává perzekuce a vraždění. Rádio, noviny hlásí jména popravených, ať z politického, vojenského prostředí, ať z dělnické strany. Všichni trpí a vzdor české hlavy roste. Čím větší útlak, tím větší zarputilost a tichý odpor. Popravčí čtyři mají krvavou práci, ale sabotáže, výbuchy v továrnách, na železnicích, elektrárnách neustávají. Toť pádná odpověď katanům, pro

kteřé také jednou oprátka bude, i „kandelábr“ někde u cesty.

Vzpomínám na vás, tam doma, a věřím, že vaše práce, vaše obětavost, vaše životy nepadnou nadarmo. My se nyní snažíme oplatit jim nepatrné procento, a to ostatní přijde. Vytrvejte!

13. říjen

Třináctka je nešťastné číslo. A také jsme měli smůlu.

„Land's End — 25.000 ft.“ To byl rozkaz. Honem do mašiny a už si to šinem nahoru. Ale byly mraky, a tak přišla oprava, 10.000 ft, kurs 330 stupňů. Srovnávám mašinu, Lojza za mnou a koukáme, co se kde šustne. „Severovýchodně od vás Němec,“ hlásí rádio.

Oči mi div nevypadnou z hlavy, a skutečně — Germán si to šine těsně pod mraky. Ju-88. Honem zatáčka vpravo, nabíráme rychlost, prst na spoušti a začínáme útok. Ale asi nás zblejsknul, práskl do bot, čili vlezl do mraků a nám zbyly pouze oči pro pláč a bezmocný vztek. Málo petrolu, musíme domů. Sakra!

14. říjen

Tak už nejsme piloty? Vyřazení z létání, celá peruť! Důvod: jeden pilot byl nucen přistát bez podvozku, vada materiálu, a proto všichni piloti letky musí být nejdříve poučeni o „manipulaci s podvozkem“. U letky je úplné pobouření. Pohnutá rozprava s velitelem stanice. Bylo žádáno podrobné vysvětlení u 10. grupy. Tak nyní nás po 80 operačních hodinách v Anglii vyřadí z létání. To už je zase mírová služba, klid a hluboké dýchání v Anglii, neboť se za ně rvou Rusové, a tady „nice cup of tea“, a proto jim ty „čajový hlavy“ tak myslí. Však až bude zase zapotřebí, oni si na nás vzpomenou!

15. říjen

Ostatně to jsem ani nemusel podotýkat. Už je to tady, sweep do Francie. To jsme dobří, jít do Francie, to ano, ale jinak nic neumíme. „Kanonenfutr“, to je pro nás dobrý!

A proto Kadlík jim řekl: „Jó, pánové, my dovedeme odstartovat, létat taky, střílet taky, ale nemůžeme přistát, neboť „neumíme zacházet s podvozkem...“

To ale nevádí, abychom nešli.

Rozkaz: Peruť 12, letouny v hotovosti v 6.30 h. Za svítání odlet na letiště Mansion, Tangmere — 300 km od nás. Z tohoto operačního letiště provede peruť přímý doprovod 24 bombardovacích letounů při útoku na přístav Le Havre, severní Francie, ve wingu pět perutí. Výška letu 8.000 ft. Setkání s výpravou bombardérů nad letištěm ve 12.00 h. Po provedení úkolu přistání na letiště Woodford.

11.45 h. start, nabrání výšky nad letištěm a připojení k bombardérům. A zase vidíš okolo perutě, jako před rokem, kdy jsi létal nad Londýn. Ve 12.00 h. opouštíme anglický břeh. Voda, voda, 80 mil Francie. Těsně před cílem přecházíme na pravou stranu ke 130. peruti a vidíš, jak bombardéři v prudké palbě nepřátelského děl ostře letstva si to šinou nad cíl. Sloupy vody, hořící loď, rozbité přístavní molo, toť malý obrázek, co z té výšky můžeš vidět. Ale i jeden hořící bombardovací letoun je oběť protiletadlové palby. Po provedení útoku se bombardéři skryli v mracích, proto jsme je nemohli najít a tím nebyl splněn náš úkol, doprovod. Naše peruť se nedostala do styku s „messouny“.

Ve 13.25 h, přistáváme všichni na letišti Woodford. Výsledek: ztráta dvou bombardovacích letounů, jeden dělostřeleckou palbou, jeden nepřátelskými stíhači, ztráta dvou stíhacích letounů. Sestřeleny byly tři nepřátelské stíhací letouny. Cíl byl zasažen, přestože několik pum padlo těsně vedle cíle do vody. A tak zase kousek práce! Přestože nejsme operační.

18. říjen

Za rok končím tento druhý sešit svých vzpomínek, není to tak rušné jako první rok... ale přece, časy se mění a lidé s nimi...

23. říjen

Zase jsme se byli podívat na starém místě v severní Francii. Ve 12:10 h. přišel rozkaz: 313. peruť jako „close escort“ šesti bombardovacím letounům typu Blenheim při útoku na letiště Morlaix. Výška letu 5.000—12.000 ft., útok na letiště ze 2.000 ft. Sraz nad letištěm Predannack ve 14.25 h. Přistání na našem letišti Portreath.

Provedení. Start perutě ve 14.20, nabrání výšky 5.000 ft. a připojení k bombardovací skupině, kurs 115 stupňů. Pobřeží Anglie překročeno ve 14.30 h. — pobřeží Francie překročeno v 15.00 h. ve výši 12.000 ft. Kumulovité mraky asi ve výši 6.000 ft., bombardovací skupina nalétávala asi třikrát na cíl, ale nebylo to možné. Cíl nebyl pro mraky nalezen, a proto sestupným letem se celá skupina vrátila zpět na letiště. Přistání v 15.00 h. Ke střetnutí nedošlo, protiletadlová palba žádná. Byl to jenom malý výlet do Francie...

28. říjen

Dnes jsme měli oslavu 28. října. Vlastně oslavu, proč oslavu, snad pouze vzpomínku, že tento den nám přinesl chvíle, kdy jsme mohli svobodně mluvit, cítit.

Co asi prožívali naši doma, tam daleko. Snad vzteky zatínají pěsti a čekají na den, kdy budou moci oplatit to, co se děje teď v našich krajích.

U naší letky byl tento den vlastně všedním, normálním. Dopoledne velitel přečetl armádní rozkaz a sborník, kterým jsem byl také povýšen mimořádně na kapitána. Hm, to už je nějaká hodnost. Však si toto neodpustili ti, kteří jsou v Leamingtonu. Letci jsou povyšováni a pěchota ne. Za co?

Večer byla normální večeře v naší důstojnické jídelně, a tak jsme si ani nemohli po našem zaspívat. Poddůstojníci měli

svou večeři v sgt. mess, a tak to bylo vše rozděleno. Snad to nebylo správné. Jistě by to šlo nějak zorganizovat, abychom byli všichni pohromadě alespoň jednou v roce, když se to ještě nestalo. Ovšem na nezbytný „ruský večer“ náš pobočník nezapomněl... Ten den se ztratil jako normální všední, pracovní, ani nebylo nijakého vnitřního povzbuzení. Nevím proč. Neumím si to ani sám vysvětlit. Snad proto, že dnes už je jenom smutnou vzpomínkou...

29. říjen

Dostal jsem 48 hodin volno, a tak jsem si zajel autem, mimochodem od Pabla vypůjčeným, do Barnstaple. Ubytoval jsem se v hotelu, ne nějakém podřadném, a potkal jsem ty, kteří byli „bombardováni“ a žijí zde v míru a pokoji... Veliký krb v klubovní místnosti a zde se tráví dny, měsíce, snad i roky nečinně, s knihou nebo novinami v ruce, s útrpným úsměvem se dívají na vetřelce v uniformě, který přijel na dva dny. Oni na to mají, zůstat zde do konce války. Je večeře, vše ve večerních toaletách, gentlemani ve smokingu s lorňonem přisluhují starým babičkám, které nemohou vstát, protože mají na sobě tolik zlata, že je nemožné udělat nějaký pohyb. Venku čekají osobní auta, tak od 80 HP výše a nikdo se neptá, kde se na to bere benzín, když je vše na lístky... Pro ně válka neplatí. Ti jen počítají, co jim válka vynese. A tak hned druhý den utíkáš zhnusen zpět na své letiště, mezi kluky, kde tento svět nevidíš. Mentalitu Angličana je velmi těžké pochopit. Jsou, řekl bych, otrlejší a méně přístupní nějakému citu. Viz: matka ztratila tři syny ve válce, všichni byli u letectva. A poslala ještě 15.000 liber předsedovi Churchillovi na zakoupení bombardovacího letounu. Nevím, nechce se mi věřit, že by to bylo z národního cítění, snad spíše proto, aby se o tom psalo a byly ve všech novinách obrázky. Zase senzace. Vždyť zde má větší cenu pes, miláček každé rodiny, než syn neb dcera. Přejedeš-li autem psa, je to horší provinění, než přejet člověka. Vždyť zde je ještě

zákon: za zabití labutě — trest smrti. Za zabití člověka — doživotní žalář. A tak se těžko vyznáš v té zemi „nice cap of tea“...

1. listopad

Před rokem jsem viděl poprvé cizí, doposud mi neznámé prostředí, nemocnici. A dnes? Snad sami jsme jich několik poslali ne-li na věčnost, tedy do nemocnice. Byli jsme se podívat na naše známé místo ve Francii, letišťě Morlaix. Předešlou noc nám tady bombardovali blízko dva přístavy a hned ráno se zjistilo, že jsou to letouny, dvě německé bombardovací perutě, které se usadily v M. — Jeli jsme se také na ně „podívat“.

Okol: doprovod Šesti bombardovacích letounů pro bombardování nepřátelského letiště ... Výška 9.000 ft, ve 13.30 h. Z našeho operačního letiště jsme vypadli ve 12.45, nabíráme výšku a dosahujeme francouzského pobřeží ve 13.20.

Nalétá se směr a už to okolo nás praská. No jo, to už známe, ty černé obláčky kolem, a hoši do nás řezou jako do cizích. Bomby už jsou ale odpuštěny, vidíš jenom oblaka prachu tam dole, 8.000 ft pod námi, a nevíš, kdo to dostal, protože je válka. Zatačkou doprava honíme naše bombardéry, které nám tak trochu zdrhly, a přes mraky domů. Nikdo z našich to nedostal, ani bombardéra nám nesundali... „Messouni“ žádní, přestože vlevo od nás „boši“ psali po nebi. Doma jsme byli ve 14.25 h.

7. listopad

A zase na jiné místo. Neměníme letiště, ale naše místo, které jsme si tak pěkně zařídili. Náš útulný baráček se všemi vymoženostmi, které nám daly tolik přemýšlení, musíme opustit a přestěhovat se na druhý konec přistávací plochy. Skoro by se řeklo, že je to jako ve Francii, v jakém nepořádku jsme našli nové působiště. To ale neznají „Čížany“, rukávy vyhrnout a už se jede. Lůžka, stoly, skříňe

na výstroj, vše se uspořádalo, i pingpongový stůl se nám sem vešel, obrázky, a jsme zde zase jako doma. Zařídíme — a jdeme dál...

17. listopad

Dovolená. Sedm dní, dovolenka v kapse, 21 liber v tašce a už se jede do Londýna, podívat se na známé a také trochu pátrat po mé žádosti. Totiž, musel jsem si svůj pobyt v nemocnici zaplatit. A protože při mém příjmu 18.10 liber je to velká ztráta, žádal jsem znovu o zaplacení u našeho ministerstva. Vždyť je to dosti podivné, utrpět úraz v boji a ještě si to muset zaplatit. Po velkých domluvách a výsleších bylo mi slíbeno, že to dostanu. Ale kdy, to zatím nikdo neví. No, alespoň něco.

Londýn zatím žije normálním životem mírového člověka, všude klid, žádné bombardování, neboť Němec je velmi zaměstnán Ruskem a tak zatím nechává Anglii na pokoji. Na jak dlouho? Všude plno zábavy, noční podniky plné, lidé se chce bavit, vždyť důvod je tady, válka. Dějiny se opakují... Jako za poslední války Paříž, ta milénka nad Seinou, vzdávala se lehce nenasytnému bohu války, tak i nyní Londýn platí tu daň, daň tyla a krve. Dnes není těžké získat děvče, vždyť je válka a možná, že zítra už zde nebudeš, útok se může očekávat každý den.

Týden uplynul a zase doma, znova práce, útoky, létání —.

22.-29. listopad

Na chvíli opouštíme naši bázi a jdeme si odpočinout. Vyřazení z operační činnosti jdeme si zkusit, jak nám ty kanonky střílejí. Warmwall — letiště je pobourané, z hangárů jsou jenom ohořelé trosky, to je vizitka pánů Germánů z loňského blitzu. To ale nevadí, abychom se zde neutábořili. Na pobřeží asi dvacet mil od letiště jsou cíle.

Celkem máme pěkné výsledky, sice to není takové, jak by to mělo být, ale přece průměr je větší než u jiných squadron, které zde byly před námi. Ubytování jsme v malé

vile, je to vlastně „skladiště porcelánu“. Majitelka, staříčká paní, je vášnivou sběratelkou cetek a souborů z porcelánu celého světa. Něco podobného snad už neuvidím. Kam se podíváš, všude samý hrnec, váza, talíř. No hrůza. Někoho baví to, jiného ono, a máš-li na to prachy, můžeš si dovolit vrážet do takových hloupostí kapitál. Celkem ale nebydlelo se nám tam špatně, a tak zase byla trochu změna.

Nejlepší výsledky z celého toho podniku měl Fanda Fajtlů a Hájek. Ze 200 nábojů v kulometech — 142 zásahů v poměrně malém cíli. A z kanónů? Ze 120 nábojů — 22 zásahů v cíli, který znázorňoval tank. Ten by se asi rozprsknul. Jak to vypadalo před dvěma lety ve Francii? Vzpomínky. A tak končíme a honem zase domů...

12. prosinec

A uhodil blesk! 313. squadrona si jde vydobýt „rytířské ostruhu“ k 11. grupě. Znenadání přišel shon, balení, příprava. Pro mechaniky přiletěly dva dopravní letouny. Loučení se všemi a každý už je nedočkavý, jak to bude vypadat tam u Londýna.

13. prosinec

Transport odjíždí vlakem. Kluci „filují“ auta erárním benzínem a honem pryč. Každý rád opouští tento „konec země“.

15. prosinec

Odlétají obě letky. Dopravní letouny přistávají po nás, vše v pořádku. Zadní sled zůstává asi dva dny na letišti Portreath, skončit veškeré práce. Nová stanice, nové úkoly a nový velitel. Loučíme se s naším hejtmanem kpt. let. J. Jaškem, který odchází k 10. grupě jako „liaison officer“, a peruč přebírá starý „legouš“ kpt. let. Karel Mrázků.

11. Group Hornchurch.

16. prosinec

Letiště, hangáry, ubytování jako na jiných místech, ale přece jenom určitá změna. Stálá mírová posádka, vše zařízeno, upraveno, nic ve stádiu zkoušek jako na předešlém místě. Z tohoto letiště byly již podnikány obranné lety proti „zepelínům“ minulé války, a tak již zdejší místa viděla, co je to válka.

A 11. grupa, ta slavná grupa bitvy o Anglii, která nesla tíhu londýnských náletů, ta již ví, co je to pracovat, a to pracovat dobře, tak dobře, aby to Luftwaffe ucítila. Před rokem jsem zde létal, ani jsem nevěděl, co bude za rok. A protože se zde všude ctí piloti, je o ně také postaráno. A jídelna? Hm, tak jsem ještě snad v Anglii nejedl jako zde. Řekne se, že je to příliš prozaické, posuzovat někoho či něco podle toho, jak se najíš. Ale toto je snad nejlepší měřítko, podle toho se pozná, jak se na stanici hospodaří. A zde, podle pořádku, úředního jednání, vydávání rozkazů, se hospodaří dobře, jídelnu nevyjímaje. Jsme asi osm mil od Londýna přímo u stanice podzemní dráhy. Výhoda pro zamilované. Počasí, to je trochu jiná kapitola. Blízko velkého města, stálé kouřmo, někdy ani nenajdeš pro kouřmo letiště. Ještě že nás ta smutná Temže dovede domů. I když není pěkná, taková smutná, plná bárek, na březích kouřící komíny továren, není jako řeky tam u nás. Kovově šedá, špinavá a smutná.

A toto místo, kus zeleného trávníku, jakoby přilepené k této šedé ploše sedmimilionového města, je naším novým přístavem. Odtud budeme podnikat výpady...

18. prosinec

První operační let z nového působiště. V 11.00 h. startujeme jako třetí letka našeho wingu v čele s velitelem celého stíhacího útvaru „Winco“. Tři letky z našeho letiště, anglická, kanadská a naše pracují společně a sice: tři patra: základní, 310. peruť v 17.000 ft., střední, 411. peruť v 19.000 ft., horní, 64. peruť v 21.000 ft.

Od 25.000 ft. pracuje jiný wing. Celou trať prolétáváme nad mraky, a tak jsme ani Belgii ani Francii neviděli. Němce také ne. A tak celkem zklamáni se všichni museli vrátit. Ke střetnutí nedošlo. Přistání na mateřském letišti ve 12.45 hod. Jinak máme normální práci tak jako na předešlém místě a sice konvoje. Zde sice s malou změnou, ale přece jenom zase to „kufrování“ okolo lodiček. Přestože sem to mají „boši“ blíže a je větší nebezpečí napadení.

24. prosinec

Přiblížil se Štědrý večer... Nesmíš být sentimentální, a proto necháš připravit pro kluky malý stromeček v našem „dispersalu“, pro každého malý dárek, jednak od Červeného kříže, jednak od madame Bomant českou vánočku. Malý balíček s nejnужnějšími osobními potřebami, u každého lístek se jménem. To vše je pro zítřek.

Vidíš ten zelený smrček, několik tretek na něm zavěšených, svíčky, rádio ti hraje vážnou hudbu, ale nemáš v duši ten pocit velkého dne. Podíváš se oknem a nevidíš sních, ty zachumelené chaloupky našeho Podkrkonoší, vidíš pouze věčně zelený anglický trávník letiště s kamuflovanými hangáry v dáli — a je po iluzi vánoc.

A protože nechceš, aby kluci vzpomínali a byli smutní či snad slzeli při vzpomínce na svou mámu, pozveš všechny na tanec, neboť takto se zde oslavují vánoce.

Je nás čtyřadvacet. Všichni s číši v ruce a snad každý se skrytou otázkou v očích: příští už budou doma? Připijíme. Zpíváme naše písně a jsme atrakcí zdejšího podniku, to tu ještě neviděli; a každý hledí v sobě přehlušit stesk a každý ze sebe dělá hrdinu — a všichni, všichni bychom rádi zaklepali na tu naši chalupu tam daleko a zešedli k večeři, chudíčké, ale té naší a mezi svými.

25. prosinec

Kluci přicházejí do služby, každý hledá balíček se svým jménem — Ježíška. Jsme stejně jenom velké děti. Je to

několik maličností, ale bodlo by tě hluboko, kdybys tam pod zelenou větví nic nenašel. A vtom se roztočí gramofon, hrají se české písně a kluci zmlknou, není to jako obyčejně — plno zpěvu a hluku.

Mlčení a vzpomínání a přitom v letecké kombinéze a v „readinessu“ jsi připraven jít nad Francii — a snad se i nevrátit. Také život...

31. prosinec

Zase jsme uzavřeli jeden list svého života. Dnes už nevidíš bílé nemocniční lůžko, dnes nevidíš bílé pláště ošetřovatelek, dnes ti není tak smutno jak před rokem. Naše peruť byla pozvána ředitelem továrny Baťa, která je vzdálena odsud asi 18 km, na Silvestra. Pozvání bylo přijato s velkým jásotem, a tak večer odstartovala kolona aut a autobusu k jízdě „do neznáma“. Totiž, byla jako obyčejně mlha, a tak jsme neviděli ani před sebe na silnici. Na místo jsme dorazili šťastně a byli jsme přivítáni ve společenském domě ředitelem továrny závodu p. Tušou. Sedesátičlenná výprava, byli pozváni důstojníci od 411. a 64. squadrony, se okamžitě ubytovala v „baru“, neboť nějak se ta zamlklá nálada musela přeorientovat. Ve 21.30 h. jsme byli pozváni na slavnostní večeři a potom jenom tanec. Podle policejního nařízení nám bar uzavřeli ve 22.00 h. Zesmutněli jsme jako „želvy“ a chystali se k tanečním orgiím...hm...

Ve 24.00 h. nám to skončili, a tak střízliví a oddáni do vůle osudu vrátili jsme se v 1.00 h. dne 1. ledna 1942 „domů“.

Takový Silvestr tu ještě nebyl.

Scramble...Všichni čtyři byli sestřeleni nad Francií. (Npor. TfuH1 a pplk. Fajtl so viůi. Jak je to s mašinama . . .? (W/O Allen - vrchní mechanik)

1942

1. leden 1942

Dnes na prahu nového roku 1942 313. stíhací perutí vykazuje tyto stavy: 12 důstojníků, 15 poddůstojníků, 18 letounů typu Spitfire V. B.

A tento první den nového roku není tak jasný jako normálně u nás, není zde zdravý mráz, sníh. Mlha jakoby chtěla svojí chmurnou tváří zakrýti i ten kousek země, který se opovázil odporovat Hitlerovi. Situace je velmi dobrá, nyní se vážky světové rovnováhy začínají pomalu klonit na stranu spojenců. Začíná se tou chmurou nejistoty probírat slunko, slunko našeho domova. Zatím jenom paprsek, zatím jenom náznak toho všeho, ale přece jenom vnáší novou sílu a novou velkou naději v naše konečné vítězství. Věř a víra tvá tě uzdraví.

6. leden

Offensive patrol over France. 313 ve wingu „James Crow“ — jako „top cover“. Hodina „H“: 14.10. Sraz: Mansion — 24.000 ft. Start 13.40 h. Kasal, Hochmal, Muzika, Hloužek, Čáp a já. Tři perutě odlétávají jedna za druhou z našeho letiště, připojují se na jiný wing, a tak devět perutí rozmístěných od 15.000 ft. do 25.000 ft. opouští břehy Anglie.

A je ti tak bezpečno, vidíš-li kolem sebe tolik letounů. Ani ti nepřijde na mysl, že by Germán do této sestavy mohl jít a snad i někoho sestřelit.

Francie, bílá Francie nás vítá nepřátelsky, dělostřeleckou palbou. Ale je to nízko. Začíná se patrolování. „Come up“, vtom hlášení: „Pozor, Messo!“ Kurs a už se jede. No jo, ale páni „boši“ nám zdrhli daleko do Francie a ke stíhání nebylo povolení. Bylo jich tam 16. Smutně se vracíme domů. Zase nic. Přistáváme na mateřském letišti v 15.30 hodin.

8. leden

V 8.00 hod. hotovost. Je zima, skoro ještě tma. V 8.30 h. start do Manstonu: „Ochrana loviců min.“ Totiž Němci položili v Severním moři velké minové pole, aby zabránili

„lodičkám“ vládyně naší Anglie dělat výpady na pobřeží Holandska a Belgie. Miny se musí vylovit, a protože je to dosti blízko Holandska, musí se chránit...

Manston je letiště v jihovýchodním výběžku Anglie, rozbité z posledních „blitzů“, ale schopné již pro operační činnost. První sekce dostávají rozkaz: „Kurs 62 stupňů, 18 minut, výška pod 2.000 ft.“

Mraky v 1.500 ft., místy ještě nižší. Přilípneš se se svou čtyřkou, dvě sekce, na hladinu moře a už se jede. Hlídáš kompas a hodinky jako ještě nikdy, místy ti déšť brání v rozhledu. 18 minut uplynulo. Nic? Ale ano, vlevo od nás se honí 17 lodí po hladině, jakoby si hrály, přilétáváš, dáváš signálním světlem znamení vlastních letounů, Letter of day, a hlídáš. Okolo tebe volná hladina moře, nikde ani stopy po nějakých pevninách. Rozdělujeme si práci. První sekce letí v 15.000 ft., druhá těsně u hladiny, kdyby něco viděla, aby mohla okamžitě signalizovat. Předepsaných 30 minut hlídky uplynulo, jiní jdou vystřídat. Opouštíš lodě a zpětným kursem nalétáváš směr domů. Ale počasí se horší a není ti nějak dobře. Samá voda, a je studená, přestože je to Golský proud. Konečně vidíš těsně před sebou pevninu. Anglie. Točíš doleva a přistáváš. Výška mraků asi padesát metrů.

Proč se musí tento úkol plnit na sto procent? Sousední peruť, kanadská 411, měla tentýž úkol asi před čtyřmi dny. Špatně si nalétli směr, skupinu lodí nenašli a tak ji hledali. Při letu zpět je snesl vítr jižně a přiletěli místo do Anglie do Belgie. Nad pobřežím byli tři sestřeleni.

Proč rozdělujeme hlídku na dvě skupiny? Stalo se při hlídání konvoje, že „messouni“ přilétli těsně po hladině moře, takže nebyli zpozorováni. Útok provedli zespodu a jen náhodou, že je jeden ze sekce spatřil, stalo se, že útok Germánů vyšel naprázdno.

10. leden

8.10 h. hotovost celé perutě. Přiděluješ letouny, piloti se připravují. Vtom přichází rozkaz velitele perutě: „Offensive patrol over France“ ... atd. No jo, letí se, ale ty musíš zůstat doma. Zase jiní se jdou podívat na druhou stranu. Vykoukal, Kasal, Muzika, Horák.

Jedna peruť za druhou opouští letiště a ty stojíš před barákem a maně držíš klukům palce. Ať vám to dobře dopadne ...

Na dispersslu je klid. Skoro vše je pryč. Chceš číst, ale nemůžeš, chceš poslouchat rádio, hudbu, li ale nemůžeš... Nikde nemáš stání. Vezmeš telefon, zeptáš se operačního sálu, jak to jde. Náš kontrolor odpoví: „Je tam asi deset „messo“, ale jsou daleko, vše v pořádku.“

Najednou hrčí zdáli motory, vyběhneš ven a tu již vidíš, peruť se blíží k letišti. Která? Čteš RY, znak naší letky. Kolik jich je... všichni! No tak, zdrávi doletěli.

Kluci jsou mrzutí, zase nic. Germáni zdrhli. Snad příště, a tak máš stále tu touhu — zabít. To je válka.

11. leden

Dnes smutná povinnost. Nejdříve ale ještě o tom našem létání. Včera večer jsme dostali rozkaz k provedení nočního létání. Spitfire, krásná mašinka na denní lety, ale přímo nešťastná na noc. Není z ní v noci nic vidět na přistání, a přistávací rampa, to je zázrak, aby ji člověk zahlídl. Z výfuku motoru stále létají ohnivé jiskry, takže to oslňuje a tím se nemohoucnost pilota dovršuje.

Začalo se tedy létání... v noci... Několik přistání dobrých, najednou naše „Miluška“ Muzikovic — nabral si špatný směr, vyjel z rampy a už bylo slyšet jen temné bouchnutí — a klid. Letoun rozbit, takřka schován v hromadě hlíny a pilot lehce raněn. Za dvě minuty Venca Hájků urazil podvozek o střechu baráku a přistál nouzově, nic se mu tedy nestalo. Létání zrušeno ve 21.30 h.

A do třetice všeho zlého. Dnes ráno ochrana konvojů. Startuješ s tříčlenným rojem do hustého kouřma, ani se ti

samotnému do toho nechtělo. Hlídkujeme a rádio stále volá a hledá „Butcher 37“, jméno pilota. Stále žádná odpověď. Najednou jsme z patroly odvoláni a posláni na jiné letiště. Přistáváme, hlásíš přistání do operačního roomu — a jaká strašná zpráva: „Butcher 37“ — rotný Josef Valenta se zabil při startu na operační let v 9.55 h. dne 11. ledna 1942 u letiště Hornchurch.

Naše sekce měla být doplněna čtvrtým letounem, startoval za námi. Asi se trochu zalekl špatného počasí, chtěl okamžitě přistát. Ztrátou rychlosti havaroval.

Ve 13.05 h. přistáváme na mateřském letišti. U oběda dostáváš rozkaz, peruť start na operační let do Francie. Piloti jsou zamlklí, ta ranní havárie a ztráta kamaráda přece jenom každým otřese. U letky máš pouze dva letouny schopné. Hledáš dobrovolníka pro tento let.

Ve 14.20 h. startujeme v peruti a známá práce, Fejfar, Horák, nad Kanálem a francouzským pobřežím. Ke střetnutí nedošlo, a tentokráte jsi skoro rád... 15.35 h. přistáváme. Zákon tří se i tentokráte vyplnil. Však nezapomeneme!

14. leden

Smutná povinnost doprovodit kamaráda na poslední cestě. Pohřeb byl konán ze stanice Hornchurch na místní hřbitov, kde opět přibyl jeden bílý kříž. Nad rakví promluvil čs. farář Vít z Československého inspektorátu. Zmrzlá země Anglie přijala opět jednoho syna Čech.

A až odejdu, nic na tom světě se nezmění...jen oko zaleskne se jak...

17. leden

Dnes jsme měli praktickou ostrou střelbu na vlečný rukáv. Cíl si vozíme sami, je to jednoduché a účelné. A zase jako doma v Malackách. Střílíš nad mořem, mraky nízko, ale nějaké zásahy jsou. Večer jsme asi ve čtyři hodiny povoláni domů. Blíží se špatné počasí.

A večer? Byli jsme pozváni na maškarní ples do důstojnické jídelny k W. R. F. S. A zase známí! Při příchodu bylo příjemným překvapením poznat staré známé z Torquay. Nebylo to nějak skvělé, ale přišli jsme domů až ve 2.30 h. ráno. Ovšem v pořádku.

22. leden

Ještě nezvadly květiny na čerstvém hrobě padlého kamaráda a již musím psát novou smutnou zprávu, četař František Konvalinka se zabil dne 22. ledna 1942 ve 12.15 h. v blízkosti letiště Hornchurch při cvičném souboji, kdy letouny byly v malé výšce nad zemí.

25.—31. leden

Celkem se nic neděje, počasí stále špatné, a tak jsem dostal šest dní dovolenou. Strávil jsem ji v Londýně. Vidět, jak se ten lid baví... Po příjezdu zpět jsem našel v pilotním sále tento dopis:

„Jak prakticky poletovat.

Rozkazy se vydávají už na zemi, delší a nesouvislé, aby jim pokud možno nikdo nerozuměl.

Na start se vyrazí, až má mašinka horečku 120 stupňů a pak se svede souboj o systemizované místo na zemi. Vedoucí se postaví tak, aby se čísla nemohla proplést a dle možnosti startovala z boxu.

Vjet druhému na ocas nebo rolovat proti startujícím mašinám je věc tak běžná, že se nikdo nemusí obávat, že bude platit two pence, dvě penny do »lajnbuku«, knihy pokut. Při startu pokud možno využít plného výkonu motoru, boost + 12 a »cross over« dřív, než je ocas »hore«. R/T rádio »silence« se přísně dodržuje, tudíž pokud možno mluvit, tj. koktat česky s anglickým překladem rychle a ne méně než tři aviatéři rázem aspoň po dobu pěti minut. Ohledy na ostatní letouny se prostě neberou, je válka, tudíž: zachraň se, kdo můžeš! Když uslyšíš „come

up“, dávej pozor, aby tě »neklof výr«, vzdálenost padesát yardů!

»Pipskvik« bere »leader« sám, aby bylo čtvrt minuty ticha. Mraky. Při stoupání nad mraky dávej pozor na výškoměr, abys nevrátil do země. Při klesání skrz mraky zásadně v piké se zavřeným plynem, aby se čízkům ukázalo, že se na »čísle« neudrží! »Žiro«, Gyrokompas, není na píchání mraků, poněvadž musí být zablokováno!

Vidíš-li Temži a máš pouze 30 galonů petroleu, nemeškej a řvi: »Rekvest houming« pokud možno »vžící« a »ve stejnou dobu«, ať je »operation« také »busy«. K letišti se blížíš co nejníž. Nezáleží na tom, zda si poslední odře »pupek« o zem. Když slyšíš do rádia: »Přistává se z rohu«, dej pozor, aby sis vybral ten správný! »Binec« při přistávání tě nemůže rozčítit, poněvadž to je normální a pak si zvykneš! V dispersalů dostaneš svůj »díl« a v duchu si připomeneš zlatá slova: »Číslo se drží na čísle a má strach, aby vedoucí neudělal hovadinu!«

P. S. Autorům brání skromnost, aby se uvedli jmény, ale jsou přesvědčeni, že jejich jména budou uhodnuta. Vyňato ze vzpomínek »Z obou kapes«.

Myslím, že toto stačí a není zapotřebí komentáře!

7. únor

A padá sníh... V Anglii, zemi mlhy a bláta, pokud není asfalt, najednou sníh. Noviny, vlak uvázl ve sněhových závějích, zásobování letadly, atd. Naše letiště je také neschopno pro normální provoz a tak, abychom nezaháleli, poslali nás kousek vedle, Southend, dvacet mil od Hornchurch. Na letišti není žádná letka, pouze několik mechaniků, a tak jsme sem přišli my. Letiště je stejné jako v Hornchurch, bez ranvejí, tráva, trochu hrboláté, několik dispersalů a okolo nic. Jídlna tři míle vzdálená a jak to ani jinak nemůže být, v zámečku. Zatím zde máme provádět jak operace, tak i trénink, střelbu. Přiletěli jsme, začal znovu padat sníh, čili sedíme celý den v Mess a hrajeme

kulečnick nebo ping-pong. Noviny, rádio a sem tam zábava se psem.

8. únor

Trochu se nám tady vede a můžeme létat. Hned tedy nad Francií. 14.30 hotovost, ve 14.40 h. start: offensive patrol over Channel. Jsme jako „top cover“, jakýsi deštník nad dvěma perutěmi, které v bojové formaci překračují pod námi Kanál. Výška 26.000 ft, pomalu klesáme, vidíš zasněženou zemi před námi, Francie, Calais... Dunkerque ... a už „Winco“, náš velitel celého „cirkusu“, volá. Nic nového, a tak musíme pomalu domů. Žádný „messo“. Trochu zklamání přistáváme v 16.20 h.

Odpoledne si to ale hledíme vynahradiť na létání. Střelba, souboje, akrobacie. Chudák mašinka zkusí, ale nedá se nic dělat. Příprava na jaro...

9. únor

Mlha, místy sněží. Krátce „morálka“ pro letecké počasí.

11. únor

13.05 h. nás vyruší z denního zaměstnání rozkaz pro „cirkus“. Prostor Dunkerque — Calais. Ve 14.25 start. Rendez-vous ve 14.30 h., 6.000 ft. nad letištěm Southend. Naše peruč jako „top cover“. Let proveden ve výši 16.000—20.000 ft. A zase známá zasněžená krajina. Hlídáme kamarády, jedna peruč „anglická“, ve které jsou Belgičani, Holanďani, jedna peruč kanadská, kteří pod námi hledají něco na zub.

V prostoru Dunkerque byl let snižen pro mraky na 11.000 ft. Rádio hlásí „messo“ — ale marně se ohlížíme, marné je jakési znervóznění všech ve skupině. Cas pomalu velí domů...

15.25 h. přistáváme na letišti. Ke střetnutí nedošlo, ačkoli nám po přistání hlásil náš slavný kontrolor, že jich tam bylo

asi třicet. Šli po nás, asi sedm mil za námi, ale nešlo to. Snad příště...

12. únor 1942

Channel parade.

Největší smůla, nechci napsat ostuda, anglického loďstva i letectva. Nevím, co se odehrálo několik hodin před tímto okamžikem, možná že i několik dní, ale shrnu ta fakta, která mi jsou známa a v čem jsme i my působili.

12.30 h. hotovost celé perutě. Úkol: přímý doprovod jedné perutě hurribombers při útoku na doprovodné lodě bitevních lodí německého válečného loďstva Gneisenau, Scharnhorst a Prinz Eugen, které plují Kanálem k severu. Kurs 130 stupňů, jedem. Hochmal, Foglar, Dohnal, Horák, Kresta, Stočes a já. 13.15 start. Sraz s bombardéry nad letištěm ve výši 500 ft. Přitisknutí na vodu překračujeme pobřeží Anglie ve 13.45 h. Silné kouřmo válí se po hladině, za několik okamžiků nevidíš nic, jen kovově špinavou plochu vody, Kanál.

Vtom se před námi vynoří tři siluety lodiček. No jo, lodiček. A hned červená třísvětlicová raketa letí nahoru, to je rozpoznávací znamení, ale naše barva je pro dnešní den a hodinu — zelená. Aha, to nejsou naši, tedy na to. Vtom se ale rozsvítilo, hotové peklo. Teprve nyní vidíš, že to nejsou malé lodičky, hm — „destroyer“. Šest silných „doutníků“ s červenými a žlutými čepičkami, toť „pam-pam“ kanóny. Ještě že neslyšíš výbuchy střel.

Vidíš ten náraz železa proti železu. Doprovázíš dále tři „hurribombry“ a útočíš také na novou skupinu tří lodí. Nevidíš, co je proti tobě, nevidíš ty ohnivé jazyky, které tě chtějí srazit k vodě. Ne. Vidíš jenom tu šedou lod a už palec tiskne spoušť.

Kanonky si zabublají a ohnivé jiskřičky na palubě a u ponorné čáry lodi ti odpovídají... zásahy explozivních střel. Konec. Unikáš a přitisknut na vodní hladinu doprovázíš

bombardéry domů. Ve 14.30 h. překračuješ opět anglické pobřeží a ve 14.35 přistáváš.

Jednotlivé letouny se vracejí na základní letiště. Plno vzrušení, hluku, u některých první pocity opravdového střetnutí, boje. Krev se vzpění, nervy napjaty k prasknutí a teprve po chvíli, až když jsi doma, poznáš, jak to unavilo. Vrátili jsme se všichni. Ještě pozdě večer děláme ochranu jednoho pobřežního letiště, aby Germáni něco nespustili.

Tak úkol splněn, ale: celá německá flotila proklouzla na Helgoland. Ztráty Angličanů: šest torpedonosných swordfish, dvacet bombardovacích a šestnáct stíhacích.

Ztráty Němců: devatenáct stíhacích.

No, smutný výsledek Channel parade.

13. únor

Nešťastná třináctka a k tomu ještě pátek. Ale dopadlo to dobře. V 10.45 h. celá peruť do hotovosti. Úkol: offensive sweep proti německým lodím. Rendez-vous ve 12.45 h., 1.000 ft. nad Southend. Peruť jako výškové zajištění ve wingu Hornchurch pro ochranu 1 1/2 perutě „hurribombers“. Prostor Calais — Dunkerque — Ostende.

12.45 startujeme a už přitisknutí na hladinu moře fičíme si to na druhou stranu. Před francouzským pobřežím nabíráme výšku 6.000 ft. Vlevo pod námi mizí skupina bombardérů i stíhaců. Klid, pobřeží je pod námi, nechce se mi to mnoho líbit. Jsme nějak blízko. A Kadlíkovi se odtamtud nechce, ale dělostřelci mu pomohli.

Černé obláčky těsně pod námi i mezi námi nás upozorňují, že přece není všechno tak „sichr“. Točíme doprava, chvíli ještě poletujeme poblíž, potom domů. Všichni, z bombardérů nám nesundali nikoho. Tedy úkol splněn na sto procent.

20. únor

Během týdne provádíme cvičné lety na wingu, celkem nic zvláštního. Včera bylo pěkné počasí na pozemní útoky,

a proto bylo žádáno na vel. grupy o povolení. Cíl: útok na letiště Berck sur Mer — Francie. Pro povětrnostní podmínky zrušeno!

Jen jsme dnes ráno přišli na letiště, volám kontrolora a hned prosím o povolení. A už to jde, ráz na ráz. Startujeme z výpadového letiště na jižním pobřeží Francie—Anglie, kurs 150 stupňů a ve výši deseti metrů nad vodou mizíme v lehké cloně mraků. Sedm, devět minut, mraky těsně nad námi začínají houstnout a vtom vidíš před sebou „zed“, šedomodrou clonu, která splývá s hladinou moře, sníh. Zpět, musíš domů. Už to nejde tak dobře, i za námi se to uzavřelo, a tak jen voda je ti pomůckou. Konečně se rozsvětlo, známý břeh a honem domů. Trochu zklamání, trochu smůly a trochu vzteku, Chtěl jsi poslat nějaký ten pozdrav Němcům na letiště, kde jsi před dvěma lety působil, ale nešlo to!

22. únor

Böhnisch zahynul... tato dvě slova zanesla smutek do našich řad. Na bojovém úkolu při ochraně konvoje u anglického pobřeží hlásí anglická hlídka: jeden vlastní letoun havaroval těsně u pobřeží. Záchranné hlídky vyslány.

Čekáme netrpělivě na výsledek, sami vysíláme patrolu, aby pomohla při hledání. Konečně letadla hlásí místo, letoun úplně rozbit nárazem o vodu. Příčina? To se nikdy nedovíme, tak jako mnoho jiných věcí.

Při záchranných pracích se opravdu zachoval hrdinně kapitán lodě, která první upozorovala pád letounu. Záchranná loď plula na místo dopadu, ale pro měčtinu nemohli okamžitě přispěchat na pomoc, neboť uvázli v bahně. Velitel skočil do vody a polo plavaje a polo se brodě spěchal, aby poskytl první pomoc. Dvacet minut mu trval tento zápas s ledovou vodou, než se dostal k troskám, ale bylo již pozdě, mohl jenom konstatovat smrt.

Sám musel být odvezen do nemocnice, neboť byl stár 56 let a při tomto stáří pobýt v ledové vodě čtyřicet minut je zázrak. Náš velitel jej navštívil v nemocnici a poděkoval mu. Sám se skoro obětoval, ale vše bylo marno. Rotmistr František Böhnisch zahynul při konání operační služby dne 22. února 1942.

A měli jsme také noční létání. Krásná měsíčná noc. Trochu zima, ale to nevadilo. Stojím na startu, jeden letoun po druhém opouští letiště, jdou na úkolové lety, jiní na cvičné. Avšak měsíček se začíná nějak mračit a než jsem zatelefonoval do operačního sálu, že se počasí začíná horšit, zmizel mi úplně. Nízké mraky, tak 1.000 ft. a tma.

No, nebylo mi zrovna dobře. Jak se kluci dostanou domů? Vtom červené, zelené a bílé světlo. Aha. První... přistává dobře. Signál druhého, to Kodl Kasalů nasazuje na přistání, nějak mu to nevyšlo. Slyším jen tlumené bouchnutí, letoun zmizí za osvětlovacím vozem, a klid. Havaroval! Klukovi se nic nestalo, ale moje „Wa, kterou jsem mu půjčil — je U/S. Pablo, takto jsem si to nepředstavoval. Jinak to ale dopadlo dobře.

5. březen

A nadešel den, kdy jsme se vrátili zpět do Hornchurch. Jiná peruť nás jde vystřídat a pro nás zase již nastává normální práce a „buzerace“ velitelem stanice. Předposlední den jsme se rozloučili s celou posádkou a zaranžovali menší „rasa party“. Tentokrát jsme všichni čestně obstáli a až na menší vykoupání našeho velitele Kadlíka a jednoho Poláka ve vaně, studená voda a ústroj vycházková vto, vše bylo O. K. Southend zůstává za námi. Několik vzrušujících chvil, ztráta jednoho kamaráda, toť jenom malý úsek toho všeho, co naše generace prožívá.

7. březen

A vzpomínky maně zalétají v tvé paměti. Narozeniny velkého filosofa a humanisty: „A já se budu dívat, jak to vedete...”

Připravili jsme si pěkné létání v celé peruti, ale pan kontrolor nám to zkazil a okamžitě celá peruť do hotovosti. Aha, něco se děje za vodou. Za chvíli telefon volá: „připraveni pro případ doprovodu záchranných letounů „Air Sea Rescue“. No jo, jiní se tam perou a my je půjdeme tahat z vody, kdyby někoho setřelili nebo někdo byl sestřelen.

Ale stále nic, žádný povel ke startu. A když už to trvá čtyřicet pět minut a stále nic, tu se ozve hlas z lidu: „Sakra, taky by tam mohli něco vodstřelit, ať máme práci...”

To je válka! Trochu ironie, snad i cynismu, jen aby byla nějaká práce, tak někoho odstřelit... Není dnes místo pro zastánce humanity.

14. březen

Přichází jaro, co říci více... Na každého působí, ne ale na všechny ve stejném smyslu. Zase mne chodí navštěvovat náš lékař, zase už jsem odkázán na lůžko a čtyři stěny našeho pokoje. No jo, „jaro“ — a tebe začíná hlava bolet. Že by ta stará smůla? Nechci na to ani myslet. Nemocnice, operace, brr... Kluci mě chodí navštěvovat a tak ty chvíle přece jen uběhnou. A Jirka přinesl z Londýna zprávu, škpt. Jaroslav Kulháněk missing! Náš velitel letky ve Francii a potom známý pracovník Československého inspektorátu zmizel při včerejším doprovodu bombardovacích letounů do Francie. Byl pátek a k tomu 13. březen, a tak ta shoda dnů a čísel se mu stala osudnou. Snad ale bude mít zase štěstí, tak jako kdysi ve Francii, snad se mu podaří včas zdrhnout či dostat se až do Gibraltaru. Jardo, přeji ti štěstí, a hlavně — na shledanou.

15.-30. březen

Před rokem jsem opustil nemocnici, vrátil se mezi kamarády a dnes myslím, že se budu muset do té nemocnice vrátit. Zatím jsem upoután na lůžko a sleduji práci našich kluků a trochu jim závidím. Tak jsem se těšil na toto jarní „zahájení“ činnosti, a zatím? No, co se dá dělat! Za těch čtrnáct dní se pokusím chronologicky zachytit zážitky kluků:

18. března provedli bitevní nálety na pozemní cíle v severní Francii rtm. Špaček a rotný Zauf. Rotný asp. Miroslav Zauf „zmizel“ při operačním letu dne 18. března 1942. Útok byl proveden kanóny na továrnu a cvičící jednotky německého pobřežního velitelství. Zásahy byly pozorovány. Při útoku na pobřežní obranu byla pozorována lehká flak, velkorážné kulometry. Do 30. března jsme neobdrželi žádnou zprávu o jmenovaném.

23. března prováděla letka ukázky sestavy nad Londýnem v rámci „Warship Week“. Letoun sgt. Kresty „vysadil“ úplně, a proto chtěl přistát v široké ulici. Viděl mnoho lidí, a proto se rozhodl přistát do řeky Temže, která protéká středem Londýna. Těsně nad vodou zkusil ještě jednou zapnout motor, který naštěstí zabral a jmenovaný s defektním letounem šťastně havaroval na domácím letišti. Obdržel pochvalné uznání velitele stanice.

24. března „show“ nad Francií. Doprovod bombardérů na Comines. Perutě 313., 411., 64. jako přímý doprovod. Skupina je napadena Me-109, ale po provedení jednoho útoku letouny zmizely. S/Ldr Mrázek a sgt. Horák poškodili jeden letoun. Ztráty žádné.

25. března „show“ nad Francií. Offensive patrol. Ke střetnutí nedošlo.

27. března „show“ nad Belgií. Doprovod bombardérů na Ostende. 313., 64., 411. jako přímý doprovod. Po přelétnutí belgického pobřeží zůstává 313. perut nad bombardéry sama, neboť obě perutě, anglická i kanadská, zůstávají

dosti stranou. 313. peruť napadena skupinou Me-109 a peruť se dostává do samostatných soubojů.

Výsledek: F/O Vancl a sgt. Dohnal poškodili každý jednoho Me-109, sgt. Horák se vrátil s těžce poškozeným letounem, P/O Michálek missing. Všechny letouny se vracejí jednotlivě na mateřskou bázi. Úkol splněn, bombardovací skupina neztratila ani jeden letoun. Ppor. Vladimír Michálek „zmizel“ dne 27. března 1942 při operačním letu u Ostende v Belgii.

28. března „show“ nad Francií. Doprovod čtyř „hurribombrů“ na letišť Berck sur Mer v 11.40 h.

Tak to letiště, kde jsem před rokem působil coby příslušník 1/6 peruť francouzského letectva, má být dnes bombardováno. Jak se časy mění. Let proveden bez nehody. Letiště Berck nebylo nalezeno, a proto provedli bombardování letiště Touquet Paris Plage. Stíhači jako doprovod ostřelovali kulometná hnízda a nahodilé cíle, skupiny německých vojáků, autobus, baráky. Všichni se vrátili. Letoun „Šůdla“ Vykoukala měl osm zásahů z kulometu v letounu. Jeden zásah šel dvacet pět centimetrů za hlavou pilota. Inu, válečné štěstí.

V 16.45 hod. „show“ nad Francií. 64., 411., 313. jako wing, offensive patrol nad francouzským pobřežím. Prostor: Dunkerque, St. Omer, Calais. Letka byla napadena skupinami Me-109 a FW-190. Rozpoutala se prudká řež individuálních soubojů, která pokračovala i nad Kanálem. Výsledek: S/Ldr Mrázek zničil jednoho FW-190 a také P/O Jícha. Jícha dalšího poškodil a pravděpodobně Vancl i Řezníček. Vlastní ztráta žádná. A tak se kluci činí a já chodím denně do Londýna k lékaři a čekám na ortel, nová operace, honem do nemocnice.

10. duben

„Tak honem, honem dojezte. Už je čas!“ pobízí Fanouš kluky. „Za chvíli startujeme.“ A zase nová „show“. Vidím kluky nasedat do auta a pryč na letiště. Sám dopíjím čaj a pomalu se loudám za nimi. Mašiny se již točí, peruť za

perutí startuje, pěkné srovnání, radost se na ně podívat. Ty můžeš jenom smutně povzdychnout, no snad za dva dny poletíš už taky. Ještě konečné rozhodnutí lékaře a už to bude. Letouny ti mizí v dáli...

Na letištní ploše je klid, nikde ani človíčka, sluníčko tak mile hřeje, jako by se ani nestaralo, že tam kousek za vodou se bojuje o život. Za chvíli přijíždí Josef, „inteligentní“, zamračený, na otázku sotva odpoví, stále starostlivě pozoruje obzor. Potom vyjde z telefonní ústředny ... co je? „Ale je to blbý, kluci jsou těžce angažováni, »operejšn« říká o dvou paklech. Jeden dvacet a druhý padesát. To bude zase mela. Kruci, kde se tam ti pacholci tak honem berou?“ Tak si Józa ulevuje a odchází na násep „boxu“. Z dálky se blíží letoun. Náš? Ne. Vtom šest mašin, rozházeny, blíží se k nám. Nedočkávě kontrolujeme písmena letounů. Aha, Fanda ... Charlie ... Žižkovák ... Rytíř... no — zase jeden... Všichni v úzkosti a napětí čekáme, brzo-li se na obzoru objeví někde nějaký černý bod... Nic. Čekáme, přešlapujeme. Už je pozdě, kdyby mohli, už by tady museli být. Nyní už nemají benzín, je to přes dvě a půl hodiny letu...

Je klid a hřejivé sluníčko.

Rotný Václav Truhlář zmizel při ofenzivní patrole nad severní Francií, jižně Dunkerque, když byl napaden čtyřmi nepřátelskými letouny typu FW-190 dne 10. dubna 1942.

Rotný František Pokorný zmizel při ofenzivní patrole nad severní Francií. Poslední zprávu podal o poruše motoru a byl viděn, jak byl jeho letoun napaden těsně nad zemí nepřátelským letounem typu FW-190 dne 10. dubna 1942.

Výsledek boje: rtm. Foglar sestřelil 1 Me-109, npor. Hájek 1 FW-190 pravděpodobně, kpt. Fajtl 1 Me-109 poškodil.

Dva piloti 313. perutě jsou „missing“.

12. duben

Stále jenom jasná obloha, a tak jeden úkol za druhým. Úkol: doprovod dvanácti bombardérů na Hasebranck.

Hornchurchský wing jako „top cover“, 313. peruť jako spodní peruť, 64. peruť jako horní. Start ve 12.40 h. proveden na dráze Clacton, Calais, Gravelines. Cíl bombardován, došlo několikrát ke střetnutí s nepřítelem. Přistání ve 14.10 h. jednotlivými malými skupinkami.

Rotný Otakar Kresta zmizel při ofenzivní patrole nad Francií u Gravelines dne 12. dubna 1942.

Výsledek boje: kpt. Fajtl a rtm. Brázda sestřelili ve spolupráci 1 Me-109, kpt. Mrázek poškodil jednu stíhačku, ppor. Jícha jednu, npor. Kasal jednu, rotný Hloužek jednu.

13. duben

Operační let nad Francií. Mrázek, Kasal, Hochmal, Čáp, Hloužek a já. — Stíhací sweep, výška 22.000 ft, 313. peruť ve svazu jako „top cover“. Byly hlášeny čtyři nepřátelské letouny pod námi, na ně vedla útok 64 sq. Celkem ke střetnutí nedošlo. Dnešním dnem ujal jsem se opět velení „B“ flightu, když lékařské prohlídky byly O. K., čili potěšení na mé straně a jdeme do toho. Dostáváme nové letouny, totiž je to „spídoun“, ale se silnějším motorem. Běhá to lépe ve větší výšce. Zároveň nám odchází F/Lt Vykoukal neboli Šůdl k 41. anglické letce jako velitel flightu. Tož, Kódl, mnoho štěstí.

14. duben

Myslím, že už ten severní kout Francie a Belgie budeme znát lépe než naše vlastní letiště. Naše peruť jako „top cover“ jde chránit ústup bombardovací výpravy, výška 26.000 ft. Ke střetnutí nedošlo, přestože byl nepřítel hlášen.

A když už jsme si na tu práci zvykli, hned se jde ještě jednou. Tentokrát je to jenom stíhací „podnik“ ve výšce 28.000 ft. Průlet nad Francií proveden na dráze Le Xouquet, Desvres, Cap Griz Nez. Na zpáteční cestě byly pozorovány nepřátelské letouny ve velké výšce, počet asi 15—20. Ke střetnutí ale nedošlo.

K „B“ flightu byli přiděleni noví piloti: P/O Příhoda, známý z Afriky (Oranu) a P/O Kučera od 312. squadrony.

15. duben

Anglie provádí velkou leteckou ofenzívu na Německo. Počasí je krásné a tak celé noci a dny obtěžuje jedna bombardovací peruť za druhou pány Germány. Škoda, že to nemůžeme spustit přímo v Německu. To by se to tam střílelo a bombardovalo. Žádné vojenské cíle, celá města jim srovnat se zemí, aby pocítili také na vlastní kůži hrůzu nad tím, co podnikli. No, snad to také přijde.

Dnes jsme si udělali dva výlety. První byl na oběd, aby „boši“ dostali něco teplého. Šlo se na Dunkerque, Ardres, Cap Griz Nez. Tentokrát to byli „hurribombři“, kteří je šli potěšiti. Dělalí jsme jim ústupovou cestu. Zase ke střetnutí nedošlo. Výška 28.000 ft.

Druhý den jsme spustili v 18.10 h. Zase páni bombardéři nesli svůj náklad na jednu fabričku tam v Calais. Výšku jsme měli 20.000 ft, a tak už jsme si na ten kyslík zvykli, že to je místo jídla. Rty jsou sice rozpraskané, ani mnoho nechutná, trochu malátnost i bolení hlavy, ale co je to proti hrůzám války? A tak jdem znovu. V Calais nás uvítali nádhernou flak. Řezali do nás, hrůza. Kluci sakramentský, oni to mají barevný. No, počkejte! Ke střetnutí nedošlo.

16. duben

Již devátý den je ten tanec nad Francií. Ve 12.30 h. jedeme poprvé na „sweep“ a sice je to „rodeo“, to znamená pouze stíhací bez bombardérů. Zase jsme nahoře ve 28.000 ft. Už tam máme cestičky skoro vyšlapané. Stále stejné orientační body. Podívali jsme se asi 45 mil za pobřeží. Nahoře jsme si „psali“. Totiž v té výši je už pěkná zima a vodní páry se teplem výfuku srážejí, zanecháváme za sebou bílé čáry. To Němčouři viděli, kde jsme. Namířili si na nás, ale nějak jim to nevyšlo. Čekali jsme, ale nic. Zase ke střetnutí nedošlo.

Druhé „rodeo“ bylo v 18.30 h. Výška 21.000 ft. Tentokrát jdeme dál do vnitrozemí, až za St. Omer. Nejdou-li Němčouři na nás, musíme si my jít pro ně. Překročení francouzského pobřeží, červené výbuchy dělostřeleckých granátů označovaly dráhu letu vlastním letounům. Během hlídkování byla naše peruť napadena FW-190, ale z velké dálky, a než jsme mohli zakročit, zmizel kolmým letem k zemi. Vašek Jíchů si přinesl jednu kuličku v mašině. Jinak nebylo nic! — Škoda. — Přistáli jsme v 19.30 h.

17. duben

A znovu jako doma. Poprvé jsme vyrazili v 11.35 hod. — Kasal, Příhoda, Dohnal Horák, Čáp a já jako doprovod šesti bostonů, kteří šli překontrolovat nějaké nádraží. Výšku jsme měli 20.000 ft. Tentokrát bylo hlášeno pouze několik malých stíhacích nepřátelských skupin a ani neprovedly na nás útok. Nevíme, co si o tom myslet... Či snad Němec něco připravuje nebo je už unaven? Snad příští dny nám to vysvětlí. Vrátili jsme se všichni domů.

14.55 h. startujeme znovu. Nařízená výška 28.000 ft., to je pitomý, tak vysoko. Doprovod bombardérů na zaměřovači stanici u Lumbres. Tak do poloviny Kanálu jsme se dostali dobře. Ale nahoře potom začly mraky a sice úplné „mléko“. Neviděli jsme vůbec nic. Byl z toho malý cirkus, ale přece jsme jenom našeho „Winco“ našli, ale tím jsme se dostali do výše 18.000 ft. a nad Boulogne. Skopčákům se to nějak nelíbilo a tak zatáhli za šňůry. Takovou protiletickou palbu jsem ještě neviděl. To bylo černo. Poletovali jsme mezi těmi černými koulemi jako mouchy. Domů jsme se dostali všichni a úkol byl splněn. Ani jednoho bombardéra nesundali.

18. duben

Dnes jsem dostal volno, a tak zase jednou pořádný spánek, třeba v klubovce v čítárně, dobrá koupel, asi 1 V2 hod., a klid. Ale nedalo mi to, abych se nešel podívat na kluky.

Sluníčko svítilo celý den jak u nás o žních, a tak hoši měli fofr. Byli s bombardéry ve Francii. Jeden „sekáč“ Frantík z velitelství někde sehnal, že má přijet na inspekci někam do severní Francie Göring, a tak je tam na něho poslali. Protože ale neudělal žádný briefing, kluci to nenašli a pustili se tam do nějakých rybářských lodí. Byl z toho poprask. Jinak celkem nic nového.

20.-24. duben

Počasí nám částečně přeje, čili nízké mraky a sem tam i malá mlha. Trochu odpočíváme, dáváme mašiny do pořádku a pomalu stravujeme ten perný čas. Pomalu se ale počasí lepší, a tak zase jdeme do toho.

24. duben

Dnes opět dramatický den. Těsně po obědě si nás pan „Winco“ nechal zavolat. Vezmeme do ochrany dvanáct bostonů, kteří půjdou bombardovat světoznámé lázně Ostende v Belgii. Jenomže nyní tam jsou sakramentsky zahrnzdění skopčáci.

Ve 13.55 h. se odpichujeme z mateřského letiště. Kučera, Borkovec, Hloužek, Horák, Kocfelda a já. Let začal nad mraky v 19.000 ft. Na zpáteční cestě se do nás pustili FW-190. Brzo toho ale nechali, a tak jedeme domů... když náhle rádio volá: „Přepněte na knoflík D a volejte »May day«, to znamená pomoc. Vtom ale: „Vyskoč nebo ti to chytne! ...zatáčku doleva... sedni v Manstonu, domů se už nedostaneš... tady na tu louku, to ti stačí na nouzák... drž se... pozor!“ — A klid.

Kdo je to? Který z čížků to zase odnesl? Nedočkavě počítáš letouny, usuzuješ kdo by to mohl být. Rtm. Prokop Brázda zahynul dne 24. dubna 1942 při návratu z operačního letu. Pravděpodobně podlehl zranění, které utrpěl při souboji s nepřátelskými stíhači, a po letu 60 mil nad mořem zřítel se z výše 2.000 ft., pouhých pět set metrů od anglického pobřeží. Jeho letoun byl zasažen nepřátelskou střelbou, dle

pitvy byl sám pilot zasažen kulkou do zad. Vašek Jíchů, který tento útok viděl, přispěchal na pomoc, když se objevily další čtyři FW-190. V téměř beznadějně situaci odrážel Jícha všechny útoky těchto letounů, které chtěly letoun rtm. Brázdy srazit do moře. Vašek sám doznal, že viděl, v jaké beznadějně situaci se nachází, ale že chtěl alespoň svou kůži draze prodat, když už nemohl Brázdovi pomoci. Všechny útoky odrazil a těžce raněný Prokop doletěl až k anglickému pobřeží. Vašek jej viděl spadnout do vývrtky a roztrástit se o zem. Téměř zachráněn — podlehl zranění. Osud je osud. Vašek Jíchů sestřelil při odrážení útoků 1 FW-190.

Tato tragédie stíhače, se kterým si osud tak zahrál, působila hlubokým dojmem na všechny příslušníky perutě. Ještě jsme ale ani nesetřeli první dojmy tohoto letu a již nás volali znovu na rozpravu k novému letu. Jdeme s bombardéry jako „top cover“, výška 27.000 ft. Já jsem se musel vrátit, přestože jsem vedl celou peruť za Karlíka, který jich už má také hezkou řádku v těle, pro poruchu motoru. „Boost“ mi zůstal „viset“, a tak ve 21.000 ft. jsem tam dal plný plyn a mašina mi padala ztrátou rychlosti. No, kluci to udělali za mne, a dobře.

25. duben

Od svítání celá peruť v hotovosti. Ranní ptáče dál doskáče. Ale my nejsme od těch skákavých. V poslední chvíli, kdy už dáváme skoro plyn na start, „červená“ — stát! Rozkaz zrušen a kontrolní pilot nás zarazil červenou raketou. Každý si oddychl, protože viditelnost byla prabídná.

„Tenoy“ ale řadí. Volá 313. do Intelligent bloku, pak to zase zruší, potom znovu volá, a tak přece nakonec nás pozvali. Tentokrát celý podnik řídí sám G./Cap., velitel stanice. „Closle escort“ osmi „hurribombrů“, kteří jdou bombardovat továrnu na hedvábí u Calais. Bylo to pěkné, Šupáci se neobjevili a bombři splnili úkol.

Abychom dlouho nezahláli, tak nás Kadlík poučil a jdeme. „Rear support“ pánů bombardérů na Abbeville do Francie. Celkem nám to šlo dobře, až nad Berckem nám začali „boši“ psát těsně za ocasem a viděl jsem Me-109 s krásnými žlutými čumáky těsně za sebou. Černé kříže, nebylo to zrovna příjemné. Degažovali jsme se směrem do slunce, ale „Winco“ nám dává rozkaz držet skupinu a jít dolů. Protože jsou šupáci těsně za mnou, točím stále a čekám, brzo-li si někdo ze mne udělá terč. Tyto chvíle jsou pitomé.

Tak jsem byl zaměstnán tímto čuměním, že jsem po několika okamžicích ztratil peruť z dohledu. Honem, honem, než se... tak to nějak je. Vzadu jsem viděl čtyři spitfiry a chci se připojit, neboť není radno být člověku samotnému, zvláště nad Francií. Vtom ale vidím, jak „spídáci“ jdou kolmo k moři, výška 24.000 ft. Nevěděl jsem, co to je, až mě takřka uhodí do očí dvě bílé čáry od slunce a přímo ve směru na mne. Točím, oči mi lezou až před vrtuli, když bílé čáry nad pravým křídlem hlásí, už tě řežou. Zavírám plyn, prudce točím a vtom druhý FW-190 se mihne kolem. Srovnám a už je v zaměřovači. Tisknu spoušť na padesát metrů vzdálený letoun. Tak krásný modrý a veliký aeroplán jsem ještě před sebou neviděl. Z „boše“ něco odlétává, snad kus kormidla. Rychle mi mizí a já plný plyn ženu si to k Francii, až se za mnou kouří. V poslední chvíli vidím jeden německý letoun pomalu klesat k Francii a druhý nad ním kroužit. Nebýt sám, tak bych ho dorazil, ale takto bych to mohl odnést sám. Škoda. Jinak byl celý let úspěšný.

26. duben

St. Omer. Co ti říká toto jméno? Zeptejte se těch, kteří tak často slyší tato slova. Tedy opět na St. Omer a jeho nádraží. „Tam už nemůže být ani jeden »wechtrhaus« v pořádku“, podotkl někdo. „Ještě tam »forstandovi« neseštrělili červenou čepičku, tak na to teď jdeme“,

odpovídá druhý. „Hlavně dávejte pozor, aby nějaký šupák nepřišel zespu“, radí Kódl.

Všechno šlo dle programu. Bombardéři poslali své pozdravy a jdeme domů. Ke střetnutí nedošlo, ale bílé čáry nad námi nám hlásí, pozor, jdou shora.

Druhý „sweep“ byl odpoledne. Příhoda, Horák, Kocfelda, Kasal, Foglar a já. Zase bombardéři, 16.000 ft. Celkem to bylo dobré. Po provedení jsme ještě hlídkovali nad Kanálem. Jeden „messo“ si chtěl do nás zavrtat, ale nepovedlo se mu to. Musel zdrhnout. Všichni jsme se vrátili. Dnes řečnil pan Hitler. Už to není ta nabobtnalá, bombastická řeč. Trochu se drží zpátky.

27. duben

V 11.25 h. jako doprovod „hurribombers“ a zase St. Omer. Ovšem nesměl by to být St. Omer, aby se něco nestrhlo. Po svržení bomb rozpoutaly se souboje mezi 313. a Němci. Nový příslušník letky P/O Příhoda udělal jednoho Me-109. Dal mu pěknou dávku, z které se nevzpamatoval. Tak to byl třináctý pro naši squadronu. Jen houšť. Domů jsme se vrátili všichni.

Odpoledne byl druhý let, celkem nic nového. Stále stejné úkoly, že to již ani nebaví o tom psát. Vše klaplo. Sgt. Stočes neschopen k operační službě. Že by zánět „sweepu“? Fanouš Fajtlů nás opouští. První Čech, který se stává velitelem anglické perutě. Ztrácíme tě neradi, Fando, byl jsi skvělý „kámoš“, ale na novém místě můžeš dokázat více. Tož, budu si muset zvykat „spát sám“, ale nevádí. Hlavně — 122 „Mack-pie“ — 313 „Butcher“ volá...

Na novém a zodpovědném místě — sraz vaz!

28. duben

Od dvou hodin odpoledne máme mít volno, neboť přijede pan president Beneš na návštěvu, a proto si musíme práci odbýt dříve. Uloupili jsme za dopoledne dva. Ještě za tmy startujeme jako doprovod „hurribombrů“ opět na St. Omer.

Je nás jenom pár, neboť služba nezbudila ráno poddůstojníky. Nemohli jsme čekat, a tak jdeme sami. Úkol splněn, ale na pobřeží nás chytili do spárů dělostřelci, a běda. Úplná benátská noc, co světelných pruhů kolem nás. Prošli jsme šťastně, a tak i bombardéři.

Druhý „sweep“ byl v 10.30 h. a zase St. Omer. Tentokrát jsem nebyl přítomen. Kluci nadávají, že chci všechno „vyžrat“ sám, a tak to musím střídat. Úkol splněn. Nepřítel byl spatřen, asi šest FW-190, ale zahrnuly do výšky.

Odpoledne asi v 17.00 hod. přijel na návštěvu prezident. Po provedení přehlídky bylo dekorování příslušníků squadrony i kluků, kteří jsou u anglických perutí u Londýna. Byl jsem též uznán „chrabrým“ a dekorován Československou medailí za chrabrost. Po 142 operačních hodinách a sestřelení tří letounů v Anglii.

Pan prezident setrval v našem prostředí v přátelském rozhovoru téměř do 19.00 hod. Z jeho slov zůstává nejdůležitější: „Letošní léto rozhodne válku, Hitler to již další zimu nevydrží...“ To znamená, však všichni víme, co. Večer mezi námi padly častější zmínky a poznámky o domovu. Že by již tento rok?

29. duben

Ráno spolupráce s „hurri“.

V 15.15 h. doprovod šesti bostonů ve výši 28.000 ft. Bylo to pěkné, šupáci se mezi nás zamíchali, ale celkem nebylo nic. Než mohli začít střelbu, museli zahrnout. Úkol splněn. Bombardéři i my jsme se vrátili všichni.

Dnes dopoledne byl sgt. Brázda dopraven k poslednímu odpočinku na hřbitov v Hornchurchi. Vlajka na rakvi s leteckou přilbou, tři salvy a polnicí „lost post“. Tak byl pohřben mladý člověk, voják, kamarád a bojovník za svobodu své vlasti.

Prokope, pomstíme tě!

30. duben

A zase tou známou cestičkou, „vyšlapanou“ cestičkou. Kasal, Dohnal, Horák, Kocfelda, Borkovec a já. Celkem nic nového, průlet a hlídkování v prostoru Calais — Boulogne. Skopčáci se neukázali, a tak jsme museli domů. Celkem nezajímavý let, snad kromě těch černých obláčků protiletadlového dělostřelectva, které tě už ani celkem nezajímají.

Dnes jsme se přesunuli o osm mil dál, tj. na nové letiště Fairlope. Je to u Hornchurch, nové letiště, celkem ještě nezařízené, ale na to jsme již zvyklí. A abychom ani zde tak mnoho nezaháleli, tedy hned ve 14.05 h. nový úkol. Tentokrát je to Holandsko. Musel jsem zůstat doma. Kluci měli nějaký ten meeting s FW-190, Hloužek a Řezníček přišli pochroumání, ale dopadlo to dobře. Vrátili se všichni a na kontě jeden, pravděpodobně sgt. Hloužka.

18.35 h. Abbeville, přímý doprovod bombardérů do Francie. Cesta tam klidná. Při návratu si z nás udělali terč Me-109 a FW-190. Jednoho bombardéra nám trochu poškodili, ale Hloužek jednoho dostal. Ustřelil mu kormidla, takže se sesypal jako hruška. Horák si bouchnul po druhým, ale jenom jej poškodil. Vlastní ztráty žádné.

Za měsíc duben celkem nalétáno u „B“ flightu 281 operačních hodin a 127 cvičných.

1. květen

Byl první máj... byl lásky čas. Ale tentokrát nemáme mnoho času na vedlejší zábavu, neboť po troše „opotrebení“ je špatná vyhlídka pro příští úkol. A tam, kde potřebuješ vypnout všechny síly, každé unavení či pozdější „zapálení“ stojí hned krk.

9.10 h. start na ochranu osmi „hurribombrů“. Jdeme na Dunkerque, a tak zase bude zábava. Jó, ale po startu takové počasíčko, že jsme se museli vrátit už z Kanálu. Tak snad příště.

18.40 h. Počasí se zlepšilo, a tak na St. Omer. Zase to známé „poutní“ místo, kam snad denně chodíme obětovat několik desítek pum... Dva skopčáci nás při cestě zpět hleděli osolit, ale bývali by na to doplatili sami, a tak honem zdrhli.

3. květen

Druhého května nám dali pokoj, mraky až na zem. Za to dnes, stíhací „rodeo“ Dunkerque — Le Touquet / Paris Plage. Devět Me-109 nás šlo překontrolovat, pacholci, ze slunce, a hned angažovali naše výškové zajištění. Vrátili jsme se okamžitě zpět, ale peruť z North Weald se právě odpoutávala, čili přišli jsme asi o tři minuty pozdě. Ztráty žádné.

4. květen

Dunkerque. Sraz nad Hornchurch — Southend — Dunkerque. Výška 28.000 ft. Krásná, klidná májová obloha, že se ti ani nechce věřit, že je válka. Jsme výškové zajištění, a tak se začínají objevovat černé obláčky pod tebou, vidíš, že přece jenom není tak klidno, jak se ti zdá. Operační hlásí dvacet pět skopčáků, a tak ti oči „zametají“ oblohu zprava doleva a zase zpátky, je-li čisto či neobjeví-li se několik černých bodů někde poblíž slunce. Neobjevily se, a tak zase ke střetnutí nedošlo.

P/O Jirka Kučera, bývalý úředník Československého inspektorátu, přišel mezi nás. Tentokrát byl přidělen k „A“ flightu. Dnes byl jeho první operační let.

5. květen

Dnes nejsou myšlenky pohromadě, dnes ani pero nemohu takřka udržet... Stalo se, budiž jeho jméno pochváleno...

14.00 h. celá peruť do hotovostí. Ve 14.40 h. start. Letouny se řadí, skupina dvanácti stíhaček, dvanácti kluků. Díváš se doprava, doleva, po každé straně skupinka čtyř. Dnes máš tu čest vést sám peruť. Daleká cesta má... marné volání —

Je lásky čas, je máj — a cesta daleká tam nad Lille do Francie, kam jdeme ochraňovat bombardéry při jejich práci. Všechny perutě seřazeny, překračujeme francouzské pobřeží u Dunkerque/Mardyck v 15.15 h. Celkem klid, jen operační upozorňuje „Winco“ — dvacet nepřátelských letounů ve výši 15.000 ft. Dnes asi bude cirkus. Černé výbuchy pod tebou tě upozorňují, bombardéři nad cílem, točit doprava a domů... Ale šest černých - totiž oni jsou krásně modří - stvůr ti hledí zahradit cestu. Varuješ ostatní, připravuješ se na útok. Vtom ale zprava nových osm — a dalších devět. Začíná ti být horko, zatneš zuby: „Kluci, pozor, jsou za námi... jdem do toho!“ To jsou „válečná“ slova, na více nemáš času, neboť se rozpoutává individuální boj. Výška 25.000 ft. — boj na život a na smrt. Otočíš, ani nevíš, je-li ten černý kříž nějak pochroumán, ale pilot vyskakuje. Nevidíš ale otevřít se padák. Snad sabotáž? Bílé čáry kolem tě upozorňují, něco se děje. Vždyť je válka a oni ti skopčáci taky střílejí. „Strachy“ padáš do vývrtky, vybíráš, a zas dva FW-190 útočí na nižší patro spitfirů. Honem pomoc. Nevíš, kdo je tam, snad „čížek“, snad Angličan, Ind, Polák, a já nevím, kdo. Ale jdeš... Střílíš, ale najednou obrátíš oči do zrcátka, a kolena se ti zaklepou, motor FW-190 se žlutým kruhem jako lasem těsně za ocasem. Zavřeš plyn, trhneš. Vybíráš, v očích se ti zatmí, někam padáš — druhá vývrtka. Vybíráš, vtom těsně vedle padá FW s ulomeným křídlem, nebezpečí srážky. Studený pot ti teče po zádech, obracíš letoun, unikáš, ale tři si tě vzali na mušku. Jsi sám, a tak nyní ani nemůžeš říci, co jsi dělal. Uhýbal, střílel... až vidíš pobřeží. Plný plyn, a tam, kde dříve byla voda pro tebe žhavou půdou, cítíš nyní, že je spásou. Nad Kanál už skopčák nejde. Ale je mlha, nevidíš nic než mléko kolem a jen probleskuje hladina moře. Benzínu jenom deset galonů, voláš o pomoc, určení směru na nejbližší letiště. Kurs 280 a přistáváš v Manstonu. Doplňuješ benzín — a domů.

Výsledek boje: P/O Kučera Jiří nouzově přistál, lehce raněn, sgt. Pavlík zmizel, P/O Jícha s těžce rozstřílenou mašinou přišel až domů, sám nezraněn. Já jsem sestřelil jednoho FW a dva pravděpodobně ve spolupráci s Kučerou. Příhoda a Dohnal dva poškodili.

A večer nás dochází zpráva: S/Ldr. F. Fajtl — missing.

Četař Karel Pavlík „zmizel“ při operačním letu nad Francií dne 5. května 1942. Kpt. let. František Fajtl „zmizel“ při operačním letu dne 5. května 1942.

Fando, zmizel jsi nám, ale doufám a máme pevnou důvěru, že jenom na chvíli. Ty se vrátíš, ty se musíš vrátit. Nesmíš nás nechat tak o samotě. Na čas jsme ztratili dobrého kamaráda. Nemohu napsat, co jsi nám byl, můj smysl pro tyto řádky nestačí, abych napsal, co cítím. A Fando, nebude-li Ti dopřáno vrátit se mezi nás, slibuji Ti, pomstím Tě. A ne jenom já, ale všichni ti, kteří Tě měli tak rádi. Nepiši sbohem, ale na shledanou. Měl jsi s námi oslavit jednorochní výročí založení naší perutě, kterou jsi tak měl rád. Nebylo Ti to dopřáno. Osud. Vyzdvihne Tě na nejvyšší metu, aby Tě srazil do prachu... Však nezapomeneme!

6. květen

Něco k lepšímu skopčákům k obědu. 12.45 start. Je to jenom „rodeo“ a také na mne se nedostalo. Nevadí, bude to příště. Kluci to provedli dobře, všichni se vrátili.

14.40 h. start. Doprovod „hurribombrů“ na Calais. Je tam továrna na padáky, tak to jdeme překontrolovat. Vedu peruť, ale nedostal jsem se na místo setkání, v posledním okamžiku bylo změněno a mně to neřekli. A tak jsem je dohnal až v půli Kanálu. Dosti silná protiletadlová palba, ale šťastně jsme se propletli. Skopčáci si malovali vysoko nad námi, ale snad nás neviděli, krátce, zůstali si doma.

7. květen

Dnes mám svátek. Nikdo o tom neví, všední normální den. Snad jenom mamka doma vzpomene, snad nějaká slza

skane po její ustarané tváři, a ty nesmíš domů napsat, že jsi ještě tady, že ještě nepřišel tvůj čas, kdy se naplní číše tvého života. Snad zítra, snad pozítří — snad přečkáš i všechny ty hrůzy dnešní války.

10.00 hod. výlet nad Francii. Stíhací „rodeo“. Celkem nezajímavé, skopčáci se drželi v uctivé vzdálenosti. Letěli jsme v sestavě Kasal, Kučera, Příhoda, Hloužek, Borkovec a já. Kdybych měl popisovat každý let, tak nevím, snad by z toho byla kniha jako bible, ale celkem nezajímavá. Všechno je to stejné, a tam, kde tě dříve něco rozrušovalo, to dnes přijímáš se samozřejmostí.

Dnes dostáváš volno. Odpočinek po práci blaží a teprve pozdě večer... ale ne, vzpomínky nechat stranou.

A zatím co jsi prožíval čtyřiadvacetihodinovou zahálku, byli kluci dvakrát na druhé straně. Celkem nebyla žádná pranice. Při druhém letu na ně přišly Me-109, ale po prvním útoku zdrhly.

9. květen

Dnes, protože je předvečer výročí založení 313. perutě, měli jsme mít volno, abychom důstojně oslavili tak památný den. Slavnostní oběd s poddůstojníky v jídelně a v jídelně mužstva musel být ale přesunut na třetí hodinu odpolední, jelikož oslavovat je nutno prací. A proto dva výlety nad Francii jsme si museli udělat. Při prvním jsem byl odsunut stranou. Teprve pozdě odpoledne nás dochází rozkaz: doprovod bombardérů do Belgie.

Hm, tentokrát si nás stodevadesátky zase podaly, a tak bylo trochu honění. Sakra, dnes už ani ten žlutý pupek skopčáka tě neumí mnoho rozehřát. Vidíš je nad sebou, jak se připravují k útoku, a protože musíš s bombardéry, pozoruješ a čekáš, kdy to začne. Je to divný způsob boje — dělat ze sebe „volavku“ a nechat se napadat. Strejda Příhodů dostal jednoho, jinak nebylo nic. Vlastní ztráty také žádné. Přistáváme pozdě večer, kdy už nás pozvaní hosté očekávají, místo aby to bylo obráceně.

Přijel se na nás podívat velitel 11. grupy generál Janoušek, důstojníci Československého inspektorátu a Fighter Command, celkem čtyřicet osm osob.

Před večeří byly uděleny velitelem 11. grupy, velitelem stanice a velitelem wingu čs. pilotní odznaky. Po krásné a dobré večeři, při které byly samozřejmě různé přípitky, rozpadla se celá společnost v různé debatní kroužky, které byly nakonec sloučeny Kadlíkem, tj. velitelem perutě, v „ruský večer“ - různými radovánkami zakončili jsme tento večer v ranních hodinách 10. května.

10. květen

To neznamená, když tě bolí hlava od několika double whisky, že nemusíš ráno vstávat a jít honem na „sweep“. Tak dnes, ve výročí útoků na Francii, Belgii a Holandsko a založení 313. perutě, jsem si udělal čtyřicátý výlet nad Francii, Belgii a Holandsko.

Co psát o tomto roku 313. perutě? Výpisky, to dělá náš kronikář pečlivě, a to ostatní? Nedá se zachytit. Někdy bezmocný vztek či lítost nad ztrátou tvého kamaráda tebou zalomcuje — ale život jde dál...

A tak jenom té 313. peruti v příštím roku — a hlavně tobě, Karle, hodně „bošů“ —

Ediční poznámka

Zde deník kapitána Stanislava Fejgara končí. Dne 17. 5. 1942 padl nad Francií, sestřelen v 11:35 kpt. Josephem Prillerem od III/JG26 v prostoru mezi Guines a Audembert. Tělo kpt. Fejgara bylo pohřbeno v Pihen u Calais. Tělo jeho kolegy Borkovce nebylo nikdy nalezeno. Kpt. Fejfar porušil rozkaz a odpoutal se od formace, pravděpodobně veden touhou pomstít v individuálním souboji svého dobrého přítele Fajtla. Proti silné nepřátelské přesile mohl mít však jen malou šanci na úspěch. Kpt. Fejfar podlehl v souboji s jedním z největších německých leteckých es, kpt. Josephu Prillerovi, který jako jeden z mála přežil celou válku. Válku přežil také zmíněný Franišek Fajtl. Byl sice sestřelen, ale podařilo se mu přežít a uniknout s pomocí francouzského odboje až do Španělska, kde byl jako podezřelý zatčen, ale nakonec vydán Anglii; svou cestu popsal později v knize *Sestřelen!*.

Fejgarův deník byl předán jeho anglické přítelkyni, která jej po válce přivezla Fejgarovým rodičům.

Ještě malá poznámka k Fejgarovu služebnímu zařazení v Anglii: od 6. do 17. 8. a od 8. 9. do 1. 11. 1940 sloužil u 310. čs. stíhací perutě. Pak se projevil následky nešťastné události z Francie, o níž se znechucený Fejfar ve svém deníku nezmiňuje: při létání na francouzské frontě se stal obětí sabotáže, když mu byl kyslík nahrazen jiným plynem. Následkem byly vleklé zdravotní potíže, které ho

pak v Anglii načas zcela odstavily z boje a přivedly ho (k jeho pramalé radosti) do kanceláří. Zdraví mu dovolilo znovu sloužit až od léta 1941, tentokrát v 313. čs. stíhací peruti, přesně od 21. 7. 1941 do 20. 3. 1942 a dále po dovolené od 13. 4. 1942 do osudného 17. 5. 1942, kdy zahynul nad Francií.

VYSVĚTLIVKY HODNOSTÍ A VOJENSKÝCH TERMÍNŮ

A/V/M — Air Vice Marshal
A/Com — Air Commodore
G/Cpt — Group Captain
W/Comdr — Wing Commander
S/Ldr — Squadron Leader
F/Lt — Flight Lieutenant
F/O — Flying Officer
P/O — Pilot Officer
W/O — Warrant Officer
F/Sgt — Flight Sergeant
sgt — Sergeant

Předepsané zkratky hodností britského letectva v porovnání s odpovídajícími hodnostmi čs. armády:
generálporučík letectva generálmajor letectva plukovník letectva
podplukovník letectva major letectva kapitán letectva
nadporučík letectva poručík, podporučík letectva
rotmistraž praporčík letectva rotný letectva Četař letectva

Air sea rescue — námořní letecká záchranná služba
angažovat — zavázat letouny do boje
Boost — plnicí tlak palivového čerpadla
Boš — z fr. Boche, Němec
briefing — rozprava před bojovým letem
dose escort — přímý doprovod bombardovacích letounů
letouny stíhacími
Curtiss H75 — stíhací letoun americké výroby ve Francii
D-52Q — Dewoitine 520

degažovat se — zde zaujmout sestavu směrem ke slunci
destroyer — torpedoborec
dispersal — místnost, kde se shromažďují piloti a přijímají pokyny před plněním bojového úkolu
Distinguished Flying Cross — vysoké anglické vyznamenání, udělované příslušníkům letectva
Do-17 — Dornier 17, německý bombardovací letoun se dvěma motory, zvaný pro svůj Stihlý trup „Die fliegende Bleistift“ (Létající tužka), byl používán v německém letectvu v prvním období války
Do-215 — Dornier 215, bombardovací letoun, modifikace letounu Do-17 s možností útoku na pozemní cíle ze střemhlavého letu
escadre — peruť (fr.)
escadrille — letka [fr.]
filovat — plnit [z angl. to fill]
flak — zkratka něm. Flugzeug-Abwehrkanonen — proti-letadlové dělostřelectvo
flight — letka; 310. stíhací peruť byla složena ze dvou letek, Flight „A“ a Flight „B“
ft. — 1000 feet, tj. 1000 stop, je o něco málo více než 300 m
FW-190 — Focke Wulf 190, stíhací letoun, zavedený do výzbroje německé Luftwaffe v průběhu války
groupe — skupina (fr.)
He-111 — Heinkel 111, bombardovací letoun německé Luftwaffe, používaný v průběhu války v různých modifikacích
„intelligentní“ — zde intelligent officer, zpravodajský důstojník (angl.)
„Jerie“ — Němec (slangový výraz)
Ju-B8 — Junkers 88, dvumotorový bombardovací letoun s možností střemhlavého bombardování
liaison officer — zde styčný důstojník
Me-110 — Messerschmitt 110, dvumotorový dvoumístný stíhací letoun, používaný též jako noční stíhací lehký

bombardovací letoun a pro bitevní činnost proti pozemním cílům

missing — nezvěstný (angl.)

peruť 1/6 — 1. letka 6. peruť, vyzbrojená stíhacími letouny Morane-Saulnier MS-406, která během bojů sestřelila 17 německých letounů; u této letky sloužilo 13 československých pilotů, kpt. Fejfar u ní sestřelil 3 nepřátelské letouny; čtyři čs. piloti této letky padli nebo zůstali nezvěstní

„piké“ — střemhlavý let

R. A. F. — Royal Air Force — anglické vojenské letectvo

„ranvej“ — angl. runway — vzletová a přistávací dráha

readiness — přísná pohotovost k okamžitému vzletu

řepo — z fr. repos — odpočinek, klid

rodeo — název užívaný pro určitý druh stíhací činnosti

sekce — roj o 4 letounech (z angl. section); roje byly označeny barvami

Spitfire — stíhací letoun Spitfire MKI, II, V a IX LFe; jedno moto rovy, jednomístný dolnoplošník se zatahovacím podvozkem, používaný 310., 312. a 313. peruť v Anglii

squadron — peruť

sweep — doslova zametání; termínu se používalo pro označení útoku stíhacích letounů na pozemní cíle

top cover — krycí skupina stíhačů, která letí s převýšením několika set metrů nad bombardovací skupinou

útočná vozba — název používaný do r. 1939 v čs. armádě pro tankové jednotky, jednotky obrněných automobilů a obrněných vlaků

whirlwindy — dvoumotorové stíhací letouny, používané k útokům na pozemní cíle

wing — skupina (doslova křídlo) dvou a více peruť

— 37 a půl sestřeleného letounu; v anglickém letectvu byly sestřely vyhodnocovány velmi pečlivě. Když sestřelili dva piloti ve spolupráci 1 nepřátelský letoun, byla každému přičtena polovina sestřelu.